

EGYETÉRTÉS

Elfizetési árak: Egész évre 20 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 9 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztési munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 782. Kiadóhivatal 704.

Az osztrák támadás.

Budapest, december 18.

Az a nyilatkozat, melyet Beck osztrák miniszterelnök tegnap a Choc-féle indítványra vonatkozólag tett, abban a tekintetben mindenestre korrekt volt, hogy ezzel nagyon mérvadó helyről történt meg a Magyarország ellen intézett támadás visszautasítása. Ha csak erről volna szó, akkor az egész affaire el is volna már intézve, mert végre is Wekerle a magyar képviselőházban és Beck az osztrák birodalmi gyűlésben megtették azt, amit a nemzetközi jog határozatai alapján megtehettek. Egyebet tenniük módjukban nem volt, eljárásuk tehát a legszigorubb kritikát is kiállja.

De mindenestre nagyjelentőségű az egész eset abból a szempontból, hogy a támadást ellenünk a birodalmi gyűlés legnagyobb pártja intézte, az a párt, mely a Beck kormányt tulajdonképpen a háttérbe s amely nélkül ma sem ez, sem más kormány magát a felszínen nem tarthatná. Seholy a világon nincsenek olyan állapotok mint Ausztriában. A kormánypárt mindenütt guvernementális párt és számol ennek előnyeivel és hátrányaival. Hisz még a magyar függetlenségi párt is, akkor, mikor a körülmények kényszere arra kárhoztatta, hogy a kormányzás feladatát elfogadja, olyan koncessziókat tett, amelyek eddig legkardinálisabb elveivel ellenkeztek. Hajlandó

volt koalícióba lépni hatvanhetes pártokkal, támogat és pedig becsületesen támogat hatvanhetes minisztereket s megszavazta az Ausztriával való gazdasági kiegyezést, mely ellen negyven évig küzdött.

Ez a politikai érettség és az államférfiúi hivatottság bizonyítéka. Benne nem az elvfelelés az, ami figyelemre méltó, hisz erről, mint azt Kossuth Ferencz kifejtette, szó sem lehet, hanem figyelemre méltó az a simulékonyság, a melylyel a legnagyobb feladatoknak is a magaslatára emelkedik.

Ez sok évszázados politikai iskolázottságnak eredménye. De Ausztriában az alkotmányosság mindössze negyven éves. Az osztrák politikai pártok mindössze negyven éve vesznek részt az állam kormányzásában s minden hangos frázisuk dacára sincs még meg a kellő érzékük hazájuk politikai követelményei iránt. Az ő parlamenti szereplésük nem politikai cselekedet, hanem az egyéni stréberség kifolyása. Hisz elképzelhetetlen, hogy volna még egy parlamentáris ország a világon, hol olyan kormány állhatna fenn, mint a rekonstruált Beck-kormány, melynek tagjai közt egy teljes analfabéta van, aki még a nevét sem tudja leírni s egy fél analfabéta, aki mindössze négy elemi iskolát végzett. Azok a pártok, akik ilyeneket tisztelnek vezérüknek, csakugyan nem eshetnek egyébként sulyba, mint amekkora sulyt nekik számarányuk biztosít és az osztrák

kormányoknak csakugyan nehéz a helyzetük, mikor ilyen pártok támogatására kell alapítaniok egész működésüket.

Azért azt a kvalifikálhatlan támadást, melyet az osztrák képviselőházban ellenünk intéztek, sem tragikusan nem szabad felfogni, sem a Beck-kormányt büntül felróni. És a magyar parlament igazán nagy politikai érzékről és jó izlésről tett tanúságot, hogy az egyszerű visszautasításnál messzebb nem ment s a támadásból nem akart olyan retorziókra jogot meríteni, amelyek legfeljebb csak a Wekerle-kormány helyzetét nehezítették volna meg, egyébként azonban többet ártottak, mint használtak volna. A nemzetközi érintkezésben ilyen támadások ellen nincs fegyver s hogy egy gombba, de mégis igaz magyar közmondással vigasztalódjunk, a kutyaugatás nem hallatszik a menyországba.

Egyik-másik újság ma elégtelennek tartja azt a beszédet, melyet Wekerle a képviselőház tegnapi ülésén mondott. Az a beszéd szép, nyugodt és méltóságos volt s nem emlékszünk arra, hogy a magyar miniszterelnök székéből valaha ilyen erélyes beszéd Ausztria ellen elhangzott volna. Mindaz, ami ezen a beszéden felül számunkra még mint feladat fennmaradt, az nem lehet egyéb, mint amit a függetlenségi párt amugy sem veszített el szemei elől egy pillanatra sem, hogy tudniillik Magyarországnak Ausztriától való politikai és gazdasági

Tett után.

Írta: Timár Szaniszló.

(Utánnyomás tilos.)

Ott ült a fényűzően berendezett boudoirban a kerevet szélén. Egyik lábát a másikra tette át; két kezét térdé körül kulcsolta össze. Így ült mozdulatlanul, mereven nézve maga elé s mosolygott. Mindig mosolygott, egyre csak mosolygott.

Vajjon mire gondolt ez az ésbontóan szép, mosolygó asszony. Talán a mult idők emlékein mulatott? Vagy talán szép és kedves dolgokra gondolt, amelyeknek bekövetkezését a jövődtől várta? ... Asszonyok mindig tartanak raktáron valamit, ami emlék gyanánt él lelkükben, vagy ami remény gyanánt hangolja őket vidám kedvre.

Lehet, hogy arra gondol, milyen jó itt ülni az átfűtött boudoirban, míg odakünn sűrűn esik a hó s az emberek fázva, dideregve, hideggel-széllel viaskodva tapossák a havat. Talán jobb is az ilyen selymes, puha, meleg fészekben, min, akár a szabadban, akár a pinczelakásokban. Ki tudja, jobb-e? Nem mindig látják a palotában lakók szebbnek, pompásabbnak, tökéletesebbnek a világot, mint azok, akik pinczeodukban, a nyomor tanyáin laknak. Ha minden szebbnek látszanék itt, akkor a palotákba nem tudna behatolni a kétségbeesés. Sok bőségben élő ember lett már öngyilkossá a palotákban; talán ugyanannyi, mint a hány nyomorban sinlődő ember látta már szépnek s csábítóknak az életet. Minden attól függ, hogyan van az ember szeme beillesztve. Aki arra van hivatva, hogy mindenben

csak a rutint látssa, lakhatik az tündérpalotában is. Rutnak fog látni mindent. Aki pedig meg tudja látni a szépet, észreveszi azt még a börtön sötétjében is. A világnézet minden föltétele csak bennünk van.

Azonban, ha a meggörbült helyzetben mosolygva ülő szép asszonyt jól szemügyre vesszük, mégis valami azt sejteti velünk, hogy nem valami vidám dologra gondol. Mosolya inkább ideges, mint vidám. Szempillája olykor-olykor megrezdül s ilyenkor eltűnik a mosoly ajkáról s fehér márványhomlokán redők jelennek meg. Szemei szikráznak, teste is megremeg. Aztán megint mosolyra huzza ajkait, de ez a mosoly most már nem tart soká. Kezeit leveszi térdéről s végigsimítja forró homlokát.

Nem, nem! Ez a nő nem vidám. Inkább izgatott. Talán idegei a szélső hőfokig vannak befűtve; mert fölkel, néhány lépést tesz a szőnyegen s megáll, előre hajóva, mintha hallgatónék.

Nesz nem hallatszik az egész lakásban, mégis hangokat vél hallani, amelyek borzogatják. Odaáll az ablakhoz s nézi a sűrű hóesést. Hangtalanul esik alá a fehér hótömeg; legfőkébb a felizgatott kedély véli hangját hallani, de csak oly halkán, mintha az idők szárnyainak halk rebbenését hallaná. Ez is csak hallucináció, aminthogy talán minden, amit itt látunk és hallunk nem egyéb hallucinációjánál.

... De most, mégis ... kezdődik valami nesz, mely lassankint zajjá, lármává lesz. Igen. Ez nem az idegek túlfeszültségéből származik. Valóságos lármája ez. Sőt jajveszékés is. Sok ember kiabál a palotában.

A szép asszony megrázkódik. Érzi, hogy

szívesen oly sikolyokban törni ki, hogy utcahosszat megálljanak az emberek. De nem tud sikoltani. Torka összeszorul, ajka vonaglik; minden arcizma rándul. Valami történik itt ebben a palotában, amiről ez az asszony talán előre tud mindent. Kezét szívére szorítja s úgy áll előrehajtott fejjel, fűrésző tekintettel, mint a szarvas-ünő, mely érzi, hogy vadászok vannak nyomában.

Most kopognak az aiton. Libériás inas lép be s jelenti:

— Méltóságos asszony. Tessék átmenni a méltóságos urhoz. Haldoklik.

— Haldoklik? — kiáltja a nő magánkivül. — Ki mondta, hogy haldoklik.

— Az orvos ur éppen nála van. Ő mondta, hogy hívjuk át a méltóságos asszonyt.

Az asszony az aiton felé rohan. De lábai megcsuklanak. Halotthalvány arczáról az élet minden színe eltávozik. Még akar egy lépést tenni, de nem tud. Kezével még hadonázik kissé, azután eszméletlenül terül el a szőnyegen.

Az inas segíteni akar, de nem tud mihez fogni. Föl akarja emelni asszonyát, de nem bír vele. Ijedten kifut, hogy segítség után nézzen. Csakhamar ott vannak körülötte a többi inasok. A szobalány is beszalad. Ezek a kerevetre fektetik urnőjüket, aki még mindig nem ad életjelet. Jó idő mulik el kétséges aggodás közt. Végre megérkezik az orvos; nyilván a haldoklótól jó.

— Mindenki menjen ki — parancsolja az orvos — idebenn fülledt a levegő a sok embertől. Csak a szobalány maradjon itt.

Mindenki eltávozik a szobalányon kívül. Az orvos reszkető kezekkel fogja a nő pulzusát, míg

elválását előkészítjük. Mert akkor, mikor Ausztriában az általános választói jog alapján olyan parlamenti többség ül össze, amely nyíltan hadat üzen Magyarországnak, akkor csakugyan nem lehet mást politikát folytatni Magyarországon, mint függetlenségi politikát.

Minden kísérlet hiába való, mely ezzel ellenkezik. Hisz a függetlenségi párt nagyobb áldozatot nem hozhat a béke kedvéért, mint hozott akkor, mikor a közösség fentartását célzó kiegyezési javaslatokat elfogadta s most a kvótafel-emelést is meg fogja szavazni. Ha Luegerék még ezzel sincsenek megelégedve s ha még ekkor is minden perfid eszközt felhasználnak Magyarország ellen, akkor az az Ausztria csakugyan képtelen arra, hogy Magyarországgal más viszonyban megmaradhasson, mint a tiszta perszonálunió alapján, ahol köztünk s közte semminemű más közösség nincs, mint az uralkodó azonossága.

Budapest, december 18.

A képviselőház holnap, csütörtökön, délelőtt 10 órakor ülést tart, melyben folytatják a kvótajavaslat tárgyalását. Ugyancsak holnap terjeszti be a mentelmi bizottság jelentését Popovics Dusan és Supiló Ferencz mentelmi ügyében. A szövetkezett pártok elnökei ezen az uton kéri a képviselőház tagjait, hogy már az ülés elején teljes számban jelen legyenek.

Ismét az elnökség: A képviselőház folyosóján ma délben ismét felmerült az elnökválság híre, a változatosság kedvéért abban a formában, hogy ez alkalommal az alelnökök akarnak lemondani. A mai ülés folyamán ugyanis Justh Gyula elnök megengedte Magdics Pero horvát képviselőnek, hogy horvátul szóljon a házszabályokhoz. Az ülésteremben hangosan méltatlankodtak emiatt és a folyosón is zúgolódtak, bár Justh a horvát felszólalás után nyomban kijelentette az elnöki székből, hogy az alelnököknek, ha elnökölnék, joguk van a házszabályokat a maguk fölfogása szerint kezelni. A két alelnök lemondásának hírére is terjesztették, azonban Návay Lajos és alelnök-társa kijelentették, hogy Justh nyilatkozata teljesen födi azt a megállapodást, amely ebben az ügyben létrejött, elnökválságról tehát szó sem lehet.

Az osztrák perfidia. Bécsi politikai körökben ma is a miniszterelnök tegnapi nyilatkozata és Choc indítványa van előtérben. A keresztény szocialisták szövetsége ma ülést tartott, amelyen kizárólag a két kérdéssel foglalkoztak. A tanácskozásról csak annyi szivárgott ki, hogy a vitát még folytatni fogják. Figyelemreméltó a Vaterland mai esti számának egy közlése, amelyben méltatja a képviselőház tegnapi eseményeit s a miniszterelnök tegnapi nyilatkozatának kapcsán akként vélekedik, hogy Schillinger indítványának jelentőségét fokozta az a körülmény, hogy az indítványt báró Choc és Redlich tanár is aláírta. Alaptalan ráfogás tehát, ha bizonyos oldalról azt állítják, hogy a tegnapi indítvány és az ismeretes határozat a klerikálisok műve volt. Báró Beck miniszterelnök egyébirát komolyan veszi a Reichsrath tegnapi szavazását, amelyvel elhatározta, hogy megindítja a vitát. Parlamenti körökben beszélnek, hogy a miniszterelnök a mai minisztertanácson lemondással fenyegetőzött és csak abban az esetben hajlandó megmaradni állásában, ha a kabinet tagjai, a parlamentáris miniszterek őszintén támogatják őt. Parlamenti körökben beszélnek, hogy a kiegyezés letárgyalása alkalmából Lueger megfogja kapni a titkos tanácsosságot a kegyelmes címmel, Weiskirchner elnök pedig a létesítendő közmunkaügyi miniszterium osztályfőnöki állására van kiszemelve.

Gróf Batthyány Tivadarhoz az osztrák képviselőház ismeretes határozata tárgyában történt minapi felszólalása alkalmából a következő üdvözlő táviratok érkeztek:

Hazánk ezer éves alkotmányát és függetlenségünket melyen sértő osztrák infámiát kellően megbélyegző erélyes parlamenti felszólalása alkalmából hazafias tisztelettel üdvözlő dísztagját a VII. kerületi függetlenségi és 48-as pártkör, Földiák Gyula.

Felhatalmazva és feljogosítva érzem magamat, hogy méltóságodat azon erélyes felszólalásáért, amelyvel hazánk jogait és függetlenségét az osztrák képviselőháznak Magyarország belügyeibe való jogtalan beavatkozása ellen oly hathatósan védte, Mosonvármegye törvényhatósága nevében szívből üdvözlőjem. *Óshegyi* alispán.

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök a mai nap folyamán a következő üdvözlő táviratot kapta:

Az osztrákoknak belügyeinkbe való illetéktelen beavatkozásával szemben ezer éves alkotmányunknak és hazánk függetlenségének védelmében a képviselőházban tett hazafias és bátor nyilatkozata alkalmából szívből üdvözlőjük és biztosítjuk nagyméltóságodat, hogy ezen hazafias küz-

delmeiben tántoríthatatlanul követjük. A VII. ker. függetlenségi párt nevében *Földiák Gyula* elnök és *Virág Géza* titkár.

Gróf Zichy Aladár Bécsben. Gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter holnap reggel nyolcz órakor Bécsbe utazik és délután a magyar kormány képviselőjében részt vesz a császár születésnapja alkalmából adandó udvari ebéden.

A delegációk megalakulása. A képviselőház és a főrendiház ma választotta meg a delegáció tagjait. A delegátusok holnap déli 12 órakor az országház delegációs termében értekezletet tartanak, a melyen határozni fognak a megalakulásról. A függetlenségi párthoz tartozó delegátusok ma délben értekeztek a képviselőház jegyzői szobájában. Elhatározták, hogy az elnöki állásra *Batthyány Tivadar* grófot jelölik. A jelen volt gróf megköszönte a bizalmat, kijelentette azonban, hogy még arról sem határozott, vajon megtartsa-e delegátusi tagságát vagy lemondjon róla. A legutóbbi delegációkon ugyanis nyílt ülésen követelte, hogy mire a delegációk újra összeülnek, abban a függetlenségi pártnak legyen többsége. Most mégis megtartották a régi alakulást, amelyben a többség, a hatvanhetes pártokra esik. Ezért most *Batthyány* nem akarja önmagát dezavualni és nem akar résztvenni a delegációkban. De a függetlenségi párti képviselők ma mindent elkövettek, hogy *Batthyány* az elnökséget elvállalja. Így minden valószínűség szerint *Batthyány Tivadar* gróf lesz a delegáció elnöke. Az alelnök gróf *Zichy Tivadar* főrendiházi tag lesz, aki előbb elnöke volt a delegációnak. Az elnököt tudvalevőleg felváltva szokták a főrendek és képviselők sorából évenként megválasztani. *Zichy Tivadar* gróf valószínűleg a külügyi albizottság elnökségét is fogja viselni, míg *Barabás Béla* országgyűlési képviselő, akit a mai ülésen a delegáció póttagjává választottak meg, e tisztségéről lemondott és ebbeli határozatát ma tudatta *Justh Gyulával*, a képviselőház elnökével.

Bécsben az urakháza mai ülésén megválasztotta a delegáció tagjait. A delegációba a következő urakhi tagokat választották: gróf *Abensperg-Traum Rezső*, *Bacquehen márk*, *Baerenreiter Baillet de la Tour* gróf, báró *Chlumetzky*, gróf *Clam Martinic*, *Dreher*, *Exner*, gróf *Larisch*, lovag *Madeisky*, gróf *Merán*, gróf *Merweldt*, *Mettal*, gróf *Monieucucoli*, báró *Oppenheimer*, báró *Prandau*, gróf *Schönborn Frigyes*, gróf *Silva Tarouce Ernő*, gróf *Stürgkh*, gróf *Wodiczky Póttagok* a következők lettek: lovag *Zilarz*, herceg *Dietrichstein*, lovag *Jedrzejowsk*, lovag *Schöller Pál*, báró *Schwegel*, herceg *Stahrenberger*, gróf *Sternberg* gróf *Waldstein József*, *Wohanka* és *Zschokke*.

a szobalány az ő parancsára feloldja az alélt nő fűzőjét.

— Már magához tér — mondja az orvos — mialatt föléje hajol.

A nő felnyitja szeméit s meglátja a feléje hajló orvos arcát. Azután révedezve néz körül.

— Meghalt? — kérdi halkan.

Az orvos igent int fejével. A szobalány kötényével eltakarja arcát és sir.

— Menjen ki Magda szól az orvos halkan — majd én itt maradok a méltóságos asszonynál.

A szobalány eltávozik. Az orvos megvárja, amíg kívülről betesz a lány az ajtót. Azután odaveti magát a nő lábai elé, karjával átfogja karcsu derekát s fejét a nő keblére szorítja.

— Most már egészen szabad vagy, Leona. Most már egészen szabad és egészen az enyém. Eg-föld nem választ el egymástól bennünket.

A szép asszony megint lehunyja szeméit s türi, hogy az orvos lángoló csókokkal borítsa szeméit, arcát, ajkát. Nem szól semmit; csak mozdulatlanul fekszik, mozdulatlanul.

— Jól ájultál el, Leona — rebegte tovább szinte magánkivül az orvos. — Egészen úgy, ahogy megbeszéltük, ha az első hirt veszed. De olyan jól szimuláltál, hogy magam is, mint orvos, azt hittem, hogy valóban elaléltál. Nem hittem volna, hogy ily mesterien tudod utánozni az ájulást.

Szava megint csókokba fult. Soká nem szól semmit. Az asszony a karjait a férfi nyaka köré fonta; szorosabban húzta magához s égő arcát a fölé hajló férfi arcához szorította.

— Nem szimuláltam, — rebegte végre Leona — valóban eszméletemet vesztettem. Nem hittem volna, hogy ennyire erőt vesz rajtam az indulat.

— Valóban? — kérdezte az orvos s arcán szinte bamba kifejezés jelent meg s nézett a nőre mereven, mint aki semmiben sem lát összefüggést.

A nő felült a kereveten. Az orvos karjait még mindig az asszony dereka körül tartotta.

— Mily furcsa az arckifejezésed, — szólt a nő s leválasztotta magáról a férfi karjait. — Miért tekintesz oly rémülten rám?

— Nem én vagyok rémült. Te rémültél meg tulságosan a hirtől, melyet előre tudtál.

— Meglehet, hogy nagyon megrémültem, — felelt Leona s fölkel a kerevetről. Homlokát megint végig simította s ránézett az orvosra, aki még mindig a kerevet előtt térdelt s annak szőnyeg-takarójára hajtotta fejét.

— Kéj föl. Valaki bejöhét s gyanusnak találja ezt a helyzetet.

— Orvosnak minden meg van engedve. Még a fekvőhelyedet is megvizsgálhatom.

— Orvosnak minden meg van engedve, — rebegte a nő, — nem találják gyanusnak, ha orvosság helyett öldöklő mérget ad a betegnek, hogy a beteg felesége egészen és zavartalanul az övé legyen. Ah, mily iszonyu gondolat ez! Hát végrehajtottad? Hát volt lelked mégis ezt a szörnyű tettet végrehajtani?

Az orvos fölkel s körülnézett, mintha idegen, ösmeretlen helyen volna.

— Te kérdezed ezt, Leona? Hát nem te biztattál? Az első gondolat nem a tiéd volt-e? Nem mondtad-e, amikor a gróf tudógyuladásba esett, hogy jó volna, ha meghalna? Én csak felfogtam

a lelked mélységéből előtörő gondolatot s vállalkoztam rá, hogy a természet rendjét megelőzőm. Az eszközeim meg voltak s te mindent helyeseltél.

— Én voltam, igaz. De csak félnék, futó gondolat volt, amelyet te megszilárdítottál. Ah, miért voltál oly hamar kész mindenre? Nem az a büns, aki a gondolatot kifejezi, hanem az, aki végrehajtja...

— Ne vádoljuk egymást, — vágott közbe a férfi szenvedélyesen s újra meg akarta ölelni a nőt, — talán egyforma bünsök vagyunk mindketten.

— Lehet, de most már vége köztünk mindennek.

— Vége? ... Mit beszélsz?

— Érzem, vége. Ne közeledj többé hozzám.

— Mit jelent ez, Leona?

— Azt hittem, hogy a bűn, a közös bűn még szorosabba fűz bennünket majd egymáshoz. De most már tisztában vagyok vele, hogy nem ugyan. Bűn volt már az is, hogy mint másnak a felesége odaadtam magamat neked. De ez bűn volt a társadalom ellen; megvetettük a hagyományt, a szokást, a társadalmi törvényeket. Ez nem volt elegendő se neked, se nekem. Többet akartunk, többet mertünk. Pártot ütöttünk a természet ellen s érzem, hogy lelkem egyensulya most már megbillent. Bűnhődni szeretnék. Bűnhődni akarok. És — tette hozzá elhaló hangon — bűnhődni fogok. A természet ellen elkövetett bűnt nem tudom elviselni. Érzem a halottszagot, mely amabból a lakosztályból ideáramlik hozzám. Vagy adj mérget, mely engem is megöl, vagy menj innen és sohase mutakozz többé, vagy megyek a törvény elé s kérek büntetést. Mert én vezekelni akarok, de nem a te karjaidban.

A bán Budapesten.

— Ujabb minisztertanács a horvát kérdésben. —

Budapest, december 18.

Rakodczay Sándor horvát bán ma az éjjeli személyvonattal visszautazott Zágrábba. Tegnap és ma csaknem egész nap tárgyalt vele a kormány a horvát válság okairól. Ma a délelőtti ismét a képviselőházban folytatta a bán, ahol a kormány tagjaival értekezett, délután pedig újból minisztertanács volt, amelyen szintén résztvett a bán. Délután két órakerült össze a képviselőházban a minisztertanács és némi megszakítással késő estig tanácskoztak a kormány tagjai.

A mai tanácskozásokon főleg a választások kiírásáról és az új unionista-párt alakításáról volt szó. Az új pártalakulás munkálatai ez idő szerint csak a kulcszák mögött folynak, de bizonyos, hogy február közepére, amikor a horvát országgyűlés újból összeül, már valami pozitív eredménnyel állhat elő *Rakodczay*, — vagy az *új bán*. A választásokat *január 21-én* írják ki, legalább így tervezi a kormány, amely nemcsak, hogy pontosan be akarja tartani a törvényt három hónapos terminust, hanem még meg is akarja előzni a horvát közvéleménynek a rezolúciók és Starcsevics által való teljes lángborítását. Az új országgyűlés sorsa attól függ, hogy lesz-e valamilyen párt, amelyre a bán támaszkodhatik. Ha igen, úgy a kormány a regnikoláris bizottság összehívásával próbálkozik meg, ha nem, úgy az új országgyűlést azonnal feloszlatják és előlről kezdik a pártalakítás nehéz munkáját. A válság ez esetben nem tisztázódik, csak eltolódik a jövő országgyűlésig. Valószínű azonban, hogy addig sikerül a horvát politikusoknak egy részét annak az ideának megnyerni, hogy az akkori bánal egyetértve, regnikoláris bizottság elé vigye a nyelvkérdést.

Rakodczay Sándor horvát bánról a rezolúciónak újra hazug hírt terjesztettek Zágrábban. Az éjjel ugyanis azt táviratozták oda, hogy a bán lemondott állásáról. A kormány ma reggel értesült az újabb valótlán híresztelésről s azonnal intézkedett a czáfolatról.

A horvát-szerb koalíció ma este a Continental-szállóban értekezletet tartott, melyen kizárólag pártüggyekkel és a választások esélyeivel foglalkozott. A koalíciónak Horvátországban időző tagjait táviratilag Budapestre hívták, hogy a kvótavítában ezek is résztvegyenek. A horvát képviselők kijelentik, hogy az ő küzdelmüket az esetleges

Lángoló arczczal, szikrázó szemekkel állt az orvos előtt s kezével az ajtó felé mutatott. Mindaz, ami benne összeomlott, ami lelkében semmivé vált a büntudat terhe alatt, szemeinek kifejezésében volt.

— A tett előtt másként beszéltél.

— De most tett után vagyunk. A tett előtt még nincs büntudat. Tett után az is itt van, pedig nem számítottunk rá. S talán azért oly elviselhetetlen, mert nem számoltunk vele. Menj és ne térij vissza többé.

Az orvos kitántorgott az ajtón. A szobalány aggódo arczczal ment elibe.

— A méltóságos asszony már jobban van, — mondotta sápadtan, minden erejét összeszedve. — Csak ne zavarja még vagy egy óra hosszaiig senki.

A szép asszony pedig odaült az ablakhoz s forró homlokát a hideg üvegre hajtotta. Még látta, amint a férfi a járdán megjelenik s tántorogva megy tovább a sűrű hóesésben, mely alakját szürkév, majdnem fölismerhetlenné teszi. Most egy szélrohám keletkezett, mely a hóval viaskodó ember arczába kergette a háztetők s a járda havát. Azután a hófelhők mindent elborítottak s beburkoltak. Nemsokára egészen eltűnt a férfialak s a nő csak a havat látta s csak a sívárságot érezte, mely benne támadt. S most már egészen egyedül volt. Teljesen egyedül a fényes palotában, ahonnan mindent rutnak látott s egyedül a nagy, széles világon, melyből kihalt minden szépség...

bánváltás nem érinti. Ők nem személyek, hanem a pragmatika és a mostani magyar kormány ellen küzdenek, mely a magyar-horvát kiegyezést minduntalan megsérti. Ha tehát a bán állást *Rauch* báróval fogják betölteni, reájuknézve a helyzet nem fog megváltozni és ők a *küzdelmet a magyar országgyűlésen tovább fogják folytatni*.

Kvóta itt, kiegyezés ott.

— A két Ház ülése. —

Budapest, december 18.

A képviselőház a kvótáról tanácskozott ma, a főrendiház pedig a kiegyezésről. Természetesen a főrendek disputája volt nyugodtabb; azonkívül abban is különbözött a képviselőházétól, hogy nem kalandozott el úgy témájától.

A képviselők, mielőtt a kvóta-javaslat tárgyalásához fogtak volna, megválasztották a delegáció tagjait. Azután meg Magdics Péter, a házszabályokhoz szólván, két horvát képviselő mentelmi sérelmének elintézését sürgette meg. Ez még nem volt nagy baj. A nagyobb baj az volt, hogy Magdics horvátul beszélt a házszabályokhoz. Justh Gyula úgy vágta ketté ezt a régóta gomolygó gordiusi csomót, hogy ő ugyan megengedi, hogy a házszabályokhoz horvát nyelven beszéljenek, de ez nem érinti az alelnökök metódusát. Az alelnökök, mikor az elnöki székbe ülnek, teljes elnöki jogokat gyakorolnak. Ebben mindenki megnyugodott és megkezdheték a kvótajavaslat tárgyalását.

Földes Béla, Polónyi tegnapi beszédjére reflektálván, elmondotta, hogy történt a kvótabizottságban a kvóta megállapítása; hányan szavaztak mellette, hányan ellene. Még néhány horvát beszélt ugyancsak a kvótajavaslatához s ezzel a kvótajavaslat tárgyalására szánt idő le is telt.

A napirend megállapításánál váratlanul azt indítványozta Szappanos István, hogy holnap hajtsák végre a Háznak azt a határozatát, mely úgy szól, hogy az önálló bank ügyének előkészítésére huszonnégytagú bizottságot kell választani. Némi meglepetést keltett a többség soraiban ez az indítvány, de Apponyi nyomban határozottan válaszolt: az ilyen választás előkészítése bizonyos időt igényel a pártok részéről és ezt nem lehet máról-holnapra megcsinálni. Eppen azért nem fogadta el Szappanos indítványát. A disszidensek még akadékoskodtak, de amikor bejött a terembe a miniszterelnök és néhány találó szóval megmagyarázta, miért nem lehet elfogadni Szappanos indítványát, a kétség eloszlott: — a Ház majdnem egyhangulag elvetette Szappanos indítványát. Ezzel a szenczáció szele el is ült és áttértek az interpellációkra. Roics Milán és Nagy György helyi ügyekben interpelláltak. Nagy Györgynek nyomban válaszolt Apponyi.

A főrendek az egyszakaszos kiegyezési törvényről foglalkoztak. Csak két ellenzője akadt: Serényi Béla és Tomisics György. Serényi Béla nem találja jónak a kiegyezést és ezzel kapcsolatban hibáztatta a kormányt, hogy a választási joggal tulságosan radikális politikát követ. Tomisics György, utánozni akarván a horvát képviselőket, szintén nem fogadta el az egyszakaszost.

A miniszterelnök meggyőző beszédben fejtette ki a kormány politikájának helyességét és sorra kimutatta az előtte fölszólalók tévedéseit. A főrendek — köztük a majdnem teljes számban ottlevő püspöki kar — feszült figyelemmel hallgatták Wekerle indokait. Mikor befejezte beszédét, a főrendiházban szokatlanul hangos helyeslés hangzott föl.

Részletes tudósításunk ez:

I.

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakerült. —

Elnök: Justh Gyula, később Rakovszky István.
Jegyzők: Szentkirályi Zoltán és Hentz Károly.

Az **elnök:** Megnyitja az ülést.

Günther Antal igazságügyminiszter törvényjavaslatot terjeszt be az uzsora- és károsító hitelügyletekről szóló törvényjavaslat tárgyában. (Élénk helyeslés.)

Kubik Gyula előadó betérszti a pénzügy- és közlekedésügyi bizottságok jelentéseit a kassa-hegyaljai helyi érdekű vasut engedélyezéséről szóló törvényjavaslatról.

A Ház mindkét javaslatot később fogja napirendre tűzni.

Napirend szerint a delegációk képviselőházi tagjainak megválasztása következik.

A szavazás megejtése után a szavazatok összehátszámolásával az **elnök** a jegyzőket bizza meg s kijelenti, hogy az eredményt az ülés végén fogja kihirdetni.

Ezután **Lorkovics** Iván horvátul kijelenti, hogy a napokban benyújtott indítványát, amely a közös országgyűlésnek a zágrábi tartománygyűlés ülése- zésének idejére való elnapolását javasolja s azt, hogy a kiegyezési javaslatok vétessenek le a napirendről — visszavonja.

A horvát szó.

Magdics Péro a házszabályokhoz kér szót magyarul, beszédét azonban horvátul folytatja.

Felkiáltások: Horvátul nem szabad beszélni a házszabályokhoz! (Ugy van! Helyes!)

Egy hang: Már egész horvát képviselőház letünk!

Magdics Péro (tovább beszél horvátul): Sürgeti, hogy a mentelmi bizottság tegyen jelentést a Ház elé Popovics és Supiló képviselők mentelmi ügyeiben.

Az **elnök:** Abból, hogy én Magdics képviselő urnak megengedtem, hogy a házszabályokhoz horvátul szóljon, tévesen lehet magyarázni, hogy én az alelnökök eljárását adott esetben nem helyesletem. Miután a Ház alelnöke, mikor az elnököt helyettesítve, a Ház tárgyalásainak vezetésénél az elnöki jogok teljét gyakorolja, és így a házszabályok egyes szakaszainak értelmezésénél és alkalmazásánál ezen jogukból kifolyólag szabadon járnak el, — ezen eljárás elbírálása esetről-esetre a Házat illeti meg. (Egy hang balfelől: Eddig nem így volt!) Ami Magdics sürgetését illeti, megjegyzi, hogy a Ház nem utasította a mentelmi bizottságot arra, hogy Supiló és Popovics képviselők ügyében záros határidő alatt tegyen jelentést. Kéri Magdicsot, várja be a bizottság jelentését türelemmel. (Helyeslés.)

Napirend szerint a kvóta-javaslat tárgyalása következik.

A kvóta-javaslat.

Földes Béla röviden felvilágosítást ad Polónyi némely kifogásaira, melyeket tegnapi beszédében tett a kvóta-bizottság határozata tárgyában.

Felkiáltások: Az a kérdés, szavaztak-e az ön indítványa felett? (Zaj balfelől.)

Földes Béla: Szavaztak! Polónyi kifogásolta, hogy a bizottsági ülésről szóló jegyzőkönyv nem tartalmazza az előadói javaslatot. Erre megjegyzi, hogy a jegyzőkönyv nem napló s ezért nem vették be egész terjedelmében szóló előadói javaslatát. A jegyzőkönyv egyébiránt egy libát tartalmaz, azt t. i. hogy a kvótaarány mellett ötven, ellene hatvan szavaztak. Polónyi ennek alapján állította, hogy az elnök szavazatával együtt szavaztak hatvan ellene. Konstatálja jegyzeteiből, hogy az elnök nem szavazott. A tizenhárom tag közül ketten távoztak s az oltmaradt közt keletkezett az 5:6 arány. (Helyeslés.)

Mazuranics Bogoszláv és **Lorkovics** Iván beszélt ezután horvátul a javaslatához; az utóbbi indítványt is nyújtott be aziránt, hogy a kiegyezési javaslatok vétessenek le a napirendről, mindaddig, míg a Horvátország fennálló sérelmei nem orvosoltatnak.

Az **elnök** 10 perczre felfüggeszti az ülést.

Szünet után

Modrusán Gusztáv beszélt horvátul félháromig.

A delegáció tagjai.

Ekkor az **elnök** kihirdette a delegáció tagjai választásának eredményét, amely szerint a delegáció tagjaivá megválasztottak:

R e n d e s t a g o k: Bakonyi Samu, Barabás Béla, Barcic Erazmusz, gróf Batthyány Lajos, gróf Batthyány Tivadar, gróf Benyovszky Sándor, Bernáth Béla, Buzáth Ferencz, Chernel Gyula, Eitner Zsigmond, Gál Sándor, Hoitsy Pál, Holló Lajos, Issekutz Győző, Kmety Károly, Lovász Márton, gróf Majláth Géza, Molnár János, Medakovic Bogdán, Melczér Vilmos, Nagy Ferencz, Nagy Emil, Okolicsányi László, Rakovszky Béla, Sággy Gyula, gróf Semsey László, Szabó István, Széll Kálmán, Szemere Miklós, Szentiványi Árpád, Szivák Imre, Thaly László, gróf

Feleki Arvéd, gróf Thorotzkay Miklós, Tuskan Gerzely, Ugron Gábor, Vinkovic Bozó, gróf Zichy János, gróf Zichy Miklós, Zboray Miklós.

Póttagok: Babic Liuba, gróf Esterházy Móricz, Földes Béla, Hellebronth Géza, Lázár Pál, Mérey Lajos, báró Révay Simon, Samassa János, Steiner Ferencz, Szemcsényi György.

Mivel Mérey Lajos és Hellebronth Géza egyenlő számú szavazatokat nyertek, sorsuzás után Mérey lett a delegáció tagja.

Jelenti, hogy Földes Béla levelet intézett az elnökhöz, amelyben bejelenti, hogy a delegáció póttagságáról lemond. Megállapítja ezután a következő ülés idejét és napirendjét.

A 21-es bizottság.

Szappanos István: Kéri, hogy a holnap ülés napirendjére tüzessék ki a bankkérdésben kiküldetni szándékolt parlamenti bizottság tagjainak megválasztása. (Helyeslés a disszidenseknél, zaj balfelől.)

Felkeltések: Okvetetlenkedés!

Gróf Apponyi Albert: Teljesen egyetért abban, hogy a bizottságot ki kell küldeni, de az előzetes megbeszéléseket tesz szükségessé az egyes pártok közt. Azt hiszi, van a Ház annyi bizalommal a kormány iránt, hogy az iniciatívát tőle várja. (Élénk helyeslés.)

Farkasházy Zsigmond: Szappanos István indítványát pártolja. Kéri az elnököt, hogy a saját hatáskörében tüzze napirendre a parlamenti bizottság megválasztását, miután már a Ház rég elhatározta. (Zaj.)

Az elnök: A képviselő ur szemére vetette az elnöknek, hogy nem teljesítette a Ház határozatát és nem tüzte ki napirendre az önálló bank előkészítésére kiküldött bizottság megválasztását. Mikor ilyen fontos javaslat van tárgyaláson, mint a mostani, mást nem is javasolhat az elnök. Szemrehányás tehát nem illetheti az elnököt. A kérdést semmi veszély nem fenyegetheti, sokkal czélszerűbb, ha előbb tul leszünk ezen a javaslaton s azután válasszuk meg a kiküldendő bizottságot. (Helyeslés.)

Gróf Batthyány Tivadar: Hozzájárul az elnök napirendi indítványához s nem fogadhatja el Szappanos javaslatát. Ő is lelkes híve az önálló banknak, de meggyőződése az, hogy most czéltalan választásokkal nem lehet az időt fecseirelni. A bizottságot akkor is ki lehet küldeni, ha már azt a javaslatot letárgyalta a Ház. (Helyeslés.)

Felkeltések: Dehogy, még sajnós, sok idő van.

Szappanos István: Nem akarja ő, hogy ma vagy holnap intézzék el a kérdést, csak azt kéri, hogy minél előbb.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Senki sincs, aki a bizottság kiküldését ellenezné. A parlamenti bizottság tagjainak megválasztása azonban bizonyos érintkezést feltételez előbb egyes pártok között, amelyet melőzni talán ellenkezik a parlamenti szokással. (Élénk helyeslés.) Mihelyt a jelen javaslatot letárgyaltuk, a t. elnök urat fogjuk kérni, hogy a bankkérdésben parlamenti bizottság kiküldését indítványozza a legközelebbi ülés napirendjére. Az elnök napirendi indítványát pártolja. (Helyes.)

Az elnök: Felteszi a kérdést.

A Ház az elnök napirendi indítványát fogadja el. Következtek az interpellációk.

Az interpellációk.

Roje Milán: A határvidéki erdőkről szóló császari erdők segregációja tárgyában terjeszt be interpellációt a földmivélségi miniszterhez.

Nagy György: A következő interpellációt terjeszti be:

1. Hajlandó-e a miniszter ur a székelyföldi kepe állami megváltásra és ezáltal a székelységnek egy kegyetlen, igazságtalan, súlyos robot alól való felszabadítására?

2. Hajlandó-e a kepe állami megváltáshoz szükséges összeget az 1908. évi költségvetésbe felvenni.

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter: A kérdés égető volta miatt azonnal válaszolni akar. Őt ugyanaz a vallásos szellem vezeti, mint amely az interpellálót vezeti. A székelység, a nemzetnek az a nagy alkotó eleme, megérdemli, hogy a kormány segítő kézzel álljon melléje. Behatóan foglalkozott a kepek megváltásának kérdésével, de még nincs teljesen tisztában a kérdés jogi részével. A közoktatásügyi és igazságügyi minisztérium külön bizottságot küldött ki a kepek megváltásának kérdésében. A lehető leggyorsabban kíván segíteni ezen a bajon. Az 1908-iki költségvetésben ugyan nem szerepel még ez a kérdés, de ígérheti, hogy az 1909. évi költségvetésben már jelentékeny összeg fog szerepelni. A székelység ügyét épp úgy a lelken viseli, mint felszólaló. Kéri válaszában tudomásul vételét. (Élénk helyeslés.)

A Ház a választ tudomásul veszi.

Az elnök: Minthogy interpellálók hiánvoznak, negyed 4 órakor bezárja az ülést.

II.

A főrendiház ülése.

— Kezdődött délelőtt tizenegy órakor. —

Elnök: Gróf Desseffy Aurél.

Jegyző: Hertelendy Ferencz.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

A napirend szerint következett a kiegyezésről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Az egyszakaszos.

Miklós Ödön előadó a javaslat elfogadását ajánlja. A javaslat öt törvényjavaslatot egyesít magában s felhatalmazásul szolgál azok ratifikálására. Bővebben nem akar a dologba bocsátkozni. (Helyeslés.)

Gróf Serényi Béla: Teljes objektivitással akarja a kérdést megvitatni. Ami a szerződési formát illeti, az ellen nincs semmi kifogása. Ezek a javaslatok lényegben különböznek a többiekétől, mert ezekben egy stílusos módosítást sem szabad eszközölni, anélkül, hogy ezáltal az egésznek létrejöttét ne veszélyeztetnénk. Ismételtelen előfordult az az eset, hogy az egyes kormányok ezt a formát választották. Ami pedig a dolog lényegét illeti, mindenki előtt nyílt titok, hogy ez a kiegyezés visszaesés a Széll-Körber kiegyezésével szemben. A jogszabási adók tekintetében álláspontunk az volt, hogy azt a két ország közös egyetértéssel állapítsa meg. Ausztriában a cukoradót 8 koronával leszállították s ez 28 millió megtakarítást jelent. Ennek következményeképpen nálunk is le kell szállítani a cukoradót, pedig a kincstár erre a jelenlegi állapotok mellett alig képes. Beszél az őrlési forgalomról, melynek eltörlése szerinte ismét káros volt az országra nézve. Csodálkozik, hogy a kiegyezésben olyan intézkedés, mely lehetővé tette volna, hogy a magyar termelés részére más piacok is szereztesse az őrlési forgalom, vagy a boletta-szisztéma által, nem foglaltatik. Mig a Széll-Körber-kiegyezésben minden létező tarifa lekötötték a magyar forgalomnak, ebben a szerződésben csak azok a tarifák vannak lekötve, melyek az annavölgyi verseny folytán már léteznek. Az ország kényszerhelyzetére való tekintettel a javaslatot elfogadják.

Tomisics György: A maga és horvát társai nevében kijelenti, hogy a kiegyezésről szóló törvényjavaslatot nem fogadja el, mert az a horvát kiegyezési törvény 4. pontja ellenére Horvátország közreműködése és beleegyezése nélkül kötött.

Wekerle Sándor beszéde.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A javaslat elfogadásának indoklására csak annyit vagyok bátor a mélt. főrendek előtt felhozni, hogy összes közgazdasági viszonyainknak rendes menetbe terelése teszi kívánatosá, hogy egy szerződéses megállapodás alapján rendezzük gazdasági viszonyainkat Ausztriával.

Sokan hivatkoznak arra, hogy a reciprocitás alapján a megélhetés biztosítva lett volna anélkül, hogy egy sok esetben talán terhes, de más tekintetben az eddigi állapotoknak határozottan előnyösebb szerződés megkötésére lettünk volna utalva.

Megengedem, méltóságos főrendek, hogy lehetnek kényszerítő körülmények, amikor a reciprocitás alkalmazása helyén van. Így nézetem szerint helyen volt akkor, amikor az 1899. XXX. t.-cz. alapján a reciprocitással szabályoztuk kölcsönös gazdasági viszonyainkat, de egyet nem felelünk, azt, hogy a reciprocitás megteremthette azt a helyzetet, hogy békésen együtt éljünk akkor, amikor az volt a kilátás, hogy messzebb terjedő együttélésnek képezi kiindulási pontját, de egészen más a reciprocitás hatása, ha oly törekvések érvényesülnek, amelyek szerint azt az időt csak átmenetnek tekintjük, az átmeneti idő után a gazdasági önállóság tekintetében legalább is határozottabb lépéseket óhajtanak tenni.

A gazdasági élet fejlődésének első feltétele az, hogy biztos alapra legyen fektetve. Biztos alapra van fektetve a kiegyezés által.

Az adók.

A miniszterelnök ezután gróf Serényi beszédével foglalkozik. A fogyasztási adóról szólva, kijelenti, hogy neki mindig az volt a nézete, hogy a fogyasztási adók elkülönítése, sine qua nonja egy gazdasági kiegyezésnek abból az egyszerű okból, mert az állam irányában támasztott követelések oly hatványozott módon emelkednek, hogy szabad berendezkedésünket és jövedelmi forrásaink kellő kihasználását a fogyasztási adók terén is biztosítani kell. Biztosítani kell a különválást továbbá azért is, mert a fogyasztási adók jelentékeny része oly közvetlen összefüggésben van a gazdasági termeléssel, oly összefüggésben van magával a munkásnépnek megélhetési viszonyaival, hogy ebben a tekintetben a szabad rendelkezést fenn kell tartani. Nagyon természetes, hogy akkor, amikor 1917-ig kötvé voltunk abban, hogy a szabad forgalmat fenn kell tartanunk, kötvé voltunk a külállamok irányában is, egy fogyasztási vonal felállítására, merem mondani, legalább is s óriási nehézségekkel járt volna és így a megoldásnak csak egy, közbeeső módját válasz-

tottuk, t. i., hogy a fogyasztási adóknál a kiegyezésben szabadabb rendelkezést tartottunk fenn magunknak úgy a kihasználás, mint a gazdasági berendezkedés tekintetében.

A cukoradó leszállítására vonatkozóan elismeri, hogy ha szabad forgalmi terület mellett az egyik fél lényegesen kevesebb adót szed, mint a másik, az bizony avval jár, hogy legalább is fokozottab módon kell ellenőrizni a csempészetet, e tekintetben megteszük az intézkedéseket és az érdekeltek körök meghallgatásával éppen most folynak a tárgyalások a tekintetben, hogy először is a csempészés megakadályoztassék s az adókülönbözöt részünkre biztosítsák és másodsor, hogy azon iparágak, amelyek cukor feldolgozásával foglalkoznak, nehegy inferiorisabb helyzetben legyenek, mint a hasonló osztrák iparágak, az adókülönbözötnek megfelelő olcsóbb cukorban részesüljenek.

En nem tartozom azok közé, mondja tovább a miniszterelnök, akik az őrlési forgalom megszüntetését követelték. Követeltem volna annak a korlátozását, újabb szabályozását, azon visszaélések megszüntetését, amelyek az őrlési forgalom terén akkor tarthatatlan helyzeteket teremtettek, de akkor, amikor az általános kívánalom az volt, hogy megszűnjön, akkor amikor az már életbe volt léptetve, engedelmet kérek, az őrlési forgalomnak visszaállítására legalább ezidőszert nem vállalkoztam volna. Eppen az őrlési forgalom megszüntetése óta látjuk azt, hogy óriásiilag emelkedett a kivitelünk.

Gróf Serényi ur a tarifamegegyezéseket nem tartja éppen kedvezőnek. Ha meg nem egyeztünk volna és a reciprocitás alapján helyezkedtünk volna: semmi ilyen tarifa nem lett volna, mert hiszen az időhöz kötött és lejáró szerződések a reciprocitás által a jövőre nézve biztosítva nincsenek. Tehát mindenesetre helyesebb volt egy, talán némely részleteiben terhesebb egyezséget kötni, mint általában a tarifakérdést megegyezés nélkül hagyni.

A kassa—oderbergi vasut kérdésénél sikerült elérni azt, hogy a szerződési idő tartama alatt előálló fokozottab forgalmi igényeknek is képes megfelelni.

A választói jog.

Amiket gróf Serényi ur a 67-es programról és a függetlenségi pártnak tulajdonított, nem tudom mi csoda bajokról, — amelyek közé még az általános választási jognak közvetlen felvetését is sorolta — felhozott, hát erre vonatkozólag legyen szabad megjegyznem, hogy ez talán egy kissé mégis igaztalan, amint általában igaztalan a párt számlájára írni az általános választójognak felvetését is, mert az principialiter benn volt a függetlenségi párt programjában, amint benn volt más pártokéban is, de annak akut illeget, bocsánatot kérek, nem a függetlenségi párt adott.

A horvát kérdés.

A horvát kérdést olyan értelemben, mint az ma felvetett itt és amint az megnyilvánul Horvátországban: mi nem ismertük. Az is igaz, hogy az az volt nemzeti párttal talán nem elég kiméletesen bántunk el. De azért ne erre a számlára írjuk a bajokat. A bajokat írjuk arra a számlára, hogy az a rezsim, mely ott éveken át uralkodott, a fejlődő viszonyok követelményeinek kellő időben való megoldását elmulasztotta, és ezáltal felidézte a mai bajokat. Ha azok a követelmények, amelyek ma ott az újabb politikai irányoknak zászlajára irattak, kellő időben megoldattak volna, akkor a horvát-kérdés nem alakult volna ki olyan irányban, amint azt látjuk, és másodsor: ha azok az általános törekvések, amelyek a magyar korona országain kívül rejlő befolyások következtében nálunk is megnyilvánulnak, — úgy Horvátországban, mint a nemzetiségi kérdésben, — ha ezek nem öltöttek volna olyan veszélyes alakulatokat, mint amilyeneket öltöttek a legutóbbi időkben, akkor ezek a kérdések sem jelentkeztek volna ily veszedelmes alakban.

Ami a nemzetiségi kérdést illeti, tanujelét is adtuk annak, hogy egy egyházi, mint iskolai intézményekben, valamint gazdasági berendezésekben is tükletes egyformasággal és igazsággal járunk el, s ezen egyformaság- és igazságnak következetes alkalmazása, azt hiszem, a megértés politikájának kulcsát fogja magában rejteli.

Az önállóság.

Egy erős áramlat indult meg, egy nagy evolúció van közéletünk méhében, amely állami önállóságunknak biztosítottát, gazdasági berendezésünknek önállóbb megerősödését tüzte ki zászlajául. A formák tekintetében eltérhetünk, ez az irány azonban urálja az egész magyar közéletet. S ennek megoldása nem abban fog megnyilvánulni, hogy a 67-es alaphoz vagy a 48-as zászló alá fognak-e egyesek sorakozni, hanem abban, hogy az Ausztriával való államjogi helyzetnek, az Ausztriával való gazdasági viszonyoknak rendezése mellett, mint tudjuk ezt az irányzatot, úgy államjogi biztosítottágának, mint gazdasági megerősödésünk tekintetében helyesen megoldan-

Ujabbban egy egész új tannal és nagy tévedéssel találkozunk, mely abban nyilvánul, hogy azt mondják, hogy az Ausztriával kötendő megegyezések a horvát-szlavon országgyűlés hozzájárulását igényelnék. Hát igénylik annyiban, hogy Horvát-Szlavonország képviselői is résztvesznek itt a képviselőházban és a főrendiházban, de az 1867:XII. t.-cz. 4. §-ának azt az értelmet tulajdonítani, amelyet Tomisics magának akrt tulajdonítani és amelyet kezdenek tulajdonítani mások, sőt fájdalom, még Ausztriában is merülnek fel ilyen kívánalmak és ilyen állítások, hogy ezek a megegyezések Horvát-Szlavonország hozzájárulásával köttessenek, ez merőben alaptalan és tarthatatlan állítás. (Élénk helyeslés.)

A vasuti pragmatika.

A vasuti pragmatikára vonatkozólag azt mondja, hogy a vasuti alkalmazottaknak korábban is volt pragmatikájuk rendeleti uton megállapítva, amely részint egy alaprendeleten, részint azt kiegészítő külön rendeleteken alapult. Ebben a régi pragmatikában az volt kimondva, hogy a vasuti alkalmazottak kötelesek a magyar nyelvet birni. Ez volt kimondva általában minden vasuti alkalmazottra, tekintet nélkül arra, hogy Magyarországon vagy Horvátországban volt-e a vasutnál alkalmazva.

Midőn egy jelentékeny fizetésrendezésbe mentünk bele, ezt azon feltétel alatt tettük csak, hogy a vasuti alkalmazottak pragmatikáját is törvényileg állapítsuk meg, részint helyzetüknek biztosítása végett, de másrészt a szolgálati érdekek biztosítása végett is. Ezt a pragmatikát új törvény útján kívántuk megállapítani, törvény útján két okból: először, hogy alkalmazható legyen ne csak az állami vasuti vonalakra, hanem általában minden vasutra, továbbá törvény útján kívántuk megállapítani azért, mert olyan büntető határozatokat is kellett életbe léptetnünk, amely büntetőhatározatokat jogrendünk szerint rendeleti uton életbe nem léptethetők. Mi természetesebb, mint hogy ebben pragmatikában is felvettük, ott, ahol a kvalifikációját az alkalmazottaknak körülírtuk, azt, hogy milyen nyelvet kötelesek birni és hogy bevettük a régi pragmatikus intézkedésnek azon érvényben lévő rendelkezését, hogy általában a magyar nyelvet is kötelesek birni.

De micsoda nagy engedményt tettünk Horvát-Szlavonországoknak? Azt a nagy engedményt tettük, hogy odatettük, hogy a vasuti alkalmazott Horvátországban a horvát nyelvet is köteles birni.

Korábban csak azt követelték, hogy Horvát-Szlavonországban azok bírják a horvát nyelvet, azon vasuti alkalmazottak, akik a közönséggel érintkeznek. Amidőn kormányra léptünk, csak ezt ígértük meg, és ez akkor a horvát képviselő urak egyhangú helyesléssel találkozott. Ezen ígérettel megtettük azt, hogy nemcsak azokra nézve mondtuk ki a horvát nyelv birásának kötelezettségét, akik a közönséggel érintkeznek, hanem kimondottuk általában minden vasuti alkalmazottra nézve, aki Horvátországban nyer elhelyezést, tehát többet adtunk, mint amennyit kívántak önmaguk és mint amennyit mi ígértünk. Mi azt az álláspontot foglaljuk el, hogy igaz ugyan, hogy törvényeink szerint a magyar állam hivatalos nyelve Horvátországban a horvát, de az 1868:XXX. t.-cz. taxatív felsorolja azokat az eseteket, ahol biztosítatik a horvát nyelv, t. i. a törvényhozásban, az igazságszolgáltatásban és az adminisztrációban. Az állami üzemekre ez sohasem alkalmaztatott.

Mi horvát illetőségűeket kívánunk a horvát vonalon alkalmazni és hogy ez lehetővé tétessék, itt a központi vasuti iskolákban a stipendiumokat a horvát illetőségűek részére felemeljük és Horvát-Szlavonországokban külön vasuti iskolát állítunk fel, ugy hogy aki ezeket a berendezéseket nézi, nem azt látja, hogy ezen iskolákban annyi horvát fog kiképezteni, hogy a horvát vonalak ellátására elegendő, hanem az iránt fejez ki aggályokat, hogy mit csinálunk annyi horvátal, hiszen nem tudjuk a horvát vonalakra elhelyezni. (Igaz! Ugy van!) S amikor mi ilyen berendezéseket teszünk az ottani nemzeti igények kielégítésére, akkor meg azzal a váddal találkozunk, mintha ott sérelmet akarnánk elkövetni, mintha mi nem honorálnók a horvát viszonyokat. Ez tökéletesen igaztalan.

Tomisics álláspontja sem politikai, sem gazdasági tekintetben jogosultsággal nem bír. Ez csak messzebbmenő tendenciáknak lehet kifejezője, amelyek megnyilvánultak Tomisics azon tarthatatlan fel fogásában, hogy már a megegyezési törvényekben is az ő külön hozzájárulásukat kívánjuk. (Igaz! Ugy van!) Ezt nagyon természetesen nem tehetjük, követni fogunk egy igazságos politikát és Horvátország népe, ez meggyőződés, meg fog érteni bennünket. Ajánlja a megegyezési javaslatok elfogadását. (Élénk éljenzés.)

A főrendiház ezután általánosságban és részleteiben elfogadta a javaslatot.

Választások.

Az elnök: Elrendelte azután a megüresedett, egy jegyzőnek és a delegációk tagjainak megválasztását. A választás előtt az ülést öt perczre felfüggesztette.

Szünet után következett az autonóm vámtarifáról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Miklós Ödön előadó röviden ismerteti a javaslatot s azt elfogadásra ajánlja.

A főrendiház a javaslatot általánosságban és részleteiben is hozzászólás nélkül változatlanul elfogadja.

Az elnök kihirdeti a választás eredményét. Jegyzőnek 56 szótöbbséggel gróf Zichy Rafael választotta meg.

A delegáció tagjai a következő főrendek lettek:

1. Rendes tagok: báró Bohus Zsigmond, Bogdanovics Luczián püspök, dr. Chorin Ferencz, gróf Cziráky Antal, gróf Edelsheim-Gyulay Lipót, herceg Esterházy Miklós, báró Harkányi Frigyes, báró Hornig Károly püspök, Kornfeld Zsigmond, Tomisic György, Laszkáry Gyula, gróf Mailáth József, Miklós Ödön, báró Rudnyánszky József, örgróf Pallavicini Ede, gróf Wenckheim István, gróf Zichy Ágost, gróf Zichy Tivadar. 2. Póttagok: báró Vécsey Miklós, gróf Zichy Antal, Hosszu Vazul püspök, gróf Széchenyi Géza, gróf Pálffy Béla.

Az országos ipartanácsba: báró Harkányi János.

A naplóbiráló bizottságba: Antal Gábor püspök, Zelenka Pál püspök.

A közlögi és törvénykezési bizottságba: báró Forster Gyula.

A gazdasági és közlekedési bizottságba: gróf Zichy Tivadar.

A gazdasági bizottságba: Hertelendy Ferencz.

A kir. és országos legfőbb fegyelmi bizottságba: gróf Teleki Józsefet rendes tagul.

A jegyzőkönyv hitelesítése után a főrendiház ülése egynegyed egy órakor véget ért.

Budapest, december 18.

Miniszterek nyilatkozatai. Londonból jelentik, hogy a Daily Telegraph berlini levelezője az utóbbi napokban Budapesten beszélgetést folytatott Wekerle Sándor miniszterrel, gróf Apponyi Albert kultuszminiszterrel, Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszterrel és Josipovich horvát miniszterrel. A beszélgetéseknél különösen a nemzeti kérdéssről volt szó. Az összes miniszterek hangoztatták, hogy a külföldön a helyzet alapos ismerete nélkül tárgyalják a magyar viszonyokat és könnyen mondanak róluk ítéletet. Wekerle miniszterelnök rámutatott arra, hogy ezt a Magyarországot ellen irányuló külföldi sajtóhadjáratot többnyire olyanok csinálják, a kik itt laknak Magyarországon és ily módon akarnak politikai szerephez jutni. Az a külföldi vélemény, hogy Magyarországon a nemzetiségeket minden áron meg akarják magyarosítani, teljesen alaptalan. Negyven esztendő óta egyetlen nemzetiségi község sem lett magyarrá, ellenben megrögtént, hogy oly községek, a melyek azelőtt magyarok voltak, lassanként eloláhosodtak, tehát elvesztették magarságukat. A magyarok csak a magyar államesszme elismerését követelik. A nemzetiségi egyházak nem tudják tanítóikat kellően fizetni és ezért rendezte az állam a tanítói fizetéseket, de ennek fejében megköveteli, hogy a tanítók a magyar állameszmét szolgálják. Még ma is sok tanító és még több lelkes van Magyarországon, a ki nem tud magyarul. Seholy a világon ezt meg nem tűrnék. Azt mondják, hogy a magyar közigazgatás nincs még európai nivón. De ettől a magyarok éppen úgy szenvednek, mint a nemzetiségek. A mi a horvátokat illeti, a kormány rámutat arra, hogy soha annyi nem történt a horvátok politikai és gazdasági haladása érdekében, mint e kormány alatt, a mely autonómiájukat mindig respektálta, úgy, hogy a horvátoknak igazán nincsen okuk a panasza. Arra a kérdésre, hogy mikor fog a Magyarország és Horvátország között fölmerült konfliktus véget érni, Wekerle így felelt: Ha a mostani magyarellenes izgatás hatása megszűnik és a normális állapotok helyreállnak, Zágrábban is be fogják látni az emberek, hogy Magyarország nem akar Horvátországgal jogtalanul elbánni.

A külkereskedelmi viszonyok rendezése. A képviselőház gazdasági bizottsága ma délután 5 órakor tartott ülésén foglalkozott a külkereskedelmi és forgalmi viszonyok ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslattal. Az ülésen gróf Batthyány Tivadar elnökelete alatt a bizottság tagjain kívül jelen volt Szterényi József államtitkár. A javaslatot Laehne Hugó előadó ismertette és a bizottság általánosságban és részleteiben is elfogadta.

A t. Házból.

I. Közjölét-párt.

A hirtelen keletkezett hideg miatt befagytak az utak és a tavak. A nagy utcák sarkán megjelentek a zászlócskák és a zsurozó leányok a városligeti pályára rendelték gavallérjaikat. Persze az öregebb képviselők ilyenkor nem mernek kibujni hazulról, nehogy őket is a jégre vigyék. A fiatalok viszont otthon várják a pártintézőség küldöttjét. Ha a pártnak és a kormánynak szüksége van reájuk, akkor elküld érettek. Hadd tartsa legalább ennyiben evidenciában őket, a szimplákat, akikre csak akkor gondolnak, amikor szavazni kell. És tíz órától kezdve az egész városban fehér pitykés kabátu parlamenti szolgákat lehetett látni, akik a képviselő urakat invitálták, hogy méltóztassanak, kegyeskedjenek az országgyűlésre fáradni, mivelhogy száz darabra volna szükség szavazni a delegacionális tagok választásánál.

Nehezen gyűltek. Csizmazia Endre, a jegyző, olvasta kinek-kinek a nevét olyan lassudan meg gondolva és megfontolva, mintha mind ezer koronásokat olvasna. Minden név után hosszú pauzát tartott, elmondott öt miatyánkot és egy hiszekegyet, továbbá egyet köpött a demokraták mögé, egyet a szocialistákra nézve. Jóindulattal kezelte a dolgokat, csakhogy az idő muljék és hogy ezalatt megérkezzenek a képviselők, akiknek a szavazatát várták. Taktikáját siker koronázta és gondolom tizenegy órára már jelen is voltak százan és leszavazták a delegátusokra.

Azonban, kétségtelenül van a világon hasznosabb időtöltés is, mint egy ilyen szavazást végig hallgatni. Sőt megeshetik az a csoda, hogy ugyanezen épületben csak néhány jól fűtött folyosón és a kupolacsarnokon kell végig ballagni és még parlamenti tárgyalást is érdekesebbet hallhatunk. Tudniillik a főrendiházba kell menni, ahol szintén ülés van s ahol a kis kiegyezést tárgyalják.

A főrendiházban igen, ott népesebb a gyűlés, ámbár minden harmadik ember szünetelt gróf vagy mondva csinált és pénzen rendelt méltóságos ur. A főrendiházban, ahova kényelmesebben jönnek, mert ritkábban gyűléseznek, ezenkívül pedig mindenkinek van jó melegen kipárnázott fogatja, finom bundája és drága takarója és mindene, ami az élet örömei közül vagyonnal és befolyással megszerezhető. Körben ülnek rendesen. Őket nem izgatja és nem nyugtalanítja az események változatossága. Nagy kiegyezés vagy kis kiegyezés, nekik majdnem mindegy. Főbb dolog bizonyára, hogy jól aludtak az éjjel, aztán felkelvén, izlett a reggeli és akinek ez még meg van engedve, a szivar.

Most aztán körülnézhetünk a régi világban. És a régiek során az új emberek között. Hisz Miklós Ödön, aki mint előadó a kis kiegyezést elfogadásra ajánlja a főrendiházban, a régi képviselőházból való s úgy került ide a főrendek közé ujnak. Ha rendszerek el nem mulnak vala és ha a világ nem változik, talán most is a képviselőházban ülne, talán még mint államtitkár, esetleg azonban már miniszter gyanánt, avagy miniszteri nyugalomba vonulás után megint mint kiegyezési előadó az alsóház emelvényén. De tán neki is jobb így, amiként most van procul negotiis.

És aki utána következik, mint első felszólaló a javaslat támogatására, amaz ismert rokon-szenves egyéniségű ambíciós gróf, az bizony Serényi Béla gróf, akinek a neve annyira szokatlan még a főrendek lisztáján, hogy mindig Széchenyit irnak helyette. Tehát ez a Serényi Béla gróf nem Széchenyi, hanem Serényi, aki

Tisza idejében kereskedelemügyi államtitkár volt — de idejekorán visszavonult, mielőtt még darabont lett volna belőle. Tanult és szorgalmas ember, aki a kor új eszméit megértette és liberalizmusa sem affektálás nem volt, sem haszonlesés. Hatvanhetes politikai hitvallása már inkább konzervatív és a vámközösség dolgában állásiglalása nem egyezik meg a miénkkel. Beszédének egyik részével a képviselőházi politikusok is foglalkozni fognak. Mert érdekes az, ahogy a vele együtt gondolkozó és egyetértő nézetűeknek ama véleményét tolmácsolta, hogy ők a koalíció ellen intrikát nem sőnek és egyáltalán a jelenlegi kormányt nem háborgatják, miután nincs új alap, amelyen a kormányt át lehetne venni.

Hogy azonban valamely alapról gondolkoznak, az kiviláglik egy felvetett eszméből, amit gróf Serényi megpendített. Azt mondta tudniillik, hogy alakulnia kellene egy pártnak, amelyik se reakziós ne legyen, se nagyon radikális, hanem hogy ennek a pártnak a programja a közjólét előmozdítása lenne.

Ime, tisztelt politikai pártgondolkozók, egy párt, melynek nem az önjólét lenne a célja, hanem a közjólét. Hát hiszen programm volna hozzá. De honnan vesznek embereket? Embereket, akik pártba álljanak csakis a közjólétért. Talán a főrendiházban, ahol már mindenkinek megvan a maga önjóléte, palotája, jó tőkéje, birtoka, kocsija, lova, meleg Rivierája télen és hűs északi tengerre a kánikulában.

Menjünk csak vissza a képviselőházba.

* * *

II. Delegátusokat választanak.

A képviselőházban, amint azt már mondtuk, delegátusokat választanak. Delegátusnak lenni, ez is rang. A kiellölések nagy körültekintéssel történtek. A szerzett érdemeket respektálni kellett. A pozíciókat szintén. Aztán vannak, akik éveken át csupán csakis azért a célért fáradoztak, hogy ők is feljuthassanak Bécsbe közös miniszterekkel tárgyalni, udvari ebédet enni és a cerclén királyi megszólitás kitüntetésében részesülni. Hol vannak azok az idők, amidőn a függetlenségi még tiltakoztak a delegáció ellen és sem nem választottak, sem nem engedték, hogy őket megválasszák. Amikor betörték a delegáció albizottsági ülésére és ott protestáltak a német beszéd ellen, meg a cigarettázás ellen is. Most a delegáció többsége függetlenségi párti. Érdekes nézni, hogy kik hallgatják, amikor Justh Gyula kihirdeti az eredményt. Akik nincsenek benne. Polónyi Géza, bár exminiszter, nem juthatott be, mert kivált a függetlenségi pártból. Ám Visontai Soma, aki pedig benntmaradt, szintén nem került be a delegációnális listába. Sőt azok közül, akik a lapok szerkesztői üzenetei között úgy szerepelnek, hogy „A kértett képviselők nevei: Bakonyi Samu . . .”, ezek közül egyedül csak Bakonyi Samu került be a delegációba. De viszont Markos Gyula, aki papruhában áll ott, hiába hallgatja a névsort, nincs közte. Aki nek pártja nincs, az is kimarad. Teszem azt, báró Bánffy. Hanem viszont például Pető Sándornak van pártja és mégis kívül maradt.

Busan állanak, hallgatva ülnek. Csak Földes Béla szólal meg egy levél formájában. Pedig őt beválasztották, ámde csupán póttagnak. Földes tehát azt írta Justh Gyulának, hogy a póttagságot nem fogadja el.

— Jól teszi! — szólottak a hallgatók.

És valóban jól tette, hogy lemondott. Mert abban a társaságban, a rendes tagok között bizony nagyon elkelné egy olyan tudós, komoly ember, mint Földes Béla. Az ő hiányát a rendes tagok között bajos volna pótolni. Tehát nem szolgált rá, hogy a póttagok közé degradálják.

Oh, Földes Béla, csak a tudását fejlesztette, de könyökének a tolongásban való használhatóságát nem s ezért akarták leszorítani a kibiczek közé.

Az uzsora-törvény módosítása.

— Törvényjavaslat a Ház előtt. —

Budapest, december 18.

Günther Antal igazságügyminiszter ma a képviselőházban törvényjavaslatot terjesztett be az uzsoráról és káros hitelügyletekről szóló 1883; XXV. törvényzikk módosításáról és kiegészítéséről. Már 1903-ban terjesztett a Ház elé Plösz Sándor igazságügyminiszter hasonló tárgyú javaslatot, amely azonban tárgyalás alá se került. Günther ezt a javaslatot újbol beterjesztette némely újabb felmerült kiváncsalom által igazolt módosítással.

A nevezetes javaslat első szakasza az uzsora fogalmát így állapítja meg:

Aki a vele szerződő fél szorult helyzetének, könnyelműségének, értelmi gyengeségének, vagy tapasztalatlanságának kihasználásával, akár hitelnyújtás és általában bármely szolgáltatásának előlegezése fejében, akár a másik felet terhelő kötelezettség teljesítésére engedett halasztás, vagy a másik fél ellen fönnálló valamely követelésének módosítása, vagy megszüntetése fejében oly vagyoni előnyt köt ki, vagy szerez a maga, vagy harmadik személy javára, amely a saját szolgáltatásának értékét, az eset körülményeihez képest, feltűnően aránytalan mértékben meghaladja: az uzsora vétségét követi el s egy hónaptól hat hónapig terjedhető fogházzal, kétszáz koronától négyezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, valamint hivatalvesztéssel és a politikai jogok gyakorlatának fölfüggesztésével büntetendő. Az uzsora vétségét követi el és az előbbi bekezdésben meghatározott büntetéssel büntetendő az is, aki az uzorás vagyoni előnyt, habár nem az előbbi bekezdésben említett szolgáltatások fejében, a vele szerződő fél szorult helyzetének, könnyelműségének, értelmi gyengeségének vagy tapasztalatlanságának tervszerű kihasználásával köti ki, vagy szerzi meg a maga, vagy harmadik személy javára.

A többi szakasz nevezetesebb határozatai ezek:

Büntett az uzsora és két évig terjedhető börtönnel, ötszáz koronától nyolczezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, valamint hivatalvesztéssel és a politikai jogok gyakorlatának fölfüggesztésével büntetendő, ha az uzorás: 1. azt kiskoru vagy gondnokság alatt álló személy ellen követte el; 2. az uzsora elpalástolása végett előzetesen ítéletet, ítélet hatályával bíró más határozatot, vagy bírói egyezséget eszközölt ki; 3. az uzorás vagyoni előnyt váltó alakjában vagy más módon palástolva kötötte ki, vagy szerezte meg; 4. a teljesítést a kötelezett fél esküjével, becsületszával, vagy hasonló megerősítés mellett, vagy oly módon ígértette meg, mely a kötelezett felet bűnvádi vagy fegyelmi eljárásnak teheti ki; 5. uzorás szerződésekkel üzletszerűen foglalkozik; vagy 6. uzsora miatt már büntetve volt és büntetésének kiállása óta három év még nem telt el. Ezenfelül az elítélt, ha külföldi, az országból egyszersmindenkorra vagy határozott időre kiutasítandó, ha pedig belföldi, az 5. és 6. pontok eseteiben abból a községből, ahol az uzsorát elkövette, esetleg az egész törvényhatóság területéről, sőt a szomszédos törvényhatóságok területéről is egyszersmindenkorra vagy határozott időre kiutasítható. Belföldi elítélt illetőségi községből és abból a törvényhatóságából, amelyhez ez a község tartozik, ki nem utasítható.

Ha az elítélt az uzsorát engedelemhez kötött ipar, vagy foglalkozás gyakorlása körében követte el, ennek az iparnak, vagy foglalkozásnak folytatásától egy évtől öt évig terjedő időtartamra eltiltható.

Uzsora miatt büntetésnek nincs helye, ha a tettes a följelentés megtétele előtt a szerződés semmisségét a sértettel szemben elismeri.

A szerződő felek mindegyike köteles természetben, vagy ha ez nem lehetséges, értékében az időközben huzott haszonnal együtt visszatéríteni a másiknak azt, amit a semmis szerződés alapján kapott. A sérelmet okozó fél köteles visszatéríteni azt is, amit a semmis szerződés alapján harmadik személy kapott és a másik félnek okozott kárért teljes kártérítéssel tartozik.

Ennek a törvénynek érvénybelépével az 1883; XXV. t.-cz. 1—18. szakaszai elvesztik érvényüket. Az e törvény érvénybelépése előtt elkövetett uzsora miatt is, a bűnvádi eljárás hivatalból indítandó meg.

A kereskedelmi tárcza.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, december 18.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután öt órakor tartott ülésén folytatta az 1908. évi költségvetés tárgyalását Széll Kálmán elnöklésével. A bizottság tagjain kívül jelen voltak Wekerle Sándor miniszterelnök, Kossuth Ferenc kereskedelemi miniszter, Sztejn József államtitkár, Teleszky János miniszteri tanácsos, Kerékgyártó István számvevőségi igazgató. Napirenden a kereskedelmi tárcza költségvetése volt.

Babó Mihály részletesen előadta a tárcza költségvetési adatait.

Bizony Akos a vasuti kérdéseket hozta szóba. Miután a vasutasok igényei most már teljesen ki vannak elégítve, szigorú intézkedéseket tart jogosnak a késések megszüntetésére.

Kossuth Ferencz a kisipar fejlesztését a maga és a kormány elsőrangú feladatának tekinti. A vagonhiányt illetőleg részletesen tájékoztatja a bizottságot. Kimutatja, hogy a jelenlegi kormány 10.105 teherkocsit rendelt már, melynek egy része fut már augusztus óta, másik része 1908-ban fog beszállítani; ezenkívül rendelt 860 személykocsit és 183 mozdonyt; jelzi azonban egyuttal, hogy további 3400 teherkocsi, 536 személykocsi és 70 mozdony szükséges 1908-ra, melyeknek beszerzése iránt a pénzügyminiszter ural folytat tárgyalásokat, aki a legmesszebbmenő előzékenységet és áldozatkészséget tanúsítja ez ügy iránt. Rámutat a forgalom lebonyolításának nehézségeire, minők voltak egyebek között, hogy 4890 kocsit kötöttek le a hadgyakorlatok és az ezen idő alatt felgyülemlett árukat még nem lehetett elszállítani, mikor Ausztriában kitört a passzív rezisztencia, melynek két heti tartama alatt több mint 10.000 vaggonnal maradtunk ismét vissza, el is tekintve attól, hogy füres kocsijaink sem jöttek rendszeresen vissza; egy további ok volt az osztrák vasutak egy részén történt ismételt forgalomkorlátozás, a budapesti és több nagyobb vidéki állomás szűk volta, a fiunei pályaudvar nagy nehézségei, a kassa-oderbergi vasut nagy nehézségei és általában a vágányok szűk volta, amelyek mind nehezítik és lassítják a forgalmat. E részben érdekes adatokkal mutatta ki, hogy a forgalom lebonyolítása ma sokkal lassabb, mint előbb volt, így pl. még 1906. októberben egy kocsi fondája 5.43 nap volt, addig 1907. októberben már 5.76 nap kellett egy, hogy ha csak az 1907. évi eredményt érthette volna el az államvasut, már akkor 21.800 kocsirakományt nyertünk volna egy, hogy az egész októberi feladott árut elszállíthaták volna. Utal arra, hogy a személyzet köteleességmúlásztásáról szó sem lehet, egyébként a vagonhiány most már rohamosan csökkent elannyira, hogy míg nov. 14-én 22.569 volt a kocsihány, december 16-án már csak 11.815 volt. Az ipartörvényt illetőleg megnyugtatta a bizottságot, hogy a javaslat elkészülte kissé késett, mert a minisztérium legtöbb idejét a törvényhozás és a legszükségesebb adminisztráció vette igénybe egy, hogy kodifikálással csak a legnagyobb megerőltetés mellett lehetett mellékesen foglalkozni. Mindazonáltal a törvényjavaslat igen rövid idő alatt most már elkészül, rendkívül nagy és fontos munka, melynek első része, körülbelül a törvényjavaslat fele, nyomdában is van már és 1908. januárban közzé fog tétetni, másik fele körülbelül egy hónapra reá szintén meg fog jelenni, egy, hogy február hó végeig az egész törvényjavaslat készen lesz. Ugyancsak az ipartörvény fogja felölelni a sztrájkérdést is, mert külön sztrájkörvény alkotása nem volna helyes. A Duna-Tisza-csatorna kérdésének megoldása csak kedvezőbb pénzügyi viszonyokra vár, teljesen elő van készítve és e részben bármikor megoldható már a kérdés.

Részletesen nyilatkozik a kisipar kérdéséről. Kimutatja, hogy mily áldozatokat hoz a kormány az iparoktatásra, amelyre nézve örömmel jelenti ki, hogy a magyar iparoktatás egész Európában a leggyakorlatibb. Utal iparoktatásunk nagyarányú fejlődésére, melyre 1892-ben az ország csak 360.000 koronát fordított, 1908-ra pedig már 2¼ millió korona van előirányozva; a gyakorlati kisiparosok részére eddig 16 különböző szaktanfolyam rendeztetett be, ma már 96 ily tanfolyam működik. A szövetkezetek működését legmesszebbmenőleg támogatja; utal az e részben tett intézkedéseire, melyek a szövetkezeteknél egy a nyersanyag beszerzésére, mint a termelésre és értékesítésre is vonatkoznak.

Szabó Kálmán: Legjobban szereti a kereskedelmi tárczát, mert az iparfejlesztésből fog kifakadni a függetlenség. A kisipar segéderő-hiányának orvoslására tanoncz-otthonok létesítését ajánlja. Gyarak alapításánál a központi helyek mellett a vidéket is figyelembe kéri venni. A vasuti késésekről szólva, megemlíti a külföldön visszatartott magyar vasuti kocsikat, kívánja, hogy ezek visszatartását akadályozzák meg.

Kossuth Ferencz a tanoncz-otthonokat illetőleg kijelenti, hogy ahol ilyenek alakulnak, azokat készséggel támogatja, amint eddig is támogatta ezeket, de létesítésük első sorban helyi érdekesség és a városok feladata. A gyárak elhelyezésére közvetlenül befolyása nincs. A minisztérium az egyes vidékeket ajánlja, melyek egyik-másik iparágára alkalmasak, de utalni egyes helyekre nem lehet felelősség szempontjából sem. Ipari ösztöndíjakra ez évben október 1-éig is 105.000 koronát engedélyezett, ezt a legjobb befektetésnek is tartja és fokozottabban hajlandó engedélyezni, ha a kamarák az illetőket ajánlják. Az aggror és rokkantbiztosításról való gondoskodás a kormány programjában van, most hogy a betegségleyezés és a balesetbiztosítás rendben van és nemtűre fordítandó összegeket mint közvetlenül és a biztosítási ágat is, de nemcsak a kereskedelmi alkalmazottakra, hanem a dolgozó társadalom szélesebb rétegeire nézve.

Hótsy Pál kérdi, hogy az Olaszországnak kölcsön adott kocsik visszatértek-e?

Szterényi: Mind itthon van már.

Hótsy Pál a Duna-Tiszacsatornáról szól, mely iránt, mióta a kivétel nehézségeit megismerte, lelkesedése csökkent. A hírlapok csomagokban való szállítását a postajövedékbe iktatózónak tartja és megszüntetését figyelmeztet, mert ennek a kedvezménynek a révén egy vállalat olyan lapokat terjeszt mesterséges pártolással, amelyek a legrossz-hiszeműbb rágalmakkal igyekeznek mektévesztetni és a kormány és a mai rendszer ellen izgatni a népet. Ebben a kárhözatos munkában nem szabad azokat a lapokat ilyen állami előnyökkel segíteni.

Kossuth miniszter a Duna-Tisza-csatornát illetőleg megjegyzi, hogy a világ legtöbb csatornája vízemelésre van berendezve, igen ritka más berendezésű csatorna; nekünk erre több módunk lesz, melyek egyike-másika pénzügyi szempontból nagyon kedvező is. Mély bevágású csatornára nem gondol, ez viszonyaink mellett teljes lehetőségre lenne.

Nagy Ferencz szerint 300 millió befektetésre lenne szükség, hogy az államvasutak teljesítő képessége kielégítő legyen. Ezt ő rendkívül szükségesnek tartja, mert az iparfejlesztési akció csak úgy lehet eredményes, ha a közlekedési vonalakban nincs fenakadás. Kérdi a pénzügyminisztert, hogy mikor lesz erre a befektetésre kiállítás?

Wekerle Sándor miniszterelnök: Az iparfejlesztésre fordítandó összegeket mind közvetlenül és azonnal jövedelmező befektetéseket a kormány kölcsön kibocsátása után akarja fedezni. Ma a pénzpiac helyzete olyan, hogy emittálni nem lehet. Ezért egyelőre rendkívüli kiegészítő eszközökről kellett gondoskodni. Ktultak tehát a pénzverési nyereséget, hogy az iparfejlesztés szükséglete öt millióval legyen dotálható. És mindaddig, míg emittálni nem lehet, gondoskodni fogunk ilyen rendkívüli eszközökről, hogy az iparfejlesztési dotáció a mai nívón fenntartassék. A pénzügyi tárca előirányzata szerint 350 millió korona új kölcsön emittálható, amint a pénzpiac viszonyai megengedik. Ez elég alapot fog szolgáltatni úgy az iparfejlesztési alap megteremtésére, mint a szükséges vasuti beruházások fedezésére.

A kormány az iparfejlesztés összes előfeltételeit igyekszik megteremteni. Kezébe vette a vagonkérdés rendezését és az ipar szempontjából annyira fontos szénkérdés megoldását. De foglalkozik az utálózati fejlesztésével is. Különösen szakítva a nagy tranzverzális utak rendszerével, mielőbb kiépíteni szándékozik a vasuti állomásokhoz hozzá járó utakat. E célra igénybe fog vétetni az Amerikából hazavándorlóknak az állam által esetleg rendkívüli munkával foglalkoztatandó munkaereje.

De az iparfejlesztés érdekében rendezendő lesz az egyes városok által szedett kövezetvám kérdése is. Ezzel és az összes, az iparfejlesztést gátló helyi körülmények szisztematikus rendezésével foglalkozni fog a kormány, mielőbb kizárólag politikai kérdésekkel való foglalkozás helyett időt nyer a produktív munkára.

Széli Kálmán azt olvasta az indokolásban, hogy a kormány a Forgalmi Részvénytársaságtól a régi vagonokat megvette. Azt kérdezi, hogy mikép lettek ezek megbecsülve? A vagonhiányról beszélve, arra hívja fel a miniszter figyelmét, hogy nagy gondal iparkodják főkép a bajokon segíteni. Minden állomás szük már. Kétségkívül nagy mulasztása az államvasutak igazgatójának, hogy nem gondoltak arra, hogy az utastet szaporítsák. Rövidesen annyit lesz a vagon, hogy nem vaggonszükéről, hanem helyszükéről fogunk panaszkodni. Kitérő állomásokról, a nem bővíthető állomásoknak a szomszéd állomások fejlesztésére, a sinek meghosszabbítására kell gondolni. A gazdasági élet elevenebb lüktetése lépénnyomon észlelhető és a forgalom állandóan növekedik.

Kossuth miniszter a vásárolt vagonokat illetőleg tájékoztatja a bizottságot; a társaság ajánlata szerint mintegy 800.000 korona különbözet volt az új kocsik beszerzési árával szemben; az államvasutak igazgatója részletes számításokat tett az ajánlott kocsikra nézve és természetesen leszámította minden egyes kopási százalékát, így azután eredményezte a számítás az árakat. Ekkor még maradt bizonyos differenzia az államvasutak számítása és

az ajánlat között; ez a differenzia 60%-al a vállalat terhére elengedtetett és így jött létre méltányos alku, mely mellett minden egyes kocsi nézve az átvételnél megállapított a tényleges érték egy bizottság által, melyben az állam kettő, a vállalat egy taggal van képviselve és ha differenzia van, e felett egyoldalulag a miniszter dönt végérvényesen.

A bizottság a költségvetést általánosságban elfogadta.

A részletes tárgyalás során Nagy Ferencz kérdi, hogy a távbeszélő-díj leszállítása mikorra remélhető.

Kossuth Ferencz: Amikor a pénzügyminiszter a beruházási hitelből erre a célra 6 milliót — amennyiben a befektetés szükséges — rendelkezésünkre bocsát.

Szebeny Antal a telefonkönyv helyesebb beosztását óhajtana számszerint is.

Babó Mihály kérdi, hogy Halas város mikor lesz a telefonhálózatba bekapcsolva.

Kossuth Ferencz: Az 1908. évi költségvetésbe már fel van véve.

A munkásbiztosítás tételénél Nagy Ferencz kérdi, hogy a megállapított betegségleyezési járulékok elegendők lesznek-e a költségek fedezésére.

Szterényi államtitkár részletesen reflektál a munkásbiztosítás tekintetében felhozottakra. Utal arra, hogy a pénztárak most vannak éppen átszervezőben, tehát gyakorlati tapasztalatok még nem állnak rendelkezésre. Általában a járulékokkal meg fognak élni a pénztárak, de azt már megalkotásakor is tudtuk, hogy igen sok helyen a minimális 2 százalék nem lesz elegendő, amint hogy eddig is sok helyen 3 százalék volt a járulék. A kormány a törvény által megengedett legmesszebbmenő ellenőrzést fogja gyakorolni arra nézve, hogy az adminisztráció költségei a lehető minimumra redukáltassanak és semmiféle felesleges kiadás nem fog megengedni, mert hisz ez egyrészt a munkaadók és a szegény munkások költségén történne, de az államot is felesleges módon megterhelné. Ezután rátér az orvoskérdésre, amely igen súlyos helyzetet teremtett a pénztárakra nézve és pedig oly módon, hogy e téren nem fognak a viszonyok elfajulni, és az orvoskérdés is meg fog oldatni. Ha várakozása ellenére sem sikerülne ez, kénytelen volna a kormány azon egy kötetét igénybevenni, melyeket a törvény rendelkezésére ad, ami azonban sem az orvosok, sem a pénztárak és a munkások érdekében sem lenne. E részben számít az orvosi kar méltányosságára.

Rátkay László megfelelőnek találja, ha a szabadalmi hivatal házbérének nagy összegére való tekintettel külön ház építtetnék e célra.

Szterényi József államtitkár: A szabadalmi hivatal építkezésével kapcsolatosan több hivatal elhelyezése van tervben, egy e célra emelendő épületben. Ha a pénzügyminiszter rendelkezésünkre fog bocsátani a dohánygyár kitélőépítésé folytán felszabaduló telkekből egy helyet, akkor lesz a kérdés aktuális.

Sághy Gyula a pozsony megyei vicinális vasutak menetrendjének a közönség érdekének és kívánalmainak megfelelőbb megállapítását ajánlja a kereskedelmi kormány szives figyelmébe.

A bizottság a költségvetést részleteiben elfogadta.

Budapest, december 18.

Szombathelyi törvényhatósági joga. Szombathely város törvényhatósággá való átalakulása tárgyában hozott határozata ellen dr. Guary Leó és társai felebbezést nyújtottak be. A felebbezés szerint nem áll, hogy Szombathely, mint önálló törvényhatóság közigazgatását gyorsabban tudja lebonyolítani. Közigazgatási fejlettsége pedig nem olyan, hogy ennek révén Szombathely város elbírná azt a súlyos kiadástöbbletet, melyet a törvényhatósággá való alakulás okoz. A vármegyétől való különválás esetén lak-tanyaépület és vicinális vasutak segítése révén három millió tökteher hárulna át a vármegyéről a városra. A képviselőtestület ezekről a terhekről nem világosít fel, valamint arról sem, hogy a törvény szerint a törvényhatóságok tisztikarának sokkal nagyobb fizetés jár, mint amennyit a város jelenleg fizet. De van a város határozatának egy része, amely világosan sérti a törvényt és ez az, hogy nem a vármegye közvetítésével, hanem a törvényhatóság elkerülésével akarja a belügyminiszterhez juttatni a város határozatát. Ez indokok alapján kéri a határozat megsemmisítését és azt, hogy annak kiderítésével, menyibe kerül a törvényhatósággá való alakulás, — hozzon a város új határozatot.

A bírói és ügyészi szervezet módosítása. A képviselőház igazságügyi bizottsága délután 6 órakor Holló Lajos elnöklésével ülést tartott, amelynek tárgya a bírói és ügyészi szervezet módosításáról szóló javaslat volt. Az ülésen a kormány részéről jelen voltak: Günther Antal igazságügyi miniszter, Meskó László, Imling Konrad és Töry Gusztáv államtitkárok, továbbá Súlyom Andor és Szász József osztálytanácsosok. A javaslatot Bizony Ákos előadó ismertette és ajánlotta elfogadásra. Visontai Soma, Nagy Sándor, Petrogally Oszkár, Nagy Dezső, Bakonyi Samu, Ajtay Aladár és Nagy

Emil főlshóalásajkban abírói és ügyészi kar egyik vagy másik része számára kértek még valami javítást, miert is a vita berekesztése után Holló Lajos elnök kijelenti, hogy a bizottság tagjai nem akarják túlléptetni a kormányt, mely legjobban ismeri az ország pénzügyi helyzetét és a cél az, hogy a miniszter a lehető igényeket már most kielégítse, azokra nézve pedig, amelyek méltányosak ugyan, de még most kielégíthetetlenek, megnyugtatót adjon. Azután Günther Antal igazságügyi miniszter reflektál a felszóalásokra. Mindazt, amit a pénzügyi helyzet megengedett, már most megtesz a kormány. A többi méltányos igények a többi végleges rendezésnél fognak kielégítést nyerni. Kijelenti, hogy a végleges szervezés nemsokára és pedig vagy parallel a polgári perrendtartás reformjával vagy azonnal utána meg lesz alkotva. A legszükségesebb igényeket már most kielégítette, a többi jogos igények kielégítése végleges rendezés keretében foglalhat helyet. Kéri a javaslat elfogadását. A bizottság élénken megelégedte a minisztert és a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

A sajtó és a parlament.

— A kérvényi bizottság ülése. —

Budapest, december 18.

Nyolcz napi időt adott a képviselőház a kérvényi bizottságnak, hogy az országgyűlési hírlaptudósítók kérvényét illetőleg, amely a képviselőház második alelnökének ama helytelen kijelentésével szemben, hogy a hírlaptudósítók a házban vendégjogot élveznek, a törvényben és a házszabályokban gyökerező jog elismerését kéri: — jelentést tegyen. Holnap telik le ez a határidő és a kérvényi bizottság ma délután határozatát ebben az ügyben. A bizottság elfogadta az előadói tervezetet, amely a törvényre és a házszabályra hivatkozva, elismeri a nyilvánossági jogot, amely tehát nem vendégjog, de különös módon a közönség és a sajtó között nem akar különbséget tenni. A Háznak talán más véleménye lesz.

A kérvényi bizottság üléséről tudósításunk ez:

A képviselőház kérvényi bizottsága ma délután 5 órakor tartott ülésén foglalkozott az országgyűlési hírlaptudósítók kérelmével. A bizottság Hrabovszky Guidó helyett, aki betegsége miatt nem jelenhetett meg, elnökül Müller Károlyt választotta meg. Az ülésen jelen volt Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter.

Herman Ferencz előadó ismertette az országgyűlési hírlaptudósítók kérelmét. Véleménye szerint a képviselőház arra az incidensre, mely a Háznak elintéztét nyert, vissza nem térhet, de rendezni óhajtja a nyilvánosság kérdését, mely annyira fontos tényezője a Háznak, hogy nyilvánosság nélkül még csak határozatot sem hozhat a Ház. Ismerteti az 1848-iki törvény és a házszabályok erre vonatkozó rendelkezéseit és annak a véleményének ad kifejezést, hogy a közönséget és a sajtót egyformán illeti meg a nyilvánosság joga, tehát a képviselőháznak törvényes kötelességében áll a nyilvánossági jogot az 1848. évi 4. t. cz. 11—13. §-ának és a házszabályok 257. és 291. §-ának figyelembevételével, mint a törvényhozás egyik elengedhetetlen kellékét parlamentarizmus és az alkotmányosság szempontjából is megvédelmezni. Ilyen értelemben kíván javaslatot tenni a képviselőháznak.

Kelemen Samu azt vitatja, hogy a parlamentben a sajtót különleges jog és más megítélés illeti meg, mint a közönséget. A közönség számára a háznagyi hivatal adja a belépőjegyeket s jogosítva van arra is, hogy e tekintetben bizonyos erkölcsi cenzurát gyakoroljon. Tiltakozik az ellen, hogy hasonló jog legyen gyakorolható a sajtóval szemben, amelynek meg van a maga autonómiaja s így sem a háznagyi hivatal, sem az elnökség nem jogosult annak megállapítására, hogy ki engedtesék be a hírlapírók közül a képviselőházba.

Nehrebezky György elfogadja az előadói javaslatot. Ami a korlátozást illeti, azt már maguk a hírlapírók fenntartják és gyakorolják, de szükségesnek tartja, hogy a háznagynak fenntartassék az a jog, hogy azt a hírlapíró, aki a tárgyalásokat zavarja, kiutasíthassa. Mert, ha egy képviselő zavarja a tárgyalásokat, az a mentelmi bizottsághoz utasítandó, szükséges tehát, hogy a hírlapírók felett is legyen némi ellenőrzés. Azt azonban, hogy kik jelenhesse-

nek meg a hírlapírói karzaton, maguk a hírlapírók állapítsák meg.

Rátkay László egészben helyesnek tartja az előadói tervezetet, de feleslegesnek tartja, hogy a hírlapírók és a hallgatóság jogaik tekintetében egymással szembe állíttassanak. Kéri az erre vonatkozó rész elhagyását, akkor elfogadhatónak tartja az előadói javaslatot.

Herman Ferencz hosszabb beszédben fejtegeti az előadói tervezet részleteit.

Lukács László szerint a kérdés a törvény- és házszabályokkal rendezve van. Most egy panasz áll előttünk, mely szerint a hírlapírói kar az utóbbi időben működésében akadályozva van s ebből már rendszer lett. A hírlapírói lovagrendnek ez a vádja rendkívül súlyos és ez nem felel meg a valóságnak. Szükségesnek tartja, hogy a kérvényi bizottság erre nyilatkozzék és jelentse ki, hogy a hírlapírói kar nincs akadályozva működésében és jogosulatlan támadásokban nem volt része. Ohajtja, hogy a konkrét vádakra konkrét választ adjon a bizottság.

Herman Ferencz szerint csak az tehető határozat tárgyává, amit kérnek. Ez pedig az a két pont, amire az előadói javaslat vonatkozik. A hírlapírók kérvényükben fölhozottakra nem határozhatnak, hanem az előadó fog erre reflektálni előadói beszédében.

Giesswein Sándor helyesnek találja azt, mert csak általánosságban vannak vádak felhozva. Ha vannak vádak, tessék azt konkrét előadni, mert ez a panasz így az egész képviselőháza egy kis sérelem.

Csizmazia Ferencz szeretné, ha ez az előadói jelentésbe is bevételnek.

Dr. Kardos Samu nem tartja czél szerűnek, hogy akár a Ház, akár a bizottság polémiába bocsátkozzék a hírlapírói karral s a Csizmazia által proponáltakat mellőzendőnek tartja.

A bizottság az előadói javaslatot elfogadta és Csizmazia Ferencz módosítását elvetette.

KÜLFÖLD.

A Reichsrath ülése. Az osztrák képviselőház a költségvetési provizórium azonnali elintézésére, valamint az 1908. évi költségvetés azonnali első olvasására vonatkozó sürgősségi javaslatokat tárgyalja. A sürgősség megokolásában *Chiari* képviselő utal arra, hogy a legfontosabb ügyeket sürgősségi uton kell elintézni és így okvetlenül szükség van házszabályreformra, valamint a rendes költségvetés elintézésére, mert a parlament működése csak ezen az uton biztosítható. Miután *Hribar* és *Kreinmayer* képviselők beszéltek, a vitát berekesztették és megválasztották a vezérszónokokat. *Friedrich* képviselő hangsúlyozza, hogy természetesen a költségvetés sürgős tárgyalása mellett van, miután ez állami szükséglet képez. A *Schillinger*-féle rezolúcióról szólva, szembeszáll azon szemrehányással, hogy az beavatkozás volna idegen állam belügyeibe, amennyiben kiemeli, hogy Ausztria és Magyarország a pragmatika szankció által a monarchiának összekapcsolt része és ezért a parlamenttől nem lehet elvitatni, hogy oly dolgokról tárgyaljon, amelyek nemcsak Magyarország belső állapotaival, amelyekért mi nagy áldozatokat hozunk, hanem amelyek könnyen belátható erkölcsi és politikai nézőpontból is közel érintenek bennünket. *Schillinger* rezolúcióját semmiképpen sem ellenséges akció a magyar kormány ellen, hanem a miniszterelnök felszólalása nyomán a két állam között barátságos viszonyt akar létesíteni, jóakaratu figyelmeztetés arra, hogy az 1868. évi nemzetiségi törvény nincs megfelelően végrehajtva. Szólvégül kijelenti, hogy ezt az egész ügyet nem annyira politikai, mint inkább etikai szempontokból hozták elő és kívánja, hogy Magyarországon is az igazságosság és humanitás eszméit érvényesítsék a nemzeti kultúra tennitására. A képviselőház azután nyilvánom többséggel elfogadta a költségvetési provizórium azonnali tárgyalására, valamint a költségvetés sürgős tárgyalására vonatkozó javaslatokat.

A költségvetési provizórium tárgyalása folyamán kijelenti *Bergmann* képviselő, hogy a cseh agráriusok a költségvetés mellett szavaznak, de azon feltétel alatt, hogy a kormány teljesíteni fogja köteleseit a cseh néppel szemben.

Patay képviselő a házszabály-reform mellett foglalt állást.

Ezután a tárgyalást félbeszakították.

Sternberg gróf képviselő az elnökséghez intézett kérdésben felvilágosítást kért a miniszterelnök állítólagos lemondásáról.

Zacek alelnök azt válaszolja, hogy nem fog késni értesíteni az interpellálót arról, ha majd tudomása lesz valamiről. (Élérk derülttség). A következő ülés holnap.

A perzsa forrongás. A perzsi válság az angol külügyi hivatalban nagy gondot okoz, bár az angol külügyminiszter és Oroszország között megegyezés jött létre egy esetleges szükséges akció dolgában. Egyelőre a Teheránban élő európaiakat nem fenyegeti veszedelem. Az egymással szemben álló pártok azonban nagyon ellenséges magatartást tanúsítanak. Tegnap volt az első véres összetűzés a nacionalisták és a reakzionáriusok között, akik ezrével csoportosultak a palota körül. Tegnap a reakzionáriusok ezer főnyi segítségét kaptak Veramusból. A liberálisok ekközben megszállva tartják a parlament épületét, amely körül barrikádokat építettek. A sah nem tud döntő elhatározásra jutni. Egyrésztől a parlamenttel igyekszik kiegyezni, de másrésztől a parlament fölmozgatásának tervével is foglalkozik. Tegnap két udvari embert a parlament elnökehez küldött, hogy ezek kezdjék meg vele a tárgyalásokat. A parlament elnöke most a képviselőkkel együtt fogja megállapítani a békekötés feltételeit. A perzsa kozák testőrgárda kozák kapitánya úgy viselkedik, mintha ő lenne a város parancsnoka. A diplomáciai kar tegnap elhatározta, hogy három tagu küldöttséget küld a sahhoz, hogy tiltakozzék, mert a zavargások alatt az európaiak csupán hiányos védelemben részesülnek.

Teheráni táviratok szerint a sah pártja jelentékenyen megnövekedett. A gyarapodás ezer főre rug. Úgy jászik, hogy a royalisták többségben vannak. Mind a két rész, úgy a nacionalisták, mint a royalisták is elegendő fegyverrel és lőszerrel rendelkeznek. A sah mindent megtesz a royalisták támogatására, de a parlamentet még sem meri szétkergetni. A főváros kormányzására a sah egy kozák ezredest nevezett ki. A hadsereg körében nagy az elégedetlenség s ezzel a főváros veszedelmes elemének száma szaporodik. A titkos egyletek készülődnek a forradalomra s ha a sah mégis feloszlatja a parlamentet, akkor kikerülhetetlen az általános lázadás. A papság természetesen a sahval tart és a reakzionárius pártot támogatja, mert a saját hatalmát félti a nép felvilágosodásától. A zavargások tovább tartanak. A főváros egy részében a nacionalisták barrikádokat emeltek, hogy a politikai szabadságért harcoljanak. Mindennaposak a politikai gyilkosságok, a fosztogatások. Az utolsó hírek szerint a sah hajlandó az engedékenységre. Az üzletek, a bennszülöttek és a külföldiek egyaránt zárva vannak, a kereskedelmi forgalom megakadt. A parlament tegnap körlevelet intézett a külföldi követsekhez, amelyben appellál sz európai nemzetek humanitására s kéri rokonszenvedésüket a parlament küzdelméhez a sah alkotmányosságára ellen. A körlevéllel azzal végződik, hogy a parlament csak akkor fog erőszakhoz nyulni, ha a sah fegyverrel akarná szétkergetni a képviselőket.

A „Berliner Tageblatt“-nak jelentik Teheránból: Az igazgatóság városszerző egyre nagyobb. A diplomáciai testület tagjai délelőtt a palotába mentek és tegnapi határozatukhoz képest védelmet kértek a sahtól a követsek számára, amelyek esetleg az európai lakosság oltalmára és menedékhelyéül fog szolgálni. Együttal azt tanácsolták a sahnak, hogy minden áron kerülje a vérontást.

A marokkói szultán kölcsöne. Hosszabb czikben foglalkoztunk a marokkói szultán pénzügyi viszonyaival. Rámutattunk arra, hogy valószínűleg Franciaország fogja kisegíteni Marokkó megakadt pénzügyi szerkerét a hinárból. E hirdásunkat most megerősíti az, hogy El Mokri a jövő héten Párisba utazik, hogy a Dabatban megállapított elvek szerint és feltételek mellett 150.000.000 frank kölcsönt szerezzen, amelyből Marokkónak korábbi kölcsöneit és kötelezettségeit fedezték. A kölcsön biztosítására a kormány hajlandó lekötni a vámbevételeket, a kikötői illeteket és a dohánymonopolium jövedelmét. Első sorban a marokkói állami banknak akarják fölajánlani a kölcsön folyosítását, de ha ez nem hajlandó az üzletre, akkor kizárólag francia tőkepenzesekből és pénzintézetekből alakuló konzorcium fogja átvenni a kölcsönt s ezzel egész Marokkó pénzügyei felett megszerzi az ellenőrzést, ami egyértelmű azzal, hogy az egész ország francia kontroll alá kerül. Ugy látszik, hogy a maghzen nem törődik a német igényekkel és ha a francia kölcsön létrejön, akkor a német befolyás végkép megszűnik Marokkóban.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Restaurál a vármegye.

— A vármegyei tisztújítások. —

Budapest, december 18.

A vármegyei tisztújítás széles ez országban nagy érdeklődés közepette folyik. A választási küzdelemlől a mai napon következő értesüléseink szólnak:

Szilágy vármegyében ma volt a tisztújító közgyűlés, amelyen egynek kivételével a régi tisztviselőket választották meg. Alispánná lett egyhangulag *Török István*, főjegyzővé *Bálint Sándor*, főügyész *Biró Ferencz*, árvaszéki elnök *Kauzler Sándor*.

Győr vármegyében szintén ma volt a tisztújítás. Egyhangulag megválasztották alispánná: *Goda Bélát*, főjegyzővé *Német Miklós*, árvaszéki elnökké *Szortfried Endrét*, tiszti ügyészé *Bély Jánost*. Tősziget-cselközi főszolgabíró lett szótöbbséggel *Némethy Ödön*.

Pest vármegyében holnap délelőtt lesz az általános tisztújítás. Ma délelőtt a kijelölt bizottság tartotta meg ülését, amelyen megjelentek: *Pronay Dezső* báró, *Hollo Lajos* dr., *Dessewffy Emil* gróf, *Keglevich Gábor* gróf, nemeskéri *Kis Pál* és *László Zsigmond*. A kijelölt bizottság ülése bizalmas természetű volt. Annyi kiszivárgott, hogy az alispáni székre továbbá főjegyzői, a tiszti főügyészi, főorvosi és jegyzői állásokra egyhangulag az eddigi tisztviselőket jelölték. Nagyobb harc várható az árvaszéki elnöki állás betöltésénél. Ez az állás ugyanis *Dalmady Győző* nyugalombavonulásával megüresedik, s két reflektáns van rája: *Tökés Gyula* és *Lángos Kálmán* árvaszéki ülnökök. Mindkettőnek nagy pártja van. De bármelyiket választják is meg, mindenképp megüresedik az egyik árvaszéki ülnöki állás, amely körül az árvaszéki jegyzők körében szintén nagy korteskedés folyik. Az esetleg megtüresedő jegyzői állást a rangidős fogalmazóval fogják betölteni. A holnapi tisztújító közgyűlés tehát elég mozgalmasnak ígérkezik.

Hont vármegye törvényhatósága e hó 16-án tartotta meg a bizottsági tagok nagy részvételével *Lits Gyula* főispán elnöklésével általános tisztújító közgyűlést. Az eddigi tisztikart egyhangú lelkesedéssel újból megválasztották. Alispánná *Marek Károly*, főjegyzővé *Somogyi Béla*.

Bihar vármegye ma tartotta közgyűlést *Glatz* főispán elnöklésével, amelyen jelen volt *Tisza István* és *Tisza Kálmán*, továbbá *Leszkay Gyula*, *Balogh Mihály*, *Korda Andor* és *Marjay Péter* országgyűlési képviselők. Az alispán jelentése szerint az adófizetés terén meglepő visszaesés konstálható, amennyiben az elmúlt évben 801.140 koronával kevesebb adót fizettek be, mint a múlt év hasonló időszakában. A közgyűlés elhatározta a körorvosi állások szaporítását. Azután következett a tisztújításra küldendő bizottság megválasztása. Meglehetősen élénk szavazás után gróf *Tisza Istvánt*, *Beóthy Lászlót* és *Nadányi Miklóst* választották a kijelölt bizottságba. Nyisztor Alajos margittai főszolgabíró betegsége miatt nyugdíjazták.

Szebenmegyében ma mentek végbe a tisztújítások. Alispánná *Reisenberger Gusztávot* választották meg és a tisztviselő karban alig fordul elő lényegesebb változás. A románok a tisztviselői karba nagyobb részesedést ohajtottak, azonban a szászok az eddiginél csak egy román tisztviselővel választottak többet.

Trencsén. A vármegye igazoló választmányja megsemmisítette a bogoszlói, máriatölgyesi, zsolnabánfalvai, csaczi és nagytrónai választásokat és vizsgálatot rendelt el a radolai, kiszuczaujhelyi, hegyeshelyi és fenyveszoroszi választások ügyében. Lemondás következtében december 28-án egy-egy új bizottsági tagot választanak a csaczi és bogoszlói kerületekben.

A **gömörmegei** megyebizottsági tagok választása ma nyert befejezést. A köztörvényhatóságba Rimaszombat dr. *Gyűrky Pál* városi főjegyzőt, Gömör-Péterfalán dr. *Herman Aladár* közkórházi osztályorvost választotta meg egyhangulag. A megyei tisztújítás holnap lesz.

A pestmegei 65-ös bizottság. A nemzeti ellentállás idején Pestmegyében kiküldött alkotmányvédő 65-ös bizottság ma délután ülést tartott báró *Pronay Dezső* elnöke mellett. A bizottság tagjai csaknem teljes számban jelentek meg. Elhatározták, hogy a január hónapi közgyűlés elé fogják terjeszteni a végső jelentést. Bejelentik a közgyűlésen, hogy a 65-ös bizottság folyó számláján még 50,864 korona maradt rendelkezésre, a melyet a nagylelkű adományozók az alkotmányvédelem céljaira adtak és nem vettek vissza. Javasolják a közgyűlésnek, hogy az alkotmányvédő bizottság elvileg továbbra is permanenciában

maradjon, mindaddig, a míg a rendeltetése, majd az átmeneti korszak elmúltával, minden emberi számítás szerint teljesen megszűnik.

Gróf Andrássy Tivadar emlékezete.

— Saját tudóstónktól. —

Budapest, december 18.

Egy kiválóan intim élet emlékezetét ünnepelte ma a Vigszínház egy rendkívül stilszerűen intim háziünnepélyen. Gróf Andrássy Tivadarnak, a színház néhai alapítójának mellszobrát leplezték le a színház előcsarnokában.

Horvay János szobrász faragott szobrot Andrássy Tivadarnak és alkotásán megérezni, hogy a művész, művésztársának hódolt. Késégtelen, hogy Andrássy Tivadar művészlélek volt. Akkor is az lenne, ha finom koncepciójú műalkotásai nem bizonyítanák művész voltát. Egész élete, minden törekvései művészsé avatták ezt a korán eltávozott kulturlelket, akinek mélyeségs belső életét, nemes emberi mértékkel mért igazi értékét csak akkor ismerhetjük meg a végzet kegyetlenségéből, amikor már nem volt közöttünk.

A színház, amely ma emléket ünnepelte, csak kötelességet rótt le; mert ez az életében úgy elvonuló nemes férfi volt az, aki kulturintézményre avatta és utjának irányát kijelölte.

A szoborleplezés ünnepe a Vigszínház piros drapériával díszített előcsarnokában folyt le. Balról egy díszes emelvényen József főherceg és Augustó főhercegnő foglaltak helyet. Kisérletükben Tolvay Takács gróf kamarás és Szegedy Gina udvarhölgy voltak. Egy másik emelvényen az Andrássy grófi család tagjai ültek: Az elhunyt Andrássy Tivadar gróf leányai, Batthyány Lajos gróf és neje Andrássy Ilona grófnő. Jelen voltak továbbá még Andrássy Sándor gróf és neje Dessewffy Emi grófné, Almássy György grófné, Hadik-Barkóczy Endre gróf és neje.

Az előcsarnoknak a színházba vezető bejárója előtt a Vigszínház részvénytársaság igazgatósága tartotta ünnepi közgyűlést Zólyomi Vágner Géza dr. elnöklése alatt. Az asztal körül helyet foglaltak az igazgatóság tagjai Hatvany-Deutsch Sándor, Bagosi Pucher István, Zólyomi Vágner Emil, Faludi Gábor, Sánta Kálmán dr. titkár és Herczeg Ferencz, az ünnepi szónok. A díszes és nagy közönség sorai közt ott voltak Apponyi Albert gróf közoktatásiügyi miniszter és Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter, Bezerédj Viktor és Mészáros László államtitkár, Berzeviczy Albert a Tudományos Akadémia elnöke, Zichy Béla Rezső gróf, Edelsheim-Gyulay Lipót gr., Szalay Imre miniszteri tanácsos, Raaisich Jenő iparművészeti igazgató, K. Lippich Elek miniszteri tanácsos, Bárczy István polgármester, Boda Dezső főkapitány, Batta Lajos, Horvay János, Márkus Miksa főszerkesztő, Mészáros Imre, Faludi Miklós és Feld Zsigmond igazgatók, továbbá a Vigszínház művészei és művésznői.

Délelőtt fél 12 órakor érkezett meg József főherceg és Augustó főhercegnő és Zólyomi Vágner Géza elnök megnyitotta az ünnepi közgyűlést. Megnyitó beszédében mindenekelőtt üdvözölte az uralkodó-család megjelent tagjait a kegyelet ünnepén, amelyet a Vigszínház halott elnökének szentelt. Üdvözli az Andrássy grófi-család tagjait s meleg szavakban emlékszik meg örv. Andrássy Tivadar grófnőről, akinek nagy része volt a kegyeletes ünnep előkészületében. Üdvözli még a kormány képviselőit s az egész fényes társaságot. Az igazgatóságot a hála érzete irányította arra, hogy megörökítse annak a férfinak emlékét, aki ezt a házat emelte s aki főtényezője volt a művészetnek, amely ebben a házban fényt vet. Az ő szelleme hatotta át művészetünket s neki köszönhetjük, hogy a kulturának szép temploma áll a fővárosban.

A szép és kegyeletteljes beszéd után az elnök felkéri Herczeg Ferenczet, hogy mondja el emlékbeszédét.

Herczeg Ferencz ezután felolvassa az ünnepi beszédet, amely a következőképpen hangzott:

Fenséges királyi herceg!
Tisztelt ünnepi közgyűlés! Mélyen tisztelt vendégeink!

A Magyar Vigszínház R. T. elhatározta, hogy elkészíteti Istenben boldogult Andrássy Tivadar

gróf mellszobrát. A Társaság ezzel kegyeletét óhajtotta leróni, fájdalom oly korán elköltözött első elnökévet szemben, egyszersmind pedig méltó és komoly emléket óhajtott állítani saját, küzdelmekben gazdag ifjúkorának.

Az emléket ma avatjuk fel és nekem jutott osztályrészemül a nagy kiültetés, hogy ez alkalommal kifejezést adhassak a R. T. kegyeletének. Tisztelt ünnepi közgyűlés!

A fényes és nagymúltú családot, melyből a nemes gróf eredt, az országos köztudatban két tulajdonsága jellemzi: Egyik az erős, megalkuvást nem ismerő nemzeti érzés, mely az Andrássyakat ősidők óta a nemzeti szabadságharcok első csatá-sorába állította. A másik a nagy előszeretet és fogékonyág a nyugateurópai kultúra vívmányai iránt. E két tulajdonság szerencsés egyesítése adja meg a modern magyar arisztokrata, az európai magyar ur típusát és e brilláns és hódító típus világtörténelmi jelentőségre tett szert a nagy Andrássy Gyula személyében.

Andrássy Tivadar grófról tudjuk, hogy abban a körben, melyben a maga életfeladatait kereste, teljes mértékben érvényesítette nemes házának jellemző tulajdonságait. Midőn engedve a nagy rokonszenvenck, melylyel minden művészeti jelenség iránt viselkedett, a Magy. Vigszínház R. T. elnökévé lett, nevével fényt és jelentőséget adott vállalatunknak, egyéniségével pedig irányt mutatott a vállalkozásnak. Mi akik részletesen ismerjük a Vigszínház küzdelmeinek történetét, azt is tudjuk, hogy a nemzeti és európai irányban való fejlődés csakis ilyen vezetés mellett volt lehetséges.

Talán nem vétünk a szerénység kötelessége ellen, ha a mai alkalommal röviden emlékünke idézzük, hogy minő nemzeti és művészeti jelentőségű eredményeket ért el első elnökének igitse alatt a színház. Nem adom a fejlődés organikus képét, csak pontonként sorolom fel a kész eredményeket. Ime:

A Vigszínház a magyar színpadon új, modern és eleven lüktető társalgási formákat honosított meg, melyek annyira a színház szellemi tulajdona, hogy országszerte a vigszínházi játék néven ismeretesek.

Színházunk uttörő volt és iskolát teremtett a czéltudatos művészi rendezésben, az egységes játéktílusban és iskolát alapított a színpadi hatás- és hangulatkeltés külső eszközeinek alkalmazásában is.

Egy nemes ambíciótól lángoló ifjú művésznemzetséget nevelt és bocsájtott szárnyára, mely művésznemzetség üdvös hatással van az ország összes színpadjainak fejlődésére.

Kiváló hatással volt színházunk a magyar színműirodalom fejlődésére. Megtörve a művészetben mindig káros monopóliumot, melyet az állami intézet a dráma terén gvakorolt, új írói tehetségeket szörlaltatott meg, miniegy felebbezési fórumot statuálva, mely fórum bírálja maga a magyar közönség.

Művészi hatások dolgában nem kicsinyelném az eredményeket, melyeket az u. n. könnyű műfajok terén ért el a Vigszínház. Ezeknek sikeres kultuszával megtört egy másik, jóval lealázóbb monopóliumot; azt, melyet idegennyelvű és alantatos színvonalu produktumok gyakoroltak és azzal előkészítette széles néprétegek művészi és irodalmi nevelését.

Büszkesége marad azonban színházunknak, hogy a legértékesebb irodalmi műfajt, a történelmi színművet reformálta és megmentette. E műfaj évtizedek óta bágyadtan tengődött a kritikátlan kegyelet kegyelemkenyerén. A Vigszínház fölbresztette az élőhalottat, forró életet lehel beléje és megmutatta neki a nagyközönség szívéhez és értelméhez vezető utat. E siker hatása sokféle volt. Utóhatásai közül egyet említek csak: a magyar történelmi zene kultuszának föllendülése és a történelmi zene emlékeiből kivirult magyar daljáték érdekes és értékes műfaja ugyancsak a Vigszínház merész és sikeres kezdeményezésének köszönheti életét.

Nem véletlen, hogy a magyar színművészet fejlődésére nézve oly nagyfontosságú események Andrássy Tivadar gróf elnökségének emlékéhez fűződnek. Nemes egyénisége sugalló hatással volt a R. T. minden tagjára. Főlényes tekintélye, mellett férfias és fegyelmet lénye biztosított neki, elejét tudta venni minden torzsalkodásnak és egyenetlenségnek. Csodálatos tapintattal és czéltudatos következetességgel örködött a művészet fejlődési szabadsága fölött.

Tisztelt ünnepi közgyűlés! A Vigszínház alapítása óta sokféle virág termett meg színházunk kertjében. Voltak közöttük gyorsan hervadók, de voltak hosszú életűek is. Ezekből, örökzöld galyakból foniunk koszorút és tegyük le első elnökünk szobra elé. Jelölül a nagy fájdalomnak, melylyel váratlan elköltözése minket sújtott. Jelölül a büszkeségnek, melylyel eltölt minket a tudat, hogy munkatársai lehetünk. Jelölül a lelki gyönyörűségnek, melylyel egy tisztá, nemes és főkéletes élet emléke minket eltölt. És jelölül a hálának és ke-

gyeletnek, melyet érez a a Magyar Vigszínház R. T.

És most hulljon le az emlékműről a lepel! A gyönyörű és művésziileg megkonstruált szavakat áhítatos ünnepi hangulatban hallgatta végig a közönség. Majd lehullott a pénztár jobb oldalán álló szoborról a lepel s látható lett gróf Andrássy Tivadar érczből készült mellszobra.

Ezután dr. Zólyomi Vágner elnök mondott beszédet s átadta a szobrot Faludi Gábor bérőigazgatónak. Az elnök többek közt a következőket mondotta:

Mindnyájnk érzését tolmácsolom, ha köszönetet mondok Herczeg Ferencznek a szép emlékbeszédért és megköszönöm a művésznek, Horvay Jánosnak, hogy oly gondos művészzel, úgy szólván szeretettel végezte el munkáját és alkotia nekünk a szép szobrot. Külön hálával tartozunk elhunyt elnökünk özvegyének gróf Andrássy Tivadarné ő kegyelmességének, aki a mű megalkotásában nemcsak utmutatásokkal szolgált a szobrászknak, hanem maga is segített neki művészkézzel és művészi érzéssel munkájában. Ezek után pedig átadom a szobrot Faludi Gábor igazgatónak, hogy azt ezentul gondozásába vegye.

Faludi Gábor igazgató a következőkben válaszolt:

Átvesszük, megőrizzük és megőriztetjük a szobrot. Magunk lelkiismeretes gondozói leszünk s utódainknak is lelkére kötjük, hogy gondosan őrizzék és vigyázzanak rá. A szobrot az onzetlen művészet-imádás példájának fogjuk tekinteni.

A beszédek után felcsendült a himnusz, amelyet a Vigszínház iskolájának növendékei, akik az előcsarnok jobboldali lépcsőjén voltak elhelyezve, énekeltek el.

Az ének után a fenséges vendégek lejöttek az emelvényről, hogy közelről megtekintsék a szobrot. József főherceg elismerő szavakkal dicsérete meg a szobrot.

A főhercegi pár megszólításával tüntette ki Batthyány Lajos grófnét, Dessewffy Emil grófnét és Almássy György grófnét, majd a közönség lelkes éljenzése közt távozott az ünnepség színhelyéről.

Ezzel véget ért a gyönyörű ünnep, amelyet a főváros előkelő közönsége és a Vigszínház Andrássy Tivadar gróf emlékének szentelt.

Vásárok alkonya.

Budapest, december 18.

A kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak hosszúra nyult harcából egy méla akkord csendül ki, mely a budapesti vásárok alkonyát jelenti. A harc a vásárnapokra eső vásárnapok s a karácsony előtti vásárnap munkaszünete körül forog. A kereskedők — akik ha ugyan az üzleti per-centre szabad alkalmazni ezt a híres mondást, minden órának le akarják szakítani virágját — természetesen a munkaszünet ellen, a kereskedelmi alkalmazottak pedig a munkaszünet mellett vannak. A két ellentétes álláspont közt most államtitkári beavatkozással egy olyan kompromisszumot készítenek elő, hogy a kereskedelmi alkalmazottak mondjanak le a karácsonyelőtti vásárnapról, viszont, ennek fejében pedig a főnökök egyezzenek bele abba, hogy az üzletek vásárnapra eső vásárnapokon zárva maradjanak.

Hir szerint a főnökök kedvezően fogadták ezt az egyezség tervet s ez az méla akkord, amire fentebb utaltunk: a budapesti vásárnapok halálharangja. Vásárnapra eső vásár összesen nyolcz van egy esztendőben s ime a budapesti kereskedő ezt a nyolcat összevéve nem taksálja annyira, mint a karácsony előtt való egyetlenegyét.

A vásár, a nagy sokadalom, az adás-vétel leg-tökéletesebb formája ide sorvadt a fővárosi kőfalak között. A ponyvasátor, alatta a sok csillogó, értéktelen holmival kész anachronizmus ez itt, csökevényes szerve az adás-vétel más fejlődöttebb formákra áttért szervezetének. Tanyákon, falu-he-lyeken még ma is a sokadalom, nagy cserebere hétországgra szóló találkahelye az ilyen máról holnapra épült sátorváros. A szárnyát próbálgató ipar talyigás szekere nem vesztette még el jelentőségét azokon a helyeken, amelyeken a haladó civilizáció érlökése gyengébbé válik, de itt a gőcpon-

tokon, ahol a forgalom intenzívítása a legnagyobb, már csak az ácsorgó népet szórakoztató különleges szórakozással súlydít. Gyorsan szalad lefelé az enyészeti irányában vezető lejtőn s maholnap oda jut, ahova az ablakos tót, vagy fűtyülő zsidó jutott, akiknek irmagjuk sem mutatkozik a város határában belül.

UJDONSÁGOK.

Caesar.

Halotti csend.

Egy mécses a sok millió közül hirtelen eloltott a nagy, a láthatatlan csontember.

És a tömeg, az istenadta tömeg mégis úgy tesz, mintha egyiptomi sötétségben maradt volna. Éktelen zajongással, visszatekintő, pokoli lármával követeli a világosságot. Több világosságot!

És mindezt egyetlen mécsesért, mely hirtelen lobbant ki a sok-sok millió között.

Egy hideg, feloszlásnak induló holttest, a kőzbábok tehetetlenségével hever egy kerevet szegletében és két üvegszem kifejezés nélkül mered a semmibe. Egy ezredorvosi uniformis, néhány levél és fénykép, egy vizes vödör, egy priznic a megállt sziv fölött, ezek a rekvizitumok, melyek a környezetet tartják. És még valami. Egy rémült, „fátyolozott“ asszony surranása, mely regényes színbe, tömegigazgató máljába olvasztja a csaknem mindennapos esetet.

Azt lehetné a szemlélő egy pillanatra, hogy a tömeg, az istenadta tömeg, részvételt nézi az esetet, mint a hogyan egy derékon roppant pályát, fél utról visszavetett törekvéseket és biztos célra törő remények megfojtását nézni szoktuk. De nem. A tömeget nem érdekli a halott sorstragédiája, a tömeg csak arra kíváncsi, amit az élő netán a sírjába vihetett. A tömeget egy élet regényének csak az a fejezete érdekli, melyet a regény írója nem bocsátott közre, melyeket hermetizce zárt el a lelkében, melyekért élt, hevült, szenvedett és meghalt. A tömeg fűtyül az egész regényre, az Élet logikájára és logikátlanságára, magára az Életre, a hevülésre, szenvedésre, a halálra, mindenre, neki az egészből csak az a néhány sor kell, melyből egy Bocaccio novella érzéki izgalmait élvezheti végig.

A tömeg, az istenadta tömeg csak hangosan beszélni akar arról, amiről eddig csak suttognia lehetett. Élő, még kompromittálatlan embertársakat akar a fórumra czipelni, akiket eddig ujjal is alig érinthetett, hogy a törvénnyel összeütközésbe ne került volna. A tömegnek nevek kellene, melyeket eddig kávéfeletti pletykáiba is alig mert beszélni. A milliófejtű zsarnok perverz kíváncsiságát az arénában akarja kielégíteni azokkal, akiket eddig a kulcslyukon át sem leshetett ki.

Caesar az erkölcsi halálba menőket akarja látni, akik tudvözöljék Ot. Mert Caesar komisz, Caesar vérengző állat, hedonikus és buja, akinek annyi a bűne, a hány a feje. Mert Caesar annyiba se veszi azt a megállt szivet, mint egy falhoz csapott zsebórát, mert a ragyogó uniformis mögött nem a szörnyű vívódás bevégződését látja, hanem a pikáns regénytémát keresi, a regény életbe vezető szálait, melyekkel még néhányat lehetne megfojtani.

Caesarnak egészen mindegy, hogy valaki, mint a koplalás martirja, éhezők hűrgése közben pusztul el, vagy mint a kéjek istene, csókok mámorító muzsikája mellett szédül bele a Semmibe, a Nirvánába.

Mert Caesar előtt semmi sem szent, még az sem, amiben mi pogányok, mint egy Istenben tudunk hinni: — a Szerellem!

És ezért, ha hatalmas lenne, ebben a pillanatban leütném mind a millió fejét az istenadtnak.

Elle.

Naplórend. Napfár. Csütörtök, december 19. — Római katolikus: Nancsis. — Protestáns: Omodé. — Görög-orosz: december 6. Miklós. — Zsidó: Tub. 14. — A nap két reggel 7 óra 45 perczkor, nyugszik délután 4 óra 8 perczkor. — A hold két délután 4 óra 11 perczkor, nyugszik reggel 7 óra 9 perczkor. — Holtlétte délután 6 óra 55 perczkor.

A miniszterelnök fogad a pénzügyminiszteriumban délután 4 órakor. — Az igazságügyminiszter fogad délután 1 órakor. — A honvédelmi miniszter fogad délelőtt 10 órakor. — A pénzügyi államtitkár fogad 12-2 óráig. — A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor. — A püspöki konferencia a hercegprímási palotában délelőtt 10 órakor. — Pestvármegye tisztújító ülése délelőtt 10 órakor. — A Nemzeti Zenede hangversenye esti fél 8 órakor a Vigadóban. — A Magyar Tiszviselők Országos Egyesületének ülése esti 6 órakor Eszterházy-utca 4. szám alatt. — A budapesti kereskedelmi- és iparkamara teljes ülése délután 4 órakor. — A Budai Közművelődési Kör estélye fél 7 órakor Fő-utca 85. szám alatt. — Steiner Irén zongoraművész nő hangversenye a Royalban. — Az osztályorszolgák húzása reggel 9 órakor. — A Képzőművészeti Társulat téli tárlata a Múcsarnokban nyitva 9-3-ig. Belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Szalon karácsonyi vására nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. — Az Ut Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3. szám alatt) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Üvéri Ignác gyűjteményes kiállítása a Könyves Kálmán-műtőzetben (Nagyenyre-utca 37-39.) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Uránia Kiváltói szalonja nyitva 9-8-ig. Belépődíj 20 fillér. — Az Amatőr Művésztők kiállítása és a Karácsonyi Vásár az Iparművészeti Múzeumban nyitva 9-8-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum állattára nyitva 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A Földtani Intézet Múzeuma nyitva 10-1-ig. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi Múzeum nyitva 10-12-ig. — Az Aquincumi Múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — Az Országos Levéltár oklevélkiállítása nyitva 9-2-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3-7-ig. — Az Fegyelmi Könyvtár nyitva 9-12-ig és 3-8-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9-2-ig. — A Pedagógiai Könyvtár és Tanszerkiállítás nyitva 9-12-ig és 3-6-ig.

— **Uj titkos tanácsos.** A király K a z y Jánosnak, Bars megye főispánjának, ez állásától saját kérelmére történt fölmentése alkalmából, hosszas közszolgálatban szerzett kiváló érdemei elismerésül a belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

— **Karola királyné temetése.** Prágából Károly Ferencz József főherceg ma délben Drezdába utazott, hogy a király képviseletében résztvegyen Karola elhunyt özvegy királyné temetésén.

Drezdában az elhunyt királynét ma este helyezték örök nyugalomra. A német császárt Lipót orosz herceg képviselte.

— **A katonaság köréből.** A király állásaiktól saját kérelmükre egészségügyi okokból felmentette a következőket: Arcani gróf Geldern Egmond Gusztáv tábornagyot, Lobinger Ágost műszaki főfelügyelőt és altábornagyot, Bosznia és Hercegovina várépítészeti igazgatóját; áthelyezte kolozsvári Kolozsváry Dezső altábornagyot, a stanislau lovassági hadosztályparancsnokot hasonló minőségben a 30. gyaloghadosztályhoz; kinevezte továbbá báró Leitner Ernő altábornagyot, a 30. gyaloghadosztály parancsnokát műszaki főfelügyelővé, báró Gemminger Herman vezérőrnagyot, az 5. lovassági dandár parancsnokát a stanislau hadosztály parancsnokává és Meixner Ödön vezérőrnagyot a cs. kir. 41. honvédegyalogsági dandár parancsnokát a landwehrminiszteriumba osztályfőnökké; továbbá báró giesslingeni Giessl Vladimir vezérőrnagynak, a konstantinápolyi nagykövetség és a cettinjei misszió katonai meghatalmazottjának a második hági békekongresszusi befejezése alkalmából a Ferencz József-rend konturkeresztjét a csillaggal adományozta.

— **Harden betegsége.** A harten-Moltke pör második tárgyalása iránt az érdeklődés egyre fokozódik Németországban. Feszült várakozással néz a publikum a holnapra kintülő tárgyalás elé. A kérdés az, hogy Harden, aki súlyos beteg, megjelenik-e a tárgyaláson? Az pedig ugyancsak problematikum még. Harden az elmúlt éjszakát két forró gummivánkos között nyugtalanul és lázasan töltötte. Tegnap reggel hőmérséklete csak kevéssel haladta meg a normálist, de a légzés még mindig nagy fájdalmat okoz neki. Állapota általában nem rosszabbodott, de a dyuladás nem csökkent. Orvosa ma fogja eldönteni, hogy holnap megjelenhet-e a tárgyaláson. Harden maga azt mondja, hogy minden körülmény között meg fog jelenni a tárgyaláson. Harden feltétlenül meg fog jelenni a holnapi tárgyaláson. Ma sokkal jobban érezte magát és láza sem volt. Báró Richthoff, a garde du Corp-ezred parancsnoka, aki a Harden-Moltke-pör első tárgyalása után le akart mondani állásáról, a császár egyenes kíváncsiságára megmarad, ugyszintén Kessel tábornok is, akiről szintén azt állították, hogy lemond.

— **Pia Monika karácsonya.** Pia Monika hercegnő most Griesben, az ottani Habsburg-fogadóban van, de 24-én délután Brixenbe utazik és a Pallans-kastélyban fogja tölteni a karácsonyt. A kis hercegnőnek most első ízben lesz fényes karácsonya. Frigyes Ágost szász király gyönyörű ajándékokat küldött kis leányának a nagy karácsonyára, amelyet Schönebera szász udvari kama-

rás vásárolt a király megbízásából. A hercegnőt december 28-án visszaviszik Griesbe.

— **Lord Kelvin meghalt.** A jelen korszak egyik legnagyobb tudósa, akinek nevéhez korszakalkotó fölfedezések fűződnek, lord Kelvin, fizikus, mint egy Londonból érkezett távirat jelenti, rövid betegség után nyolcvanhárom éves korában meghalt. Lord Kelvin eredeti neve Thomson William volt s a lord Kelvin nevet és méltóságot csak 1892-ben kapta. Irországban, Belfaszthban született s előbb Glasgowban, majd Cambridgeben és Párisban tanult s már 1846-ban, huszonkét esztendő korában, a fizika professzora lett a glasgowi egyetemnek. Ugyanebben az esztendőben megbízták a Cambridge és Dublin Mathematical Journal szerkesztésével; olyan elismerés volt ez, amely teljes mértékben igazolta a glasgowi egyetem tanácsát, amely megválasztotta. Ebben a jeles szaklapban sok kisebb-nagyobb tanulmánya jelent meg, többnyire az elektromosságról és a hő fizikájáról. Később a Philosophical Magazine-ban adta ki tanulmányait s a londoni és az edinburghi tudományos társaságok közleményeiben. Nevezetesebb tanulmányai: az elektrométer, amelylyel a légköri vilálmosságot mérjük, a tükör-galvánométer, amely a tengeralatti táviró építésénél tesz megbecsülhetetlen szolgálatot s amelylyel lord Kelvin az első atlanti kábel lerakásánál igen nagy érdemeket szerzett. Hajókompaszt is szerkesztett, amely csekélyebb elhajlása miatt sokkal megbízhatóbb a többinél, készített mélységmérőt a mély tengerek mérésére és sokat foglalkozott elektrotechnikai műszerek szerkesztésével. A brit királyi tudóstársaság 1890-ben elnökének választotta. 1892-ben pedig, mint említettük, a lord Kelvin nevet és méltóságot kapta. Főbb munkái: A rugalmasság matematikai elmélete, továbbá: A föld keménysége, három kötet természetbölcseleti tanulmány, egy kötet matematikai és fizikai tanulmány és sok kisebb értekezés. Lord Kelvin a politikai életben nem szerepelt sokat, de a lordok házában nagy föltűnést keltett néhányszor, amikor tudományos, vagy általános emberi érdekek védelmére fölszólt.

— **Vidéki rendőrtisztviselők Andrássy miniszternél.** A vidéki rendőrtisztviselők küldöttsége tiszteltgett ma délelőtt gróf Andrássy Gyula belügyminiszternél és gróf Hadik János államtitkárnál. A küldöttség szónoka bejelentette a Magyarországi Rendőrtisztviselők Országos Egyesületének megalakulását s a miniszter és államtitkár támogatását kérte. Mindketten ígéretet tettek erre. A küldöttség ezután dr. Boda Dezső főkapitányt kereste fel, akinek átnyújtották az egyesület diszelnöki oklevelét. A főkapitány hosszabb beszédben köszönte meg a kitüntetést. A küldöttség végül dr. Pekáry József főkapitányi helyettesnél és Tóth Lajos rendőrtanácsosnál, a bünyügyi osztály vezetőjénél tiszteltgett. Ma este tea-estélyt adott a kongresszus tagjainak tiszteltetére. Az estélyen mintegy százötvenen vettek részt.

— **Stössel pöre.** A Port-Artur átadása tárgyában indult pör mai tárgyalásán Kuropatkint hallgatták ki. Vallomása szerint a Kingesau-erőd melletti átközet után Stössel azt a parancsot vette, hogy a mandzsuri hadsereghez menjen, amire Stössel engedélyt kért, hogy Port-Arturban maradjon, ami bár nem volt korrekt, de erkölcsileg érthető. Kuropatkin Stösselt, akiről gyermekkorától is ismer, mint derék embert jellemezte és kiemelte hadi érdemeit. Port-Arturban azért hagyták, mert Kvantung vidékét nagyszerűen ismeri. Kuropatkin Fock tábornok mellett is kedvezően vallott, kiemelve annak óriási akaraterejét.

— **Szegény gyermekek felruházása.** Husz Józsefvárosi polgár egy év óta rakja össze fillereit a Sándor-utca 44. szám alatti Ecker-féle vendéglőben jótékony célra, szegény gyermekek felruházására. A szép ünnepélyt a múlt vasárnap délután tartották meg s huszonhét szegény gyermeket láttak el teljes téli ruházattal. Az egybegyűlt szépszámu közönség előtt a jótékony emberbarátunk tótlipesei Pajor Ferencz elnök mondott köszönetet.

— **Utasítás a katonai fogházak számára.** A szabályrendeleti közlöny ma megjelent száma a katonai fogházakban eddig érvényben volt határozmányok átdolgozott kiadását tartalmazza. Az új utasításban megnyilatkozó tendenzia a szabadságvesztéssel járó súlyos következményeknek lehető enyhítése, amennyiben ez a büntetés céljaival, nemkülönbén a katonai fegyelem követelményeivel összeegyeztethető volt.

— Egy ezredorvos rejtélyes halála. Tegnap este óta egy rejtélyes haláleset dolgozban nyomoz a budapesti rendőrség. A tragikus eset hőse egy életerős, fiatal honvéd-ezredorvos, névszerint dr. Mészáros Etele, akit két hónappal ezelőtt helyeztek át Kecskemétre ide Budapestre, és itt, az új Szent János-kórházban folytatott orvosi gyakorlatot. Dr. Mészáros, ott a kórház közelében, a Városmajor-utca 21-ik száma alatt vett lakást, és igen szolidan, elvonultan élt. Házigazdája Horváth Gyula miniszteri irodavezető volt. A háziak úgy tudják, hogy egy férjes asszony barátkozott vele, aki hetenkint többször meglátogatta. Tegnap délután is nála volt. Ugy hét óra tájban veszekedni hallották őket, a férfi igen emelt hangon beszélt, az asszony sírt, visszafelé és háromnegyed nyolc óraker távozt. Mészáros odahaza maradt; a lakásadók egy óra múlva hűgést hallottak a szobájából. Hamar besiettek hozzá, szobájának a lépcsőházból nyíló ajtaja nyitva volt, ő maga a díványon feküdt és haldoklott. Szólni már nem tudott, csak karjait emelte. Teljesen fel volt öltözve, csak a mellénye volt nyitva, szívére vizes borogatás volt, a pamlag előtt vödör állt hideg vízzel. A háziak éleszítgetni próbálták, gyorsan orvosért is küldtek, de minden hiába volt, minden elkéselt, Mészáros néhány perc múlva meghalt.

A rendőrség most vizsgál-tott indított a rejtélyes ügyben s mindennek előtt az ismeretlen barátját keresi. A holttestet fel fogják boncolni, a halál okának megállapítása céljából.

— Leforrázták-e Lipót? A világsajtót bejárta a hír, hogy Sourel párisi orvos, aki forró levegővel kezeli Lipót belga király beteg lábát, véletlenül leforrázta a király lábát. Párisból érkezett telegram alapján mi is közöltük a hírt. A nevezett orvos ma az „Echo de Paris”-ban nyilatkozik s azt mondja, hogy a király még mindig vele gyógykezelési magát és tegnap is nála járt, hogy alávesse magát a forró levegővel való gyógykezelésnek. Az orvos elmondta neki, hogy milyen hír terjedt el a lapokban és a király nagyon csodálkozott ezen az álhiren. Maga a gyógykezelés már régen tart, de miután a király köszvényes baja igen makacs természetű, nincs azon semmi csodálni való, hogy a javulás lassan halad. Dr. Thirland a király háziorsosa is Párisban időzik és Sourellel együtt végzi a gyógykezelés munkáját. Sourel egészen bizonyos abban, hogy a király tovább is vele fogja gyógykezeltetni magát. Azok, akik a királyt legutóbb látták, azt mondják, hogy a király nagyon rossz színben van. A folytonos ide-oda utazgatás Brüsszel és Páris között egészségét nagyon megviselte.

— Ujabb homosexuális eset a német hadseregben. A német hadseregben egyik botrány követi a másikat. Még nagy hullámokat vet a felháborodás, amelyet a „Tafelrunde” leleplezése okozott s máris új esetről beszélnek egész Németországban. Igaz, hogy csak egy kis hadnagyról van szó. A neve Hennig, a 22-ik ezrednél szolgált. Vételt a homosexualitásról szóló 175-ik paragrafus ellen. El is csapták a hadseregből, egy évi fegyházzal is sújtották. Németországban most joggal kérdezik, hogy Molttékkel s a többiekkel miért nem végeztek ily radikális módon. De mikor bántak tábornokokkal oly radikálisan, mint apró hadnagyosokkal?

— Szarajev gyilkosa. A szófia rendőrség azt állítja, hogy Panicza már Macedóniába szökött. Szarajev jellemzésére felhozzák, hogy néhány hónap előtt a rendőrség azzal a kéréssel fordult hozzá, mondva: „A meg Sandanszkyak előtte ismert reitkehelyet, mire Szarajev határozottan kijelentette, hogy ő nem árul el macedon harczost.

— Pogrom. A Vladivostokban élő zsidók parancsot kaptak, hogy négy nap alatt hagyják el a várost. Csak olyan zsidóknak engedtek tizen-nyolc napos határidőt a város elhagyására, akiknek ingatlanjuk van.

— Az izgága trónörökös. Az időségi krónika gyakran följegyzi azokat a mind ritkábbá váló eseteket, amikor fejedelmek, vagy trónok várományosai inkognitóban a nép körébe mennek és ott érintkezve a közönséges halandókkal. tanulmányozzák a mindennapi életet és annak ezer küzdelmeit. Rendesen valami kedves történetkét is fűznek a krónikusok az ilyen kirándulásokhoz, amelyek az illető fejedelmi egyéniségek szívjószágáról, vagy bölcsességéről tanuskodnak. Azonban ma egy trónörökös kalandjáról kell beszámolnunk, amely éppenséggel nem tesz ékes tanuságot a szóban forgó trónvárományosról. A legizgágább trónörökös, György hercegről, a szerb trón várományosáról van szó. A sok reményekre jogosító királyfi, minap vitorlás csónakját kijáratás végett egy mesterhez küldte, aki ilyen munkákkal foglalkozik. A trónörökös személyesen megjelent a műhelyben és minthogy a mestert nem találta ott, a munkásokkal szóba elegyedett. Allitóltag azért, mert ezek vele nem bántak az őt megillető tisztelettel, a trónörökös nagyon felháborodott, hangosan káromkodott és szidta a munkásokat s végre ütegelni is kezdte őket. Tegnap egy képviselő a szkupstínban interpellált az eset miatt és azt kérdezte a miniszterelnöktől, hogy milyen elégtételt szándékozik a bántalmazott munkásoknak szerezni, minthogy a trónörökös a törvény értelmében nem lehet a bíróság elé állítani. Párics miniszterelnök nem volt jelen az ülésen és így nem válaszolhatott még az interpellációra, mely csak az ülés után hoztak tudomására. A trónörökös különböző alkalmakkor tanusított erőszakos fellépései és egyéb viselt dolgai már régóta foglalkoztatják a szerb közvéleményt és így nagy feszültséggel várják, hogy mit fog Párics az interpellációra válaszolni.

— Rémi Róbert ravatalon. Rémi Róbert holtteste a Népszínház-utca 12. szám alatti lakásán díszes ravatalon áll, ahová ma délelőtt a kondoleáló jóbarátok és tisztelők tömegesen látogattak el. A megboldogultat holnap, csütörtökön temetik el. A gyászszertartás délután félhárom óraker lesz a Népszínház-utcai gyászházban, a római katolikus egyház szertartásai szerint, melyet az elhunyt jóbarátja, Krizsán Mihály pápai kamarás, józsefvárosi apátplébános végez és a beszentelés után az elhunytat a rákoskereszturi új temetőben a családi kriptában helyezik örök nyugalomra.

— Meggyilkolt milliomos. Bukarestben a napokban elhunyt Uralzeanu István, ismert milliomos holttestét exhumálni fogják, mert alapos a gyanu, hogy saját felesége mérgezte meg. Az özvegy lakásán házkutatást tartottak, mely alkalmával sok bűnjelkeket találtak.

— Tragédia a boros pinczében. Kaposvárról rejtélyes büntetést jelentenek: Nagy Samu József szentbenedeki lakos borért ment szőlőhegyi pinczéjébe. Gulyás József és anyja betértek Nagy pinczéjébe egy pohár borra. Nagy éppen bort öntött, amtdön az ablakon keresztül ismeretlen tettes szívenlőtte. Gulyást és anyját több gyanuok alapján letartóztatták.

— A nagyszombati csata évfordulója. Az 1848. december 16-án Nagyszombatban, Guyon vezérlete alatt vívott csata évfordulóján a nagyszombati 48-as és függetlenségi kör emlékünnepet tartott, amely lelkes hangulatban folyt le. A szeghy János elnök a nap jelentőségét méltató beszédében figyelmeztetett arra, hogy a nagy idők mindinkább kevesbedő tanui közül még életben van egy, aki mint honvédtiszt harczolt hőiesen a szabadságért és a nagyszombati csatában megsebesült. Ez a 82 éves dr. Péczely Imre budapesti orvos, akihez az ünnepről sok aláírással ellátott üdvözlő levelet küldtek.

— A munkás nyaralója. Egy párisi butorgyáros feljelentette egyik alkalmazottját, aki évek során át lopkodta őt. Az alkalmazottat letartóztatták. Kiderült, hogy 100.000 franknál többet silkaszott munkaadójától. Érdekes, hogy az egyszerű munkás, kinek mindössze 55 frank volt a hetifizetése, Páris közelében egy nyaralót vásárolt 20.000 frankon s egy idő óta a villában lakott.

— Rémes gyilkosság. Tutor Ernő laibitzi sikeinéma kádársegéd erkölcstelen merényletet követett el özv. Wagner Jánosné ruszkin lakosnőn. Tutor a merénylet elkövetése után a nőt zsebkésével hasbaszurta és nadrágszíjjával megfojtotta, azután a patakba dobta. Az asszony elorizított hulláját megtalálták. A gyilkost letartóztatták.

— A megtámadott apácza. Egerben a sinylők házában egy hatodik Landwehr-ezredbeli tizedes megtámadta az apáczaönököt a konyhában. Bondar tizedes egész éjszaka korcsmázott, aztán hajnalban bement a menedékhelyre és véletlenül a konyhába tévedt, ahol elnyomta az álmom. Reggel négy óraker bejött az apáczaönök, hogy rendeléseket tegyen a konyhában, Bondar felébredt, rárohant az apáczaönökre, a földre teperte és megfenyegette. A segélykiáltásokra több apácza futott a konyhába, rendőrt is hívtak, aki aztán a rabiátus katonát átkísérte a katonai hatóságához.

— A lakásfosztogatás ellen. A téli idő beálltával mind gyakoribb lakásfosztogatásra való tekintettel, a főkapitány arra kéri a háztulajdonosokat, utasítsák a házfelügyelőket, hogy a házba bejövő, oda nem tartozó emberekre jobban ügyeljenek. Sőtetéség beálltával minden idegent, aki a házba belép, figyeljenek meg. A gyanusaktól mindenkor tudakolják meg, hogy kit keresnek, s ha kellően igazolni nem tudják magukat, értesítsék erről a legközelebbi őrszemet. A lakók pedig a saját érdekükben helyesen fognak cselekedni, ha lakásuk felügyeletére a maguk részéről is nagyobb gondot fordítanak. Ez az óvatosság különösen a lépcsőházakba nyíló lakásoknál ajánlatos. A cselédet is ismételtlen figyelmeztetni kell, hogy a különféle ürügygel bekopogató, gyanus idegenekre ügyeljenek s az előszoba rakott holmit szem előtt tartsák.

— A földmivélsügyi miniszter angol kiadványai. Darányi földmivélsügyi miniszter intézkedett az iránt, hogy közérdekű kiadványai, főleg azok, melyek a Magyarországon folyó nagy kulturumunkákat ismertetik és amelyek a legalkalmasabbak arra, hogy a rólunk terjesztett rossz híreket megczáfolják, a nagy angol világ részére is hozzáférhetőbbé tessenek. Ebből a célból egyrészt több angol előkelőségnek, akik hazánk, vagy egyes szakkérdések iránt érdeklődtek, megküldött több kiadványt, másrészt a Hungary című angol folyóiratban közzétette az angol nyelvű kiadványok címét.

— Halál a vadászaton. Nagyobb vadászatot tartottak a napokban Gombás András apásági bérlő vadászterületén. Gombás Kálmán, a bérlő 17 éves fia, ki akarta venni a töltényt a fegyveréből, de a ravasz lecsapódott és a töltény 4 milliméteres sörétje végigsöpört a partoldalon, ahol a hajtók álltak. Véletlen eg yfolytán egy szem sörét Cziráki Szép József hajtófiut fültövön ért. A fiu nyomban meghalt. Azonkívül még három hajtófiu sebesült meg. Gombás a szerencsétlenség után Szombathelyre utazott és önként jelentkezett a kir. ügyészségnél.

— A magyarságért. A magyar nyelvet és népvélséget terjesztő egyesület tegnap gróf Andrássy Géza elnöklésével a vármegyeház nagytermében közgyűlést tartott, melyen Mencer Gyula főispán s jelen volt. A magyar nyelv sikeres terjesztéséért 5 néptanítót, egyenként 100—100 korona jutalommal tüntettek ki. Azután megállapították, hogy mely községekben van még szükség magyar óvoda felállítására és kijelölték azon egyéniségeket, akik hivatva lesznek az óvodák létesítése érdekében mozgalmat indítani.

Kovács Menyhert és Társa „Hungária Gyorshizlalo Abrakfuser - vállalat“

Budapesten, VI. kerület, Felsőerdősor-utca 41. szám.

M. kir. földmivélsügyi miniszter által 1906. nov. 11-én 75807. III/2. szám alatt engedélyezett „Hungária Gyorshizlalo Abrakfuser“ minden jószág tenyésztésénél nélkülözhetetlen. Kitűnő eredménnyel lett kipróbálva szarvasmarháknál, lovaknál, sertéseknél, juhoknál és az összes baromfiaknál. Számítalan elismerő-levelek rendelkezésre állanak. — Kapható minden fuserkereskedésben.

— **Négyszázezer korona adósság.** Nagyszombatban és környékén az egész vidéken nagy izgalmat kelt egy szenzációs szökés. Fürst Jakab nevű tótfalusi birtokos szökéséről van szó. Fürst néhány héttel ezelőtt minden követ megmozgatót, hogy újabb hitelműveletek árán minél több pénzhez jusson. Hitelezői elől eltitkolta, hogy a főnk szélén áll s ily módon sikerült neki **négyszázezer koronát összeharcolni.** A pénzzel azután kiszökött Amerikába. Hir szerint legjobban megkárosodott a **nagyszombati kereskedelmi és iparbank,** amely igen nagy összeggel van érdekelve.

— **Kétszeres öngyilkossági kísérlet.** Tóth Ferencz vízvezeték-szerelő a szüleinél lakott a Budafoki-ut 38. szám alatt. Tegnap valami csekélység miatt összetűzött a szüleiével, ami annyira felzúgatta a különben is ideges természetű embert, hogy kifutott a konyhába és ott egy konyhakéssel háromszor a mellébe szúrt. Aztán kirohant az utcára, egyenesen a Dunába. Ugylátszik azonban, hogy amikor a jégáldozat víz megcsapta, egyszerre visszatért az életkedve, megbánta az öngyilkossági kísérletét és kiszökött. A nagy vérvesztés miatt azonban csak nagy nehezen tudott járni s csak a Budafoki-ut 19. számú házig jutott el, ahol eszméletlenül rogyott össze. A mentők vitték haza a lakására; konstatálták az orvosok, hogy sebesülése nem életveszélyes, ha csak nem a hűlés okoz majd komolyabb komplikációkat.

— **Halálozás.** Schindler József állami felső kereskedelmi iskolai tanár, életének 60-ik évében meghalt Szegeden.

— **Bomba a tepsiben.** Spitzer Mór úpesti sütdődjében tegnap délelőtt megjelent egy tizenkét éves fiúcska és egy tepsiben tésztát hozott megsütésre. A pékségéd betette a tésztát a kemenczébe és megsütötte, de a kis fiú ma délig nem jött érte. Ekkor megnézték a megsütött tésztát és azt látták, hogy egy kis bádögdoboz van benne. Kivették és a legnagyobb meglepetésre a dobozban egy félkiló puska-porot találtak. Valóságos isten csodája, hogy fel nem röpítette az egész házat. A rendőrség megindította a nyomozást, hogy ki volt a kis fiú, aki a tepsit hozta.

— **Razzia a fővárosban.** Az éjszaka razzia volt a főváros egész területén s 296 munkálatlan és lakás nélküli embert elfogtak. Elfogtak az első kerületben 3, a II-ban 27, a III-ban 6, a IV-ben 12, az V-ben 10, a VI-ban 40, a VII-ben 54, a VIII-ban 55, a IX-ben 63, a X-ben 11, Újpesten 1, a Keleti pályaudvaron 10, a Nyugati pályaudvaron 4 embert.

— **Széllámos leány.** Egy jó családból származó, de rossz utra tévedt leány került ma a rendőrség kezére. A leány Hanusz Erzsébet, egy ferenczvárosi háztulajdonos leánya. A züllés útján járva, Festetich Vilma grófnőnek adta ki magát. Felünn szép külsejével s több embert megzsarolt. Legutóbb Bécsben szerepelt s ott két katonatisztet fosztott ki, azután zsákmányával Budapestre szökött. A tiszték feljelentést tettek, mire a leányt köröztették. Hanusz Erzsébet ma délben a nyugati pályaudvarról ismét Bécsbe akart utazni, de a detektívek felismerték és letartóztatták.

— **Alig van ma már jelesebb magyar festmény,** melyet a „Könyves Kálmán” ne reprodukált volna, még pedig oly tökéletességgel, hogy a művészi másolat kivételben, színhatásban visszatükrözi az eredetinek összes szépségeit. Ezen művészi sokszorosításoknak igen nagy előnyük, hogy olcsók és emellett részletfizetésre is kaphatók. A „Könyves Kálmán” ezúton is kéri a t. közönséget, hogy akik karácsonyra akarnak képet beszerezni, a rendelést e hét végéig sziveskedjenek megtenni, hogy a szállítás pontosan történhessenék.

— **Fratelli Deisinger** fiemei cég Budapestén a királyi bérpalotában árulja a létező legjobb kávét 3 korona 90 fillérért.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

páratlan
HASHAJTÓSZER

x Zászlók, czimerek, minden kivitelben kaphatók Línhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Bob-hashajtó a legkelemesebb. 10 fillér.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vívásra.

x Házipari cikkek karácsonyi vására. A házipari cikkek Árucarnoka Vadász-utca 7. szám alatti helyiségében izléses vásárt rendezett, hol karácsonyi ajándékokul alkalmas művészi himzésű zubbonyok, asztalterítők, futók, csipkék, szőnyegek, népies agyag-, köedény- és játékaruk stb. nagy választékban kaphatók.

x Röntgen-sugarakkal a modern orvosi tudományban számos betegségnek kedvező hatást lehet elérni. Így feketevérűség (lenkémia), Basedow-féle betegség, a dűlmirigy (prostata) túltengése és bármely okból nem operálható rák vagy más rosszindulatú daganat esetében bevált a Röntgenezés. Ezenkívül szőrtelenítés céljából (nőknél szakáll vagy bajusz eltávolítása), makacs bőrbajoknál, hajhullás vagy kopaszságnál és bőrvizketegnél is jó eredményvel kerülnek a Röntgen-sugarak alkalmazásba dr. Hönig Izsó elektroterápiai intézetében (Károly-körút 24.)

x Az egész világon egyedül áll az Alföldi fehérkeresztes Sóborszesz, ugy sokféle használhatóságánál, csudás erejénél, mint olcsóságánál fogva. Készíti az Első Alföldi Cognacgyár r.-t. Kecskeméten.

SARBO CIPÓ KÜLÖNLEKESÉGEI
Koronaherceg-utca 5.
TELEFON.

Nyilt-tér.

(A közöltékekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

A Bőr- és Lithion-tartalmú, természetes és vasmentes
Salvator-forrás
kifűnő alkerrel használtatik vesecbajoknál, a húgyhólyag bántalmánál és kőszővénynél, a cukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurongjánál.
Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Sztay-Lipóczy Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfsplatz 8.

KALIPTAS
a legújabb és már is a legkedveltebb fogpép
Kapható: **MÜLLER J. L.** ca. és kit.
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 8.
yógyszertár, árogoria és finomabb üzletokban,
Kisá tubus 10 fillér.
Nagy tubus 1 korona. **Fogpép**

OVSZEREK
Gummi és halhólyag, 80% engedmény tucatszámú 1-10 forintig. Capot-American rövid, 2-3 forintig. Mintagyűjtemény (25 db) a legfinomabb minőség urak részére 5 ft. Irrigator, felszerelve 2-5 ft.ig. Diana-tyvek, legfinomabb 2.50. B. - , 3.50 ft. Minden megrendelésnél 30% engedmény. Árjegyzék ingyen.
Rothauser M. Ignác és Fia
Budapest, VI., Deák-tér 6. sz.
Anker-udvar (Király-utca sarkán.)

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Filharmonikus hangverseny.** Töröl metszett magyar zenekari ujdonságot hallottunk ma este a filharmonikusok hangversenyén. Bemutatták ugyanis Rékai Nándornak „egy magyar témára” írt változatait. Tegyük mindjárt hozzá, hogy ez a „magyar téma” a Szózat dallama. Alakilag a mű eltér a variációk hagyományos skémáitól, mert nem bocsátja előre a témát, hogy azt azután különféle képpen variálja, hanem a variációkkal kezdi és a teljes témát a végére hagyja. Szorosan véve nem is annyira variációk azok, hanem inkább hangulat-képek. Mintha a költő elmerengene hazáján: a déli-bábos pusztán, az aranykalásos rónaságon, az erdős bérczeken, a belviszályokon, amelyek az országban dúltak és a harcokon, amelyeket a nemzet küllenségek ellen folytatott. Minden egyes ilyen zeneképben felhangzik a téma; először csak vázlatosan, majd mindinkább kidomborítva, míg végre a maga teljességében, hatalmasan harsogva szólaltatják meg a rézfúvók az egész zenekar kíséretével.

Meglehet, hogy a rideg formalizmus hívei kifogásolni fogják a régi sablonoktól való ezt az eltérést. De mi nem tartozunk ezek közé. Mi örömmel üdvözöljük Rékainak nagy tudását, mesterileg kidolgozott, tartalmas és fényesen hangszerelt szerzeményét, amelynek nemcsak a témája magyar, hanem amelyet a maga egészében igazi magyar szellem, magyar érzés hat át. Rékai ezzel a művével követsére méltó példáját adta annak, hogyan kell a magasabb műformákban érvényesíteni a magyar nemzeti, faji jelleget. Nem állítjuk, hogy Rékai már teljesen megoldotta a kérdést; de az kétségtelen, hogy helyes uton jár. A közönség rokonszenvvel fogadta az ujdonságot és többszörös kihívással tüntette ki a szerzőt, aki művét személyesen vezényelte.

Kedves vendége is volt a hangversenynek: Svärdrström Valborg, aki egy Mozart-féle áriát és néhány dalt énekelt, azzal az utólréhetetlen kedvességgel és eredetiséggel, amelynek révén a budapesti közönségnek kedvenczévé lett. Mondanunk sem kell, hogy a művésznő ma is lelkes ovációkban részesült. A műsor élen Mendelssohn „Szent-ivánéji álom”-nyitánya, a végén pedig Beethoven V. szimfóniája állott. Különösen az utóbbira volt nagyon kíváncsi a közönség az a része, amely ezt a művet a minap a bécsi szimfónikus zenekartól hallotta. Nos, bátran és büszkén elmondhatjuk, hogy filharmonikusaink az összehasonlításnál nem huzták a rövidébbet. Gyönyörűen, igazi művészekként játszottak, Kerner István karnagy pedig imponáló nyugalma mellett is művészi lendülettel dirigált.

(*) **A forradalmár.** Holnap, csütörtökön, ötödöször kerül színre a Nemzeti Színházban Pakots József nagyhatású társadalmi színműve, „A forradalmár”, amelyet minden eddigi előadásán a közönség zajos tetszése kísért. A főszerepeket ezúttal is P. Márkus Emma, Gál. Odry, Náday Ferencz, Náday Béla, Gabányi és Rózsahegyí játsszák.

(*) **Ujházi Ede jubileuma.** Ujházi Ede huszonöt éves tanárkodásának megünneplésére készül most a színművészeti akadémia igazgatósága. Januárban lesz huszonöt éve annak, hogy Ujházi Ede tanára lett a színiakadémiának és bizony alig akad Magyarországon jobbnevű színész, vagy színésznő, akit a mester, ahogyan őt tanítványai nevezik, hosszú tanárkodásának idején ne tanított volna. Még a külföldön is emlegetik a nevét, mint tanárát, mert sok külföldreszakadt színész és színésznő van, akiket ő vezetett be a színészet világába. Jubileumát méltó módon megünnepeleendő, a színiakadémia igazgatóságának nevében Latabár Kálmán főtitkár lelkes-hangu felhívást küldött az összes szintársulatokhoz.

(*) **Kisfaludy-Társaság.** Rendes havi felolvasó ülést tartotta ma délután a Kisfaludy-Társaság Beöthy Zolt és Berzeviczy Albert elnöklésével, nagy közönség jelenlétében.

WIKUS
CSOKOLÁDÉ-GYÁR
BUDAPEST
IV. DEÁK FERENCZ-UTCA 17.

WIKUS TÁRSASÁG
TEJCSOKOLÁDÉ
WIKUS
CACAOBOR

Az első felolvasó Riedl Frigyes rendes tag volt, aki Greguss Ágostól, a társaságnak huszonöt éve elhunyt főtitkárától, majd alelnökéről írt szép emlékezését olvasta fel. A nagy tetszéssel fogadott emlékezés után Varga Gyula felolvasta Lévy Józsefnek „Kivándorló imája Amerikában” című gyönyörű költeményét, amelyet viharos tapsal honorált a hallgatóság. Nem kevésbé tetszett Berczik Árpádnak „Az udvardi állomás” című humoros elbeszélése. Ezután Radó Antal olvasta fel Wilde Oszkár legszebb költeményének: „A readingi feyház balladája”-nak pompás fordítását. Végül Hegedűs Zoltán mutatta be Fiók Károly műfordításait a Pansatantra meséiből. A felolvasó-ülést zárt ülés követte, amelyen Varga Gyula főtitkár jelentette, hogy az idén egy rendes tagsági hely sem íreseedett meg. Csak egy hely van íreseedésben, az, amelyet hirtelen feltűnő, nagy tehetségek számára tartanak fenn sok esztendő óta. Ez a hely Madách Imre óta gazdátlan s valószínű, hogy továbbra is az marad. Ellenben be fognak tölteni néhány levelező-tagsági helyet.

(*) **Éremkiállítás.** A Magyar Numizmatikai Társulat éremkiállítása, melyet néhai Geri Károly körműzbányai éremvénők hagyatékából rendezett, naponta délután 4—8-ig és vasárnap délelőtt 10—1-ig van nyitva a társulatnak Kaplony-utca 7. sz. a. helyiségében. A kiállítást főleg szakemberek látogatják és a napokban testületileg nézik meg az iparművészeti iskola növendékei.

(*) **A Shakespeare-bizottság ülése.** A Kisfaludy-Társaság kebelében tudvalevőleg Shakespeare-bizottság alakult, amely céljával tűzte a brit költő szellemének ébrentartását, esetleg művei magyar fordításának revidálását. A bizottság ma délután négy órakor ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy ezen a téren hat felolvasó-ülést rendez, amelyeknek napirendjén Shakespeare műveinek méltatása mellett művészi recitációk is fognak szerepelni. A recitációkra a bizottság legelőkelőbb színművészeit és művésznőiket fogja felkérni. A részletes programot a bizottság január elején teszi közzé.

FŐVÁROS.

A drágaság ellen.

— Saját tudósítónktól.

Az élelmiszereknek napról-napra való drágulása valóságos katasztrófát jelent a főváros lakosságára, mely tehetetlenül áll a kíméletlen áremelkedés szemében. A miniszterelnök, aki tudvalevően elhatározta, hogy az anomálián segíteni fog, felhívta a hatóságokat s az illetékes szaktestületeket, hogy a kérdést tanulmányozva, tegyenek jelentést arról, minő intézkedésekkel lehetne enyhíteni a nagy drágaságot. A javaslatokat azután szaklancsozások elé viszik. A főváros közigazgatási bizottsága Melly Béla tanácsos elnöklésével ma tartott ülésén állapította meg a fölirat szövegét.

A fölirat arra hivatkozik, hogy 1904. év óta a mióta Budapesten a megélhélés nyomasztóvá lett, több föliratban rámutatóit a drágaság okaira. A huszadrágaságot az élő állat árának rohamos emelkedése okozta, ami viszont a takarmányhiány eredménye volt. A főváros kérte a legelőterület szaporítását, hogy a kiscsorda is foglalkozhassék állattenyésztéssel. Kérte a tejgazdaság országos rendezését, a juh és birka tenyésztés fejlesztését, a növényekmarha levágásának az eltöltését. Ezeknek az intézkedéseknek a hatása csak később mutatkozik, de ezeknek a rendezése nélkül a közéletmezést állandóan olcsóbbá tenni nem lehet. Több ízben kérte már a főváros a vad fogyasztási adójának az eltörlését, illetőleg redukálását. Külföldön a vadhusfogyasztás általános, Budapesten a középosztály is alig tudja megfizetni.

A fölterjesztés azután hosszasan vitatja, hogy a főváros állatvásárlásának a forgalma a szerb határzár miatt jelentékenyen megcsappant, ami szintén hozzájárult a hus drágaságához. A szerb határ elzárására káros volt a főváros sertés, sertéshús és baromfi kereskedelmére is.

Részletesen foglalkozik a vásárcsarnok tarifakedvezményével. A 10 százalékos kedvezményt a kormány 1904-ben megvonta a vásárcsarnoktól. Vitatja, hogy a kedvezmény megvonása jelentékeny mértékben csökkentette több élelmi cikknek a fölhozatalát. Az idén végre a kormány több cikkre megadta a kedvezményt, de nem kapták meg a hus, a vad, a baromfi, vaj, tej- és főzélék-

félék után. A vasúti tarifa általánosságban kedvező a kivételre, ha az áru a budapesti piacot elkerüli.

A drágaság egyik fontos okának mondja a fölterjesztés, hogy Budapest környékén nincsen belterjes gazdálkodás, mert rossz és hiányos a vasúti összeköttetés. Az öntözés berendezésével s más állami támogatással kellene a kormánynek előmozdítani és fejleszteni a konyhakertészetet.

A kenyérdrágaságon kenyérgyár berendezésével akar a főváros segíteni. Ennek azonban csak akkor lehet sikere, ha a kenyérliszt ára is normális. A kenyérliszt árát azonban az örlési forgalom megszüntetése nagy mértékben megdrágította. Követeli a felirat az élelmiszer-törvényt, hogy az élelmiszer kartell büntető uton üldözzék, szabályozzák a kereskedelmet, akadályozzák meg, hogy egy ember több ipart üzzön.

A lakás-kérdést is igyekszik a főváros megoldani. Már elhatározta munkáslakások építését, s most tárgyalja a kiskeresetű polgárság lakás-dolgot. Végül köszönetet mond a fölirat a miniszterelnöknek, mert segíteni akar a drágaságon.

(*) **Rózsavölgyi Márk sirja.** A főváros annak idején elhatározta, hogy a váci-úti régi zsidó-temetőt még ez évben feloszlatja s ehhez képest ártírt az izr. temetkezési egyesülethez (Chevra Kadischa), hogy a temető kiürítésére nézve intézkedjék. Ez az intézkedés abból áll, hogy a sírok lakóinak csontjait — amennyiben hozzátartozóik nem kívánják maguk gondoskodni róla — egy közös új sírba temetik. Ebben a régi temetőben alszsza örök álmát Rózsavölgyi Márk, a XIX. század első felének hírneves zsidó zeneszerzője és muzsikusa is, akit Petőfi oly szépen énekelt meg „Rózsavölgyi halálára” című elégiájában. Sándor Pál országgyűlési képviselő most lépéseket tett a Chevra Kadischa vezetőségénél, hogy a nevezetes életű művész haló porai megmentessenek az enyészettől. A temetkezési egyesület bizonyára diszkrét helyet fog adományozni a valódi magyar művész ehumálandó tetemének s sirja fölé el fogja helyezni azt az 1844-ből származó egyszerű sírkövet, amelyen művész kívánságára magyar nyelvű felirat ékeskedik s amely egyáltalán az első magyar nyelvű zsidó sírkő is.

(*) **Tisztviselők kölcsöne.** A pénzpiac válságos helyzetét, mely különösen így ősz táján nagyon kellemetlen hatást gyakorol, nagyon megéreztek a tisztviselők is. A szövetségetek nem hosszabbították meg a lejárt váltókat s lefoglalták a tisztviselők fizetését és butorát. A legsürgősebb kölcsön rendezésére a segítő alaptól kértek kölcsönt. A közgyűlés megengedte, hogy a rendes kölcsönön kívül száz-ezer koronáig rendkívüli kölcsönt is adjon a tanács. A belügyminiszter a közgyűlés határozatát ma megerősítette.

(*) **Az interpellációk ügye.** A közgyűlés tudvalevően elhatározta, hogy az interpellációkat a napirend végén mondják el. Ha azonban hat óráig nem végeznek a napirenddel, akkor az interpellációkra kerül a sor. A belügyminiszter ma a közgyűlés határozatát jóváhagyta.

DR. HÖNIGIZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift.

Gyógytényezők:	Főbb javallatok:
Elektromágneses gyógyítás.	Általános idegesség (neurasthenia, hysteria.)
Röntgen sugarakkal való kezelés.	Ideggyengeségi állapotok.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).	Almatlanság.
Kék fényvel való kezelés.	Hűdés (Paralysis).
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).	Idegfájdalmak, zsibák, (Neuralgiák, Ischias).
Villamos fényfürdők.	Szívbetegségek.
Villamos masszázs (Vibratio).	Köszvény és csusz (Rheuma, hughysavas lerakódások, ízületi és csontbajok.)
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.	Székrekedés.
Villamos vízfürdők.	Anyagcserebajok. (Elhízás Bőrbajok Bőrviszketeg Hajbetegségek (Hajhullás kopaszság.)
Szénsavas fürdők.	Aranyeres csomók.

— Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. — Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospektus

EGYESÜLETEK.

(—) **Az Országos Nemzeti Szövetség közgyűlése.** Az Országos Nemzeti Szövetség, szerdán délután tartotta idei közgyűlését a képviselőház delegációs termében. Az elnöki székot Rákosi Jenő foglalta el. Mellette az elnöki emelvényen ültek gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásiügyi miniszter, akit a szövetség a megnyitó beszéd tartására felkért, továbbá gróf Zichy Vladimír igazgató, választmányi elnök. A közgyűlésre igen nagy számban gyűltek össze a fővárosi és a vidéki társadalmi élet vezető emberei. A közgyűlést Rákosi Jenő elnök nyitotta meg, aki a szétszórt közművelődési egyesületek koncentrációját jelentős kérdésnek tartja, mert az ország határain kívül és az ország határain belül egyaránt támadnak ellenünk ellenséges erők, amelyekkel szemben védekezni kötelességünk.

A jelen voltak zajos éljenzése közben emelkedett szólásra gróf Apponyi Albert, aki nagy tetszéssel fogadott, éljenzés és helyeslések által sűrűn megszakított beszédében többek közt azt mondotta:

Valljuk be őszintén, hogy a magyar társadalmi akció, amely nemzeti céljainkat szolgálja, amely fenyegetett nemzeti létünket biztosítani kívánja, a maga erőfeszítésében siralmasan elmaradt a szükséglet, a helyzet kívánalmait, a céljának komolysága mellett. És itt abban a szomorú és visszás helyzetben van mindenki, aki ilyen egyesületek körében felszólalhat, mint az a lelkes, aki a prédikáció meg nem hallgatása miatt, mindig csak azokat korholja, akik jelen vannak, akiket tehát a szemrehányás nem érhet. A magyar társadalomnak részvétlensége, erőtlensége miatt a szemrehányásokat mindig azok kénytelenek meghallani, akiket ez a szemrehányás meg nem illethet, akik arra rá nem szolgálnak, mert hiszen a kellő részvét hiánya által el nem csüggesztett kitartással folytatják működésüket. De talán ez a mostani helyzet, amidőn inkább, mint valaha, kitűnik és érezeti magát nemzeti létünk állandóan veszélyeztetett volta, talán ez némileg mégis ébresztőleg fog hatni a magyar társadalomnak igazi nemzeti érzéstől áthatott tényezőire. És én nagy örömmel üdvözlöm magam is azt a mozgalmat, amelyre igen tisztelt elnökünk már célzott és amely, arra irányul, hogy a nemzeti önvédelem szolgáltatásban működő egyes társulati tényezők, anélkül, hogy egyéniségükről lemondjanak, egy közös akció programjában egyesüljenek, a nemzeti védelem egész tervét, összefoglaló gondolatát együttesen megállapítsák és keresztül is vigyék. Ha ez a közös szervezete a nemzeti irányban működő összes egyesületeknek létre jön, akkor annak nem legutolsó egyik feladata lesz rendszeresíteni a nemzet megvédését a külföldön megnyilvánuló azon rágalmozási és befekéltési irányzatokkal szemben, amelyeket oly szomorúan tapasztalunk.

Többek hozzászólása után a közgyűlés Rákosi Jenő és gróf Apponyi Albert elnökével ért véget.

(—) **A szabad orvosválasztás kérdése.** A Budapesti Orvos Szövetség ma este igen látogatott közgyűlést tartott babarcsi Schwarzer Ottó udvari tanácsos elnöklése alatt, amelyen kizárólag a szabad és illetőleg fix orvosi rendszer kérdésével foglalkoztak.

Dr. Barsi Jenő főtitkár az elnök megnyitóját után határozati javaslatot terjesztett be, amelyben a fix orvosi rendszer mellett foglal állást, és pedig azon elvek alapján, melyeket az Országos Orvos Szövetség igazgató tanácsa 1906. november 25-iki ülésében, a Pénztári Orvosok Pragmatikájában kimondott.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Hasonlóan valódi étkezés gyomorbetegségeknél és székrekedésekben szorították

Igmándi

keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kapható mindenütt kis és nagy üvegekben

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Dr. Kreutzer István bűnpöre. Az Amerikából visszakérült sikkasztó ügyvéd, dr. Kreutzer István bűnügyeit folytatólagosan tárgyalta ma a büntető-törvényszék. A vádlott, aki tizenkét rendbeli bűncselekmény vádjára áll, ma már megváltoztatta védekezését. Nem beszél már a maga „erkölcsi téboly”-áról, hanem nagy szónoki apparátussal és legképtelenebb mesékkal igyekszik magát tisztázni a vád alól.

A bíróság ma délelőtt kezdte meg a vádlott kihallgatását az egyes vádpontokra nézve. A kihallgatást mindjárt a tárgyalás idején váratlan incidens zavarta meg. A lapok közleményei révén figyelmessé lett dr. Kreutzer Istvánra egy Császár Lajosné nevű éltesebb nő is, akinek 2000 koronája veszett el az öreg prókátor kezei között. Dr. Kreutzer, midőn belépni látta a tárgyalóterembe Császárné, ingerülten támadt rá:

— Ezt a nőt nem ismerem! Ez a nő örült! Én rajtam keresi megint a pénzt. Tiltakozom, hogy a bíróság ezt a nőt velem szembe állítsa!

Szepessy elnök leintette a felháborodott vádlottat s aztán a megjelent nő panaszaát hallgatta meg. Ezután pedig Császárné kihallgatás céljából a vizsgálóbíróhoz küldte, ahol egy tegnap jelentkező panaszos is megfordult a mai napon. Ezen incidens után rátért a bíróság dr. Bauer Lajos orvos panaszára, akitől Kreutzer 12.000 kor. takarékbetétit könyvet vett át azzal, hogy az orvos dunavecsei gyógyszerész fivéreknek itt a fővárosban összeköttetéseivel patika-jogot fog szerezni. Dr. Kreutzer elismerte a betéti könyv átvételét s elmondta, hogy a könyvet egy Janicsáry nevű barátjának adta át megörzés céljából. Ez a Janicsáry lett volna hivatva majd a készülő patika-jogért fizetendő jutalomdíjat ebből az összegből kiadni. A könyv elkallódott Janicsáry kezén s erről nem tehet. Ezután a Rakovszky István állami számvéviszék elnök nevére elkövetett váltóhamisítási ügyekre tértek át. Kreutzer elmondta, hogy egy ügyvéd barátjának felkérésére, merő sziveségből szerzett pénzt Rakovszkynéknak három ízben is váltók ellenében. Rakovszkyné elhitette vele, hogy őt férje megbizta volt nevének aláírásával. De nő léte a férfi aláírást nem tudta utánozni, azért őt kérte fel, írja rá a váltókra Rakovszky István nevét. Ezután dr. Schäffer Károly, dr. Minnich Károly törvényszéki elmeorvos szakértők és dr. Hubert Fülöp ellenőrző orvosszakértő terjesztették elő a vádlott elmeállapotára vonatkozó megfigyelésük eredményét. Az orvosszakértők szerint a vádlott ügyvéd erkölcsi defektusban szenved s abnormális idegzeténél fogva befolyásolva van szabad akaratelhatózásában. Mindezen jelenségekből — bár dr. Kreutzer intelligenciája és értelmi képessége teljesen intakt — egyértelműleg azt konstatálja a három orvosszakértő, hogy dr. Kreutzer István csökkent beszámítás alá eső egyén. — Elnök ezután a tárgyalás folytatását pénteken reggeli 9 órára halasztotta el, amikor a beidézett 55 tanu kihallgatását kezdi meg a bíróság.

§ Triesztben halálra ítélt magyar. A trieszti esküdtbíróház halálra ítélt egy Csima Sándor nevű magyar embert, aki szeptember havában a Fiume közelében levő Cantrida osztrák községben meggyilkolta a feleségét. Csima váci születésű, budapesti illetőségű 52 éves ember és foglalkozására nézve masszeur. A gyilkosságot veszekedés közben követte el. Kést rántott és mellbeszurta az asszonyt, aki ezután még menekülni próbált, de Csima utána futott és hátbaszurta, mire az asszony holtan rogyott össze.

VITA FORRÁS

SÓSKUT VASMEGYE

ALKALIKUS NATRON-LITHIONGYÖGYVIZ

Orvosilag ajánlva húgysavas diathesis, kövesség, osztrárbetegség, gyomor-, vese- és húgyhólyagbántalnak stb.

Mint üdítő és borvíz páratlan.

Központi iroda: Budapest, V., Váci-körút 54.

Forrástár: Edecsaty L. utca, Bozst. Erzsébet-tér, 8.

Megkezdődött

a rendkívüli

nagy elárusítás

KÖZGAZDASÁG.

Uj pénzüintézet Lugoson. Közgazdasági Bank Részvénytársaság (Lugos) cég alatt — jelentik lapunknak — Lugoson új pénzüintézet alakult 500.000 K alaptőkével, melyre egyelőre 165.000 K van befizetve. Az új intézet működését 1908 első napjaiban kezdi meg. Az igazgatóság tagjai: Burdia Szilárd képviselő (Karánsebes, elnök), Neumann Géza (vezérigazgató), Fischer Adolf építési vállalkozó, dr. Fránl Béla ügyvéd (ügyész), Fried Lőrincz mérnök, Issekutz Aurél alispán, Keppich Lőrincz kereskedő (Karánsebes), dr. Makay Ágost ügyvéd, dr. Neumann Ödön ügyvéd, Polgár Adolf vállalkozó, dr. Haidu Frigyes képviselő (Temesvár), Vargics Imre nagybíró (Szinérszeg), és Studeny Gusztáv magánzó. A felügyelő-bizottság tagjai: Bíró Béla nyug. főszolgabíró, Karner Ede kereskedő (Temesvár) és dr. Jonescu Miklós ügyvéd (Karánsebes).

Nagy fizetési képtelenség. A zágrábi Eben-spanger Sándor cipőárú cég — amint lapunknak írják — beszüntette fizetéseit. A passzívák körülbelül 280.000 koronára rúgnak. Hir szerint a hitelezők és a cég között békés megegyezés jön létre s a cég ügyét rendezni fogják.

Az osztrák vasútállamosítás. Mai számunkban a táviratok között már megemlékezünk arról a bécsi jelentésről, mely szerint az osztrák vasúti minisztérium és az érdekelt társaságok között a tárgyalások a jövő héten, de mindenestre még újév előtt megindulnak. Pénzügyi körökben — amint ma értesülünk — a tárgyalások megkezdése tekintetében úgy vélekednek, hogy az első hivatalos jellegű megbeszélés december 21-én tartatnék meg. Természetes, hogy ez alkalommal csak előzetes megbeszélésről lehet szó, míg a tulajdonképeni tárgyalások, melyek alkalomával az államosítási akció tekintetében döntő lépés történik, csak később, információink szerint januárban fog bekövetkezni. Az államosítási akció e fejleményei következtében a spekuláció ismét favorizálja az államvasúti részvényeket s a papirokban ma is emelkedő árfolyamok jutottak érvényre úgy a budapesti, mint a bécsi tőzsdén.

A szerb kereskedelmi szerződés. Idestova két év óta vájodik már a szerb kereskedelmi szerződés ügye s mint ma Bécsből értesítenek bennünket, jó ideig elfognak még a tárgyalások húzódní, amíg dílőre jutnak a szerződés főbb pontjai tekintetében. Belgrádi hírforrások szerint ugyan a szerb megbízottak a legnagyobb reménységgel néznek az állatforgalom szabályozásának megoldása elé. Az ilyen időnként megújuló tendenciázus híradásoknak nem sok jelentőséget lehet tulajdonítani. A magyar kormány és az osztrák földmívelési miniszter e tárgyhban világosan és határozottan nyilatkoznak már, — a tárgyalások folytatása közben ősz óta annyi új fázis merült azonban fel ebben a kérdésben, hogy a régebbi állásfoglalások ugyszólván szuperáltaknak tekinthetők. A Szerbiával való békés megegyezést szívesen látjuk, de a magyar közgazdaság életbevágó érdekeit semmi szín alatt sem vagyunk hajlandók szerb szomszédainkkal szemben nagyon is problematikus értékű békességnak áldozatul adni. A halván-államok fertőzött állományának bebozsajtása leölt és feldolgozott állapotban nem okoz magyar szempontból semmi nehézséget. Német sajtó-organumok szerint a szerb állatbehozatalnak teendő bármily egyezmény megnehezítené Németországba irányuló állatkivitelünket. Így a Deutsche Agrarzeitung egyik legutóbbi számában leplezetlenül kijelenti, hogy a német birodalmi kormány a szerb állatbehozatalnak a magyar-osztrák monarchia részéről való minden megkönnyítésére kénytelen volna a Német-

országba való állatbevitel jelentékeny megnehezítéssel válaszolni. A német lap közlése — mondani sem kell — nem a valódi állapot visszatükröztesése, mert a magyar-osztrák állatkivitelt igényli a német fogyasztás.

Az osztályorsjáték mai húzásán a következő nyereseményeket sorsolták ki:
 25.000 koronát nyert: 38017.
 3000 koronát nyertek: 77911 100041 110759.
 2000 koronát nyertek: 51815 100041 104287.
 1000 koronát nyertek: 88007 94319.
 500 koronát nyertek: 21813 22464 28615 30624 85762 90552 91672 112994 114736.
 300 koronát nyertek: 3631 5363 6893 9427 9844 12915 18054 20513 20618 23509 26771 27927 28460 32141 35088 35395 35902 39518 40713 41136 41582 44828 48059 48160 50387 54205 61756 62788 65278 65386 68359 70203 70750 71023 73412 77085 79214 81665 81848 87455 87645 90441 92321 92873 92975 94655 96190 98493 104433 106032 108237 110882 111996 112627 113336 114127 115081 116012 123650.

A vetések állása. A vetések állásáról a tőzsdén az utóbbi napokban kedvezőtlen hírek kerültek forgalomba, amire teljességgel reáczáfol ma a földmívelésügyi minisztérium gazdasági tudósítótól december 15-éről beérkezett jelentések alapján kiadott értesítés. Igaz ugyan, hogy az országászerte bekövetkezett néhány napi hónélküli fagyokkal a gazdasági helyzet rosszabbodott, de mégsem annyira, hogy a tőzsdéről terjesztett híreknek alapot adhatna. A földmívelésügyi minisztérium által kibocsájtott értesítés a következőkben ismerteti a vetések állását:

A lefolyt egy havi időszak időjárása a mezőgazdasági munkálatokra: szántás és vetésre, ugyszintén a szőlők takarására, valamint a répa kiszedése és elvermelésére nagyobbára alkalmas, sőt ahol tulságos esőzések nem voltak, kedvezőnek mondható. A vetési munkálatok, bár a rendes időszaknál jóval későbbben, de azért nagyobbára befejeztettek; igaz viszont az is, hogy az elvetett mag nem mindenütt kelt ki, sőt több vidéken, ahol a még száraz talajba lett elvetve, a mag részben még ma sem kelt ki, vagy csak az utóbbi napokban kezdett ritkán és foltosan kelni. Egyes helyeken csirázásban van az elvetett mag és mert a késői kelés következtében nagyon sok a zsenge vetés is, felő, hogy a bekövetkezett hidegebb időjárás a tulságos nedves, vízszek talajban lévő vetésekre káros hatással lesz. A már bokrosodásnak indult s megerősödött szép, sűrű vetések a hideg időt kevésbé sanylik meg, bárha ezeknek sem használ a hirtelen beállott fagy. A rendkívül abnormális időjárás tekintetbe vételével, mely a szántás és vetési munkálatokat az egész ősz folyamán olyannyira befolyásolta, a mezőgazdasági állapot is igen különböz. Aránylag még a legkielégítőbb az állapot a Duna jobb és balpartján, eléggé türehető a Duna-Tisza közén s a Királyhágón túli részekben, valamint a Tisza felső részében, kevésbé kielégítő a Nagy-Alföldön, ahol a vetések jobbára csak december hó első felében kezdtek kelni s ahol ma is alig lehet látni szép, sűrű, zöld vetést. Mint-hogy a sok csapadék a rovarok és férgek pusztulását előmozdította, rovar- és egérkárról jelenleg alig hallani már panaszt. Így tehát az erősebb vetések, melyek úde zöld színiék, már nem, vagy csak helyenként a dombosabb vidékeken szenvednek rovaroktól és férgekktől. Az anyhe őszi időjárás folyamán a zöldelő rétekre a jószág sok helyütt kijárt. Takarmány hiánya miatt egyelőre kevés panaszt lehet hallani, bár tagadhatatlan, hogy takarmány dolgában az idén a gazdák helyzete a szokottnál valamivel kedvezőtlenebb, miért is a gazdák jó beosztásra és takarékosagra utalvák.

A pénzüplaczióról. A nemzetközi pénzüplacz sulypontja — amint azt többször kifejtettük — mióta a viharos események az oceánnon túl színiőíííben vannak, áttolódott Berlinbe, hol a tulságoson rohamos fejlődés és a bankok kevésé óvatossá üzleti politikájára megboszulta magát. A berlini pénzüplacz — amint onnan írják — továbbra is igen feszült és a magánkamatláb, mely azonban névleges, elérte a bankrta magasságát. Ma ismét 7%-on áll a magándiszkont. A pénzüplacz feszültségével kapcsolatban a devizaárfo-

300 darab Froth-tőlalkozó 25 król kezdve. Járak-árak disztargyak mi den elfogadható ártan amíg a készletari.

Vidéki rendelések pontosan eszközölteknek.

Pfeiter Pál és Testvére
 IV, Kecskeméti-utca 6. szám

Adnrássy-ut 17. sz

Tennis flanel n étérje	most 1 1/2 kr.
120 cm. angol cheviot, női ruháka	most 39 kr.
Új val ér, egész finom	csak 12 kr.
Fogyhazban kötött női harisnya	csak 20 kr.
Kötött férfi divat harisnya	csak 28 kr.
Férfi ing puha melu	csak 1,55 kr.
Egész finom, férfi kopper nadrág	csak 1,45 kr.
Férfi Jager ing és nadrág	csak 1,38 kr.
1 2 dr., angol batist zebkendő	csak 1,25 kr.
Flanel porotló, egész nagy	csak 18 kr.
Férfi háló ing, egész finom	csak 1,75 kr.
Női ing ajour beté tel	csak 98 kr.
6 szem. szines káves ajour készlet	csak 2,95 kr.
Női glassé kesztyű, egész finom	csak 98 kr.
Tisztá eyem férfi nyakkendő	csak 89 kr.
Selyem clot szoknya, ajour fodorral	csak 8,75 kr.

nyamok is emelkedő irányzatot követnek. Londonban 6% a magánkamatláb, tegnap óta $\frac{1}{10}$ -al több. Tegnap a dán nemzeti bank a leszámítási kamatlábat 7 százalékról 8 százalékra, a lombardkamatlábát pedig $7\frac{1}{2}$ százalékról $8\frac{1}{2}$ százalékra felemelte. E kamatlábakkal a dán nemzeti bank a román nemzeti bankkal körülbelül a legdrágább jegybank egész Európában. E kamatlábemelést egyúttal azt is igazolja, hogy a pénz drágasága az egész világra kiterjed és a nemzetközi pénzforgalomtól távolabb eső részeket, mint a skandináv érmeuniót is érinti. A bel-földi piacon változatlan a helyzet. A jegybank főintézeténél ma 3.6 milliót nyújtottak be, ezzel szemben az esedékességek két milliót tettek ki. A bécsi magánkamatláb változatlanul $5\frac{1}{10}$ -on jegyez.

A hajózás beszüntetése. A Dunagőzhajózási társaság közli, hogy az árufelvételt a még nyitva lévő állomásokon és állomások számára — a szávai állomások (belgrád—zimony—sziszeki vonal) egymásközti forgalmát kivéve — e hó 19-én a folyó évadra beszünteti. A szávai áruforgalom beszüntetése annak idején külön közlé fog tétetni.

A petróleumárak újabb emelése. Tegnap — amint Bécsből írják — az „Olex”, melynek kebelében tudvalevőleg a nagyobb finomítók egyesültek, ülést tartott, amelyen a gyárak képviselői megbeszéltek a bel-földi piac helyzetét. A gyárak természetesen nem maradtak pusztán a megbeszélésnél, hanem ismét fölemelték az árakat egy fél koronával és az árakat (bázis Oderberg, Standard White) 26 koronában állapították meg. November vége óta ez már a harmadik áremelés. A finomítók az új megdrágítást főleg a kereslet emelkedésével motiválták.

Répatermelő gazdák szervezkedése. A cukorrépa-termelő gazdaközösség köréből évek óta felpanaszolják azokat a sérelmeket, melyek őket a cukorgyárak rayonizáló kartellje miatt éri. A gyáraknak a répaváltásnál tanúsított önkényes eljárása ellensúlyozása végett tavaly országos értekezletet tartottak a répatermelők, melyen elhatározták, hogy vidékenként szövetségekbe tömörülnek, amelyek a gazdák érdekeit a gyárakkal szemben megvédeni lesznek hivatottak. Eddig a sárvárvideki, soproni, mezőhegyesvideki szövetségek alakultak meg. Legutóbb pedig a szerencsi cukorgyár körzetébe tartozó gazdák tartottak népes értekezletet, amelynek eredményeként kimondták a szerencsvideki cukorrépa-termelő gazdák szövetségének megalakulását. Legközelebb alakult meg ily szövetség Nyittravármegyében is. Valamennyi eddig megalakult szövetség csatlakozott az országos központhoz, melyet a répatermelő gazdáknak Budapesten tartott országos gyűlése alkalmából alakítottak valamennyi vidék termelő érdekeltségének hozzájárulásával.

A karácsony előtti vasárnapi munkaszünet felfüggesztése. Sok gondot ad a kereskedelemügyi kormányzatnak a vasárnapi munkaszünet minduntalan való felfüggesztése. A különböző érdekkörök egyre gyakrabban kérik a munkaszünet felfüggesztését s most, hogy a kereskedelemügyi miniszter a karácsony előtti való vasárnapra, azaz december 22-re, a munkaszünetet felfüggesztette, a kereskedelmi alkalmazottak országos szövetségének küldöttsége ma délelőtt a képviselőházban Vázsonyi Vilmos vezetésével Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternél és Szt. József államtitkárnál tisztelegtek, akik a küldöttséget együttesen fogadták. A küldöttség nevében Tauber Vilmos elnök terjesztette elő a vasárnapi munkaszünet teljes betartása érdekében az egyesület kérelmét s kérte különösen, hogy a nagy ünnepek előtti vasárnapokon, továbbá a vásári vasárnapokon, tekintsenek el a vasárnapi munkaszünet felfüggesztésétől. Kossuth kereskedelemügyi miniszter szívélyesen fogadta a szövetség küldöttségét s kilátásba helyezte, hogy a kérdést a legnagyobb jóakarral fogja megvizsgálni. Majd Szt. József államtitkár közölte a küldöttséggel a kereskedelmi kormány álláspontját a vasárnapi munkaszünet kérdésében; belátja a kormány, hogy a munkaszünet felfüggesztése körül minduntalan surlódások keletkeznek, kétségtelen azonban, hogy a munkaszünet időközönkénti felfüggesztése indokolt. Kilátásba helyezte, hogy az ipartörvény revíziójával együtt e kérdést is fontolóra veszi. Ami a legközelebbi karácsony előtti vasárnap kérdéséről illeti, ezt úgy oldották meg, hogy csakis az árusítással és a fuvarozással foglalkozó alkalmazottak vannak kivéve a munkaszünet alól déli 12 óráig, míg az irodai és egyéb személyzetre nézve a vasárnapi munkaszünet törvényben maradjon.

A gyümölcs sulyvesztése. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület — mint értesülünk — felirtaban kérte a földművelésügyi minisztert, végeztesse kísérleteket annak a megállapítására, hogy mennyi a raktározott gyümölcs (alma, körte stb.) hetenkinti sulyvesztése.

Újabb áresések a fém piacon. A konjunktura megcsappanása már régóta érezteti hatását a fém piacon. A londoni fém piacon ugyan egy ideig ismét nyugodt irányzat uralkodott, de ezt az utóbbi napokban ismét vehemensebb áresés váltotta fel. Különösen a cinn árában állott be nagyobb reakció. A hó elején Londonban még $133\frac{1}{2}$ font sterling volt a cinn ára, 7-én átmenetileg emelkedtek az árak $135\frac{1}{2}$ -re, azóta azonban az utóbbi napokig 16 fonttal estek az árak. Ez évben a legmagasabb ár márcziusban volt és pedig $192\frac{1}{2}$, tehát azóta rendkívül nagy az áresés. A réz ára, mely az ismeretes rézkrach óta 62 font sterlingre javult, az utóbbi napokban ismét visszafelé fordult és $57\frac{1}{2}$ -en jegyez. Az ólom ára $15\frac{1}{2}$ font sterlingről $13\frac{1}{2}$ -ra esett. Ezek az adatok eléggé jellemzik a hanyatló ipari konjunkturát.

Utazói igazolványok kiváltása. A budapesti kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelmi utazók mintaböröndjeinek kedvezményes szállítására szolgáló 1908. évre érvényes utazói igazolványokat a kereskedelmi és iparkamara e hó 20-ától kezdve az igényjogosultaknak ki fogja állítani. Az ez irányú, egy koronás bélyeggel ellátott kérvények a kamara irodájában már most benyújthatók. A kérvényekhez csatolandók a folyó évi igazolványok, az utazóknak látogató-jegy alaku fényképei és annyiszor 2-2 koronás okmánybélyeg, ahány utazó részére az igazolvány kérelmeztetik.

Állami iparpártolás. Annak a magyar nyári iparfejlesztési akciónak, melyet Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter megindított, immár kézzel fogható eredményei is mutatkoznak. A törvényhozás — mint ismeretes — az 1907. évi III. törvényben megálapította annak az akciónak a módosításait, amely az ország iparának fokozatos fejlesztését célozza. A kereskedelemügyi kormány kiváló gondossággal kezeli ezt a nagyfontosságú közgazdasági teendőt s maga Szt. József államtitkár vezeti az iparfejlesztési ügyeket. Minden egyes kedvezmény iránti kérvény elintézése előtt megkerdezi a szakmabeli testületek: a kereskedelmi és iparkamarákat, Orsz. Iparegyesületet, a Gyáriparosok Országos Szövetségének a véleményét is. E testületek a maguk körében is megállapítják, vajjon az illető iparág érdemes-e az állami támogatásra és mily mérvben. Az ipartámogatás céljaira a törvényhozás 1907. évben — tudvalevőleg — 2,400,000 koronát engedélyezett s Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter múlt évi költségvetésének indoklásában külön is kifejtette, hogy az iparfejlesztés nagy arányokban való megindításához szükséges anyagi eszközökről külön törvényjavaslatban kíván gondoskodni. A miniszter az 1908. évre ötmillió koronát kér a törvényhozástól.

Az Adria hajói. Az Adria m. kir. tengerhajózási részvénytársaság gőzösei közül hétfőn a Lederer Sándor Fiuméből marseille—spanyolországi útjára, Valenciába, a Nagy Lajos Fiuméből Rouenba és a Szeged Leithből Fiuméba indult.

Új erőt ad

A SCOTT-féle Emulsió akkor is, mikor más ezer már nem használ. Mindig veszélyes kétes értékű szerekkel kísérletezni, amikor az ember egészségtől van szó.

Gyengeség esetében

Az Emulsió vastag lésánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelni a lombos vesszőtől.

különösen lábbadozóknál,

vagy vérszegénység, tüdőbaj, tüherhelt munkából származó betegségek folytán az elővigyázatos ember azonnal ahhoz a szerhez folyamodik, mely számtalan esetben, kivétel nélkül hatásosan és biztosan gyógyítja a gyengeséget. Ez a szer a SCOTT-féle Emulsió. Egy eredeti üveg ára 2 R 50 fill. Kapható minden gyógyszertárban.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTEKTÖZSDE

Gabonatözsde.

Az amerikai tözsdék ma ismét 2- $\frac{1}{2}$ cent ár-emelkedést hoztak. Az emelkedés indoka ugyanaz, a mi tegnap volt. Argentiniában a termés sok esőzés folytán károsodott. Nálunk e külföldi hausse egyelőre nincs hatással. A mai üzlet inkább a nagy hidegre indult szilárdabban és a buza határidők 7-8 fillérrel drágábban kezdtek meg a forgalmat. Később a nem egészen kielégítő készáru üzletre ezen emelkedés felét leadták. Malmaink 10 ezer mázsa búzát vettek csak néhány fillérrel magasabb áron. Egyéb cikkek teljesen változatlan maradtak.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki. 1000 mm. 77 kg. 20.80 korona, 500 mm. 76 kg. 26.20 korona.
Dunaföldvár. 1265 mm. 76.2 kg. 24.80 korona, üszkös.
Pestvidéki. 100 mm. 80 kg. 26.85 korona, 300 mm. 78.5 kg. 26.78 korona, 150 mm. 70.5 kg. 26.— korona, 200 mm. 76.5 kg. 26.— korona, 500 mm. 75 kg. 25.07 korona.
Fejérmegyei. 200 mm. 78 kg. 26.10 korona, 250 mm. 77.5 kg. 26.15 korona, 150 mm. 77 kg. 26.10 korona, 135 mm. 75 kg. 23.60 korona, üszkös.
Bánsági. 300 mm. 77.5 kg. 26.10 korona, 6-buza. Zentai. 3000 mm. 76.7 kg. 26.30 korona.
Rozs. 100 mm. 23.70 korona, pp. jan.
Luczerna. 40 mm. 125 korona.
Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendő

Budapesti gabonaforgalom.

1907. december 16-tól december 17-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	10917	—
Rozs	2193	100
Arpa	5091	—
Zab	14306	—
Tengeri	407	204
Liszt	—	32295
Korpa	—	6076

A határidőpiacon kötetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1908. áprilisra 13.40, 13.41, 13.39, 13.35.
Buza 1908. októberre 11.28, 11.27, 11.33, 11.28, 11.32.
Rozs 1908. áprilisra 12.30, 12.36.
Rozs 1908. októberre 10.21, 10.15, 10.18.
Zab 1908. áprilisra —.—.
Tengeri 1908. májusra 7.44, 7.42.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

áprilisi buza	13.35 — 13.36
októberi buza	11.29 — 11.30
áprilisi rozs	12.31 — 12.32
októberi rozs	10.15 — 10.16
áprilisi zab	8.54 — 8.55
májusi tengeri	7.39 — 7.40

Délutáni forgalom.

Déután az irányzat ellanyhult. A hivatalos vetéjelentés nem igazolja a vetések állása felől hangoztatott károsodásokat és azonfölül az idő-elző intézet is hőemelkedést avizál.

4 óra 30 perczkor zárulnak

Buza 1908. áprilisra	— — — — — 13.26 — 13.27
Buza új októberi	— — — — — 11.19 — 11.20
Rozs 1908. áprilisra	— — — — — 12.27 — 12.28
Rozs új októberi	— — — — — 10.08 — 10.09
Zab 1908. áprilisra	— — — — — 8.52 — 8.53
Tengeri 1908. májusra	— — — — — 7.36 — 7.37

Értéktözsde.

Az értéktözsden folytatódagasan üzletelend van, a forgalom ritkán ült nagyobb arányokat. Ma kötés csak elvétve fordult elő s így árfolyamok nem változtak. Később a berlini tözsdéről érkező kedvezőbb hírekre az irányzat megszilárdult, de azért az emelkedés, amelyet néhány vezető papiros bécsi vásárlásokra elért, alig haladja meg az egy koronát. A helyi piacon sem volt ma élénkebb forgalom s így az utóbbi napok kedvelt papírja, a közüti részvény is ma másfél koronával alacsonyabban zárult.

A mai napon az előtözsde alacsonyabb külföldi jegyzésekre gyenge irányzattal nyílt meg, később

az Osztrák-magyar államvasut-részvények javulására a többi értékek is némileg megszilárdultak. A forgalom szűk mederben mozgott. A déli tőzsde eleinte nyugodt volt, később bécsi és berlini arbitrázs-vételekre megszilárdult. A forgalom időnkint élénk volt. Az utótőzsde kezdetben szilárd volt, később azonban a bécsi arbitrázs eladásaira egy kevéssel gyengült. A forgalom kicsiny volt.

Előtőzsde.

Előtőzsde javult.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 627.50-629.25. Magyar hitelrészvény 749.50-751.25. Osztrák-magyar államvasut 672.25-675.25. Déli vasut 148.-148.25. Rimamurányi vasut 510.50-511.-. Magyar leszámitoló bank 475.-.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde szilárdabb.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 628.75-630.75. Magyar hitelrészvény 750.75-752.-. Osztrák-magyar államvasut 675.-676.-. Rimamurányi vasut 510.50. Magyar leszámitoló bank 474.75-475.25. Jelzálogbank 422.-. Közúti vaspálya 561.50-563.-. Városi villamos vasut 280.-. Hazai bank 284.-. Konvertált jelzálog-sorsjegy 140.-. 3 százalékos jelzálog-sorsjegy 10.-. Orosz kölcsön 89.35. Magyar országos közp. takarékp. 1645.-. Schlick-féle gyár 400.-401.-.

Prémium-tízlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 3.-4.- K, 8 napra 6.-8.- K, december végére 12.-14.- K.

Utótőzsde.

Az utótőzsde irányzata eleinte szilárd volt, később mérsékelten gyengült. Köttek: Osztrák hitelrészvény 630.25-629.-. Magyar hitelrészvény 751.-. Államvasut 675.75-774.25. Orosz járadék 89.50. Végül maradt: Osztrák hitelrészvény 629.-. Államvasut 674.25.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, december 18. (Az Egyetértés távirata.) Az amerikai piacokon ma az árak jelentősen emelkedtek, ami főleg a spekuláció tevékenységére vezethető vissza, az itteni tőzsdén ellenben a konzum tartózkodott a vásárlástól s az üzleti forgalom majdnem teljesen megakadt, az árfolyamok nem változtak.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 13.25-13.65 korona, mosoni 12.45-12.85 korona, tótfelvidéki 12.55-13.05 kor., déli vasuti 12.45-12.75 korona, marchfeldi 12.20-12.55.

Uj-rozs: tótfelvidéki 12.30-12.50 korona, csepeli 12.25-12.45 kor., pestmegyei 12.30-12.50 kor., különféle magyar 12.20-12.45 kor., osztrák 12.05-12.30 korona.

Arpa: morvaországi 9.40-10.- kor., marchfeldi 9.-9.50 kor., bécsvidéki 8.90-9.50 kor., tótfelvidéki 8.25-9.90 kor., csepeli 8.40-9.65 kor., győri 8.30-9.25 kor., déli vasuti 8.10-9.75 kor., tiszavidéki 7.20-8.25 korona.

Magyar tengeri: régi 8.05-8.20, új 7.65-7.85 korona, cinquantin 8.80-9.-, új 8.60-8.90 korona.

Magyar zab: selejtes 8.40-8.50 kor., közepes 8.50-8.75 korona, elsőrendű 8.75-9.- kor., válogatott 9.-9.25 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, december 18. A napok óta tartó kedvetlenség a mai tőzsdére is áthúzódott. A vezető papírok árfolyamai ismét csökkentek, különösen az alpesi bányarészvények estek. Kivételt csak az államvasuti részvények képeztek, amelyek tetemesen emelkedtek és aminek hatása alatt a tőzsde irányzata is az előtőzsde vége felé kissé szilárdabb lett. A déli tőzsde tartott árfolyamokkal nyílt meg. Később helyi és budapesti vételek hatása alatt különösen hitelrészvényekben és államvasuti részvényekben kedvezőbb volt az irányzat. A déli tőzsde zárlata nyugodt volt, az árfolyamok egy csekélysséggel gyengültek.

11 óraker zárulnak:

Osztrák hitel. 628.75, Magyar hitel. 749.-, Länderbank -.-, Államvasut 674.50 -.-,

Elbavölgyi vasut -.-, Déli vasut 148.-.-, Alpesi bányatársulat 578.25, Rimamurányi 510.-, Májusi járadék 96.40, Magyar koronajár. 93.-, Orosz érték 89.50, Török sorsjegy -.-, Német márka 117.77.

A déli tőzsde erős irányzattal nyílt meg.

1 óraker jegyeztek:

Osztrák hitel 629.-, Magyar hitel 749.-, Länderbank 406.-, Unio-bank 528.-, Államvasut 674.50, Angol-bank -.-, Bankverein -.-, Déli vasut 148.-, Gőzhajó -.-, Alpesi bányarészvény 579.50, Májusi járadék 96.40, Magyar koronajár. 93.-, Török sorsjegy 181.50, Német márka 117.73, Elbavölgyi vasut -.-, Rimamurányi 510.-, Orosz járadék -.-, Keleti vasutak -.-, Skoda -.-, Magyar jelz. -.-, Kárpáti petroleum -.-.

Bécs, december 18. (Osztrák értékek zárlata.)

4-2 százalékos papír-járadék 96.45, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.32, 1860-as sorsjegy 147.75, Osztrák hitelsorsjegy 450.-, Angol osztrák bankrészvény 289.-, Bécsi Bankverein 511.25, Osztrák-magyar bank 17.68, Déli vasut 148.50, Dunagőzhajózási társaság 975.-, Dohány részvény 403.-, Cs. kir. arany (vert.) 11.37, Német bankváltók 117.78, Osztrák Lloyd 413.-, 4.2 százalék. ezüst járadék 96.40-98.35, Osztrák koronajár. 96.65, 1864-es sorsjegy 251.25, Osztrák hitelintézeti részvény 628.75, Union-Bank 529.-, Osztrák Länderbank 406.-, Osztrák-magyar államvasut 673.50, Elbavölgyi vasut 421.-, Alpesi részvény 578.25, 20 frankos 19.18, Londoni váltóár 241.52, Lipótkohó 406.-, Töröksorsjegy 181.-. Gyengült.

Bécs, december 18. (Magyar értékek zárlata.)

4 százalékos arany-járadék 110.80, Tiszai és szeg. kölcs. sorsjegy 142.35, Magyar hitelbank részvény 750.-, Magyar leszámitoló és váltó részvény -.-, Rimamurányi 510.40, Magyar cukoripar 16.30, Adria hajózási részvénytársaság 405.-, Magyar koronajár. 96.65, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 92.55, Magyar nyer.-k. sorsjegy 189.25, Kassa-Oderberg vasut részvény -.-, Magyar jelzálogbank 419.-, Magyar keresk. bank -.- kor.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, december 18. (Tőzsdejelentés.) Spekulatív érdeklődés híjján az üzlet ma is szűk keretek között mozgott. Azonban az alapirányzat határozottan javult. Kohórészvényekben a spekuláció részéről fedeztek, főleg Laurakohó és Phönix részvényekben, amelyek 1 százalékos, Bochumiakban, amelyek 3/4 százalékkal javultak. A bankpiac is javult az üzlet későbbi folyamatában, annyival is inkább, mert Bécs szilárd megnyitófolyamokat jelentett, ami az osztrák értékek felfelé irányuló mozgalmát elősegítette. Erre vezetendő vissza, hogy az osztrák-magyar államvasut részvényei a tegnapi záró árfolyamhoz képest 1% százalékkal emelkedtek. Járadékok forgalma csekély üzlet mellett, szilárd irányzatú volt. 1902. évi oroszok 0.35 százalékkal javultak. Vasutak közül a Baltimore és Canada Pacific-részvények iránt élénk kereslet mutatkozott, főleg utóbbiak iránt, amelyek mintegy 1 százalékkal emelkedtek. Az általános jó hangulat, csekély forgalom mellett, az utolsó órában is tapasztalható volt. Az osztrák-magyar államvasutak szilárdságát a küszöbön álló államosítási tárgyalásokkal hozták kapcsolatba. A készpénzpiac ipari értékeinek irányzata gyenge üzlet mellett szilárd volt. Napi pénz 6 1/2%, ultimópénz 9%, magánleszámitolási kamatláb 7 1/2%.

Záratok jegyeztetik: 4-2 százalékos papírjáradék 98.10, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 96.75, osztrák hitelrészvény 197.25, Déli vasut 27.60, orosz bankjegyek 214.55, 4 százalékos új orosz kölcsön 73.90, Disconto Commandit 168.90, Dinamit-truszt 153.60, Harpeni 192.50, Unifikált török járadék 93.90, 4-2 százalékos ezüst-járadék 96.10,

4 százalékos magyar aranyjáradék -.-, Magyar koronajár. -.-, Osztrák-magyar államvasut 144.50, Bécsi váltóár 84.80, Olasz járadék -.-, Alt. villamosági Edison 194.60, Gelsenkircheni 189.75, Laurakohó 214.90 Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) december 18. 4-2 százalékos papírjáradék -.-, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.25, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.75, Osztrák hitelintézeti részvény 197.20, Osztrák-magyar államvasut 144.60, Északnyugati vasut -.-, Bustiehradi vasut -.-, Londoni váltóár 204.90, Bécsi Bankverein 128.90, Villamos részvény 145.80, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76.60, 4-2 százalékos ezüstjáradék 98.05, Osztrák koronajár. 96.10, Magyar koronajár. 92.20, Osztrák-magyar bank 126.60, Déli vasut részvény 27.60, Elbavölgyi vasut -.-, Bécsi váltóár 847.75, Párisi váltóár 813.83, Union bank részvény -.-, Alpesi bányarészvény 294.-. Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat.) december 18. 4-2 százalékos ezüstjáradék 97.80, 1860. sorsjegy 148.50, Déli vasut 27.40, 4 százalékos Aranyjáradék 96.55, Osztrák hitelrészvény 197.25, Osztrák-magyar államvasut 144.50, Olasz járadék 103.20, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.-. Nyugodt.

London, december 18. Angol consol 82 1/16.

Páris, decz. 18. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.32, Osztr. aranyjáradék 96.70, Magyar aranyjáradék 94.20, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 497.-, 4 százalékos Olasz járadék 103.80, Déli vasut elsőbbségi kötv. 315.-, 5 százalékos marokkói járadék 514.-, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 93.-, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 86.95, 4 százalékos Amort. román járadék 1905.-, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 94.65, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 503.-, 4 száz. Szerb járadék 1907. 93.25, 4 százalékos spanyol járadék 92.20, 4 százalékos unifikált török jár. 93.25, Török sorsjegy 165.50, Török dohányrészvény -.-, Osztrák föld-hitelintézet 10.70, Osztr. Länderbank 443.-, Magyar jelzálogbank 450.-, Banque de Paris 14.35, Banque Ottomane 686.-, Osztr. magyar államvasut 727.-, Déli vasut 154, Meridional vasut 661, Keleti vasutak -.-, Waggon Lits -.-, Hartmann gépgyár 618.-, Rio Tinto 16.35, Sucerie d'Égypte 35, Tula 407, Thomson Houston -.-, Uriányi köszén 144.-, Chartered 23.50, De Beers 412.50, East Rand 97.75, Jagersfontein 103.-, Transvaal Consols -.-, Transvaal Land Company -.-, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.56 Váltó német piacokra (rövid) 122.75, Váltó Bécsre (rövid) 104.18, Váltó Belgiumra (rövid) 2/16, Olasz aranyváltó (rövid) pari Váltó Svájcra (rövid) 7/16, Csek Londonra 252.40 Magánkamatláb 4.- Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya.

Budapest, december 18-án. (Hivatalos tudósítás.) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felül) -.- fillér. Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő súlyban) -.- fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 120-122 fillér. Fialat közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban) 123-125 fillér. Könnyű (páronként 250 kg-ig) 126-128 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 250 kg fölül súlyban) -.- fillérig, közép (páronként 240-260 kilogramm súlyban) -.- fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) -.- fillérig. Sertésüzem 1907. évi december 16. napján volt készlet 25663 drb., 1907 december 17-én lehajtatott darab, 1907 december 17. napján elszállított 351 darab, 1907 decz. 18. napjára maradt készletben 25312 drb. A hízott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Sertésüzemvásár.

Budapest decz. 18. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 325 darab sertés, 364 darab süldő, - darab malacz. Pótelhajtás - drb sertés, - drb süldő,

HETI MŰSOR.

December	Nemzeti Színház	A. kir. Operaház	Várszínház	Árany-Színház	Népszínház (V. Opera)	Magyar Színház	Var Színház	Orania
20 Péntek	Fátum	Samson és Delli	Az aczéltitály	Varazskeringő	Tündérszerelem	Gretchen	-	A babona
21 Szombat	Vetélytárs	Mignon	Osella a feleségem	Varazskeringő	Tündérszerelem	Gretchen	Bolos Nathan	-
22 Vasárnap	d. u. este	Romeo és Julia A vetélytárs	Fortinió	Nincs elvannom valója? Aczéltitály	A vig özvegy	Verecska	Ejjeli szüles	A pénz. O feleség

malacz. Mai napi felhajtás 1283 darab sertés, 110 darab süléd, darab malacz, összesen 1608 darab sertés, 474 darab süléd - darab malacz. Eladatlanul 1457 darab sertés, 73 darab süléd, - darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 151 drb sertés, 401 darab süléd, - drb malacz. Mai árak: Zsirsértés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsúlyban 100-104 fillér, ételsúlylevonással 122 - fillér, II. rendű 280 kg.-tól 350 kg.-ig 96-100 fillér, ételsúlylevonással 108 - fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül 120-128 fillérig, ételsúlylevonással fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig 120-128 korona, ételsúlylevonással fillérig, könnyű 220 kg.-ig 120-128 korona, ételsúlylevonással fillérig. Belföldi süléd - korona. Horvát süléd 84 100 korona. Malacz - korona. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, élősúlyban értendők.) A vásár irányzata élénk, az árak változatlanok.

VIZALLAS.

Table with columns for dates (december 18, 17, 18, 17) and various locations (Duna, Merva, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Krasznai, Latorca, Latorca, Homonna, Uj). It lists water levels and other metrics for these locations.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központ' n'etesi távirati jelentése 1907. december 18-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete: Hazánkban tegnap túlnyomóan derült, száraz és hideg idő uralkodott. A hőmérséklet ország-szerte átlag 6 C°-al lett alacsonyabb a normálisnál és az éjjel a Dunántul kivételével mindentül -10 C° alá süllyedt; a minimum: az észak-északnyugati Kárpátokban -21 C°, a maximum: Fiumében 8 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára: Az időjárásban egyelőre változás nem várható, később hőemelkedés valószínű.

Table showing weather forecasts for various locations (Allomás) including temperature, wind direction, and other weather indicators.

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Nagy Zsigmond mezőtúri járásbírói díjakot a mezőtúri járásbíróhoz irnokká; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök pedig Kertész Dezső díjtalan pénzügyi számgyakornokot segélydíjas pénzügyi számgyakornokká, ideiklenes minőségben a budapestvidéki pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez nevezte ki. Áthelyezések. Az igazságügyminiszter dr. Halvax Ödön kaposvári törvényszéki jegyzőt a kaposvári járásbíróhoz, dr. Gutheil Kálmán kaposvári járásbírói aljegyzőt a kaposvári törvényszékhez, Oppenheimer Hugó vizaknai és Komjádi Sándor szerdahelyi járásbírói irnokokat kölcsönösen; a Antal orosházi-tanyai állami elemi iskolai tanítót a vallás- és közoktatásügyi miniszter pedig Ravasz Zólyomi állami elemi iskolához helyezte át. Pályázatok. A nagykövati adóhivatalnál ellenőri, a líptószentmiklósi pénzügyigazgatóság kerületében egy pénzügyi fővizsgálói állásra 2 hét és a honmai járásbírósnál irnok állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

Felelős szerkesztő: PURJESZ LAJOS. Kiadótulajdonos: A Magyar Ujságkiadó Reszvénytársaság. Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Advertisement for 'HUNG R A' gramophone records, featuring an illustration of a gramophone and text describing the records and their availability.

Table listing market prices for various goods, including flour (Buzs), other grains (Egyéb gabonafélék), and different types of corn (Burgonya).

Table listing market prices for various types of bonds and securities (Allamadésság közközlésnök, Záloglevelek, etc.).

Table listing market prices for various types of stocks and shares (Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gősmalmak, etc.).

SZÍNHÁZAK

Csütörtökön, 1907. december 19-én

Nemzeti színház Magyar színház

A forradalmár. Társadalmi színmű 4 felvonásban. Irta: Pakost József. Személyek: Gimoth Bertalan, Gímóthné, Klara, unokahuga, Sóskuti Sándor, Szentannay A. háro, Szentannayné, Horberekyné, Gyuri, inas, Baróthy.

GRETCHEN. Tréfa 3 felvonásban. Irta Dawis és Lipschütz. Fordította Hajó Sándor. Személyek: Von der Plein gróf, Dr. Schweigelmann, Moslógé, Beinsgö, Mülli, Tilda, Greta Bloom, Francziska, Ö fensége, Von Strehle, Emma, Bins, polgármester, Tobisch, Niemann.

III. Kir. Operaház

Faust. Nagy opera 3 felvonásban. Zenejét szerette Gounod. Veget írta: Barbier és Carré. Fordította Ormay. Személyek: Faust, Méliotofnes, Valentin, Wagner, Margit, Siebet, Mártha.

Vígyszínház

Az ördög. Vígjáték 3 tev. Irta Molnár. Személyek: Az ördög, Jolán, János, Elza, Czinka, András, László.

FŐVÁROSI ORFEUM

Csodmann Imre igazgató. VI., Nagymező-u. 17.

Ma Ruth St. Denis. A világhírű táncművész és a rendkívül mulattató deczemberi új műsor. Az előadás kezdete 8 órakor. Jegyek: a nappali pénztárnál 10-1-ig és a. n. 9-6-ig. A télihetekben reggel 5 óráig VÖRÖS ELEK színdarabjainak hangversenye.

TÁTRA-MULATO

VII., KIRÁLY-UTCA 77.

Sensatiós deczemberi műsor. Este 10 óráig: VARIÉTÉ MŰSOR. Este 10 órán túl: Nemzetközi Cabaret. Conferencier: Bauer György. Az előadás kezdete 8 órakor. Pályolyek! Fenntartott helyek! TELEFON 15-10.

HÁZTARTÁS

Kürthy Emitté lapja, a magyar gazdaszónvok nélkülözhetetlen közlönye 1908. januárban kezdi meg XIV. évfolyamát Mintegy 100 rovata a külső és belső háztartás minden ágára kiterjed. Ezenkívül ezernél több konyharecept.

Előfizetési ára: Negyedévre 3 kor. Félévre 6 kor. 1 évre 12 kor. Kizárólag a: Budapest, VIII., József körút 31/B. Tessék mutatványszámot kérni.

HATSCHEK BÉLA

optikai műintézet. emberi-műszerek gyári raktára és formák készítője. (operatív teljes mellőzése.) Szemüvegek vagy orrszoritok minden szemhez és orra külön-külön választok; orvosi receptek szerinti megrendelések pontosan készitve. Található naponta reggel 10-ig, d. n. 1-4-ig, este 8-10-ig. Budapest, VII., Király-utca 69., földsz. 3.

Nászajándékok jubileumra díszdíjak, evőszközök, műipari cikkek részletfizetésre is kaphatók jutányos áron POLGÁR KÁLMÁN művészi ékszerterelepén Budapest, Erzsébet-körút 29. I. em. Arjegyzők 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

Kedves ajándékot küldök Önnek postafordultával ingyen és bérmentve, ha arjegyzőkém szót- 100 címet (csak vidék) küldése czéljából. küld magán és állami hivatalnokokról, tanítókról, a magas klerusról, gazdálkodókról, gazdasági hivatalnokokról, gyógyszeresokről, gyári hivatalnokokról, jól szituált magánzókról, kereskedőkről, iparosokról tisztán és olvashatóan írva egy iv papírra lakohelyüket és legközelebbi környéküket. Szabadalmazott ujdomságok üzeme! LEOPOLD WEISZ, WIEN. III/2. Lichtenauergasse 2.

Egy hámoszobás lakberendezés 360 forinttól kezdve, mely áll: 2 szekrény, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény, 1 mosdó- és fürdőmárványtal 180 frt. kredenc, 1 kihúzóasztal, 6 ebédlasztal, 1 szőnyegdiván, 120 frt. 1 kanapé, 1 fotel, 1 fantasztasztal, 2 ülőke, 1 szalonasztal és 1 konzol és tükör seiyemmel vagy piláse bevonat 110 frt. Nagyobb és finomabb berendezések, vala- butorok nagyon olcsó árakért, nagy válmint egyes lasztköbun. NAGY IMRE lakberendezési vállalkozó uttoraktar Budapest, Váci-körút 9. I. em. Szeresesen-utca sarok 385 képpel ellátott legmodernebb albumunkat 60 filler bélyeg befűldés- ellenében megküldjük.

Tündéres karácsonyfa!

Karácsonyi ládák!

(Ar és kivételben a külföld felülmúlva) Iztéles üvegdíszek, ezüstfontok, golyók, ragyogó dísztermények, ékes reflektorok, girlandok és sok tündérlő ékterményekből összeválogatott gazdag tartalommal meg a pazar karácsonyi hatásos kelleivel. - Kaphatók négy-féle sortiment-csoportban, úgymint: I. sz. csoportláda 1.25 frt. | III. sz. csoportláda 5. - frt. II. sz. csoportláda 2.50 frt. | IV. sz. csoportláda 10. - frt. To-kommersz-láda (Kiskereskedőknek vábba is igen ajánlható) tartalmaz 8 doboz (á 12 drb) csakis nagy és hatásos üvegéktermény, arany-ezüst fonatú és zsemlázott, festészetű ujdomságokat. Ny-kommersz-láda 2 frt 38 kr. Ládák mindenkor ingyen. Törésmentes csomagolás ládánként 10 kr. A ládák kiadás sok tartalma és olcsó ársütása, az előzetes tömeg-összeállításal és csomagolással magyarázandó. Püöki és Haas sportüzletének karácsonyi lényosztálya Budapest, VI., Andrássy-ut 13. szám. A fenti ajánlatunkat kivéve az egyéb karácsonyi ajándékok, játékok és sportokkal pedig ingyen arjegyzőkünk foglalozkák.

Régi sebek,

melyek gyógyíthatatlannak látszanak, vagy begyógyultak és újból kinyílnak, vagy mindenkor folynak, vagy szivárognak és részben beszáradnak,

sebhelyek,

melyek tökéletesen nem gyógyultak be, vagy viszketnek és gyakran felkapartatnak, vagy sömörrel párosult viszketegségből származnak,

Régi sebek,

melyek bármilyen egyéb bajtól származnak, alaposan, fájdalom- és minden utólagos kellemetlenség nélkül begyógyíthatók a valódi

Erényi-Ichtiol-Salicil

segítségével.

Az eredeti «Erényi-Ichtiol-Salicil» 3 koronás dobozokban csak a kizárólagos készítőnél kapható:

Erényi Béla DIANA-gyógyszertára

Budapest, Károly-körút 5.

(Postai megrendelések utánvétel mellett aznap szállíthatnak.)

Több mint egy millió köszönőlevél érkezett be a világ minden részéből.

Csütörtök, december 17. Csütörtökön, 1907. december 19-én Nemzeti színház Magyar színház A forradalmár. Társadalmi színmű 4 felvonásban. Irta: Pakost József. Személyek: Gimoth Bertalan, Gímóthné, Klara, unokahuga, Sóskuti Sándor, Szentannay A. háro, Szentannayné, Horberekyné, Gyuri, inas, Baróthy. Gretchen. Tréfa 3 felvonásban. Irta Dawis és Lipschütz. Fordította Hajó Sándor. Személyek: Von der Plein gróf, Dr. Schweigelmann, Moslógé, Beinsgö, Mülli, Tilda, Greta Bloom, Francziska, Ö fensége, Von Strehle, Emma, Bins, polgármester, Tobisch, Niemann. III. Kir. Operaház Faust. Nagy opera 3 felvonásban. Zenejét szerette Gounod. Veget írta: Barbier és Carré. Fordította Ormay. Személyek: Faust, Méliotofnes, Valentin, Wagner, Margit, Siebet, Mártha. Vígyszínház Az ördög. Vígjáték 3 tev. Irta Molnár. Személyek: Az ördög, Jolán, János, Elza, Czinka, András, László. FŐVÁROSI ORFEUM Csodmann Imre igazgató. VI., Nagymező-u. 17. Ma Ruth St. Denis. A világhírű táncművész és a rendkívül mulattató deczemberi új műsor. Az előadás kezdete 8 órakor. Jegyek: a nappali pénztárnál 10-1-ig és a. n. 9-6-ig. A télihetekben reggel 5 óráig VÖRÖS ELEK színdarabjainak hangversenye. TÁTRA-MULATO VII., KIRÁLY-UTCA 77. Sensatiós deczemberi műsor. Este 10 óráig: VARIÉTÉ MŰSOR. Este 10 órán túl: Nemzetközi Cabaret. Conferencier: Bauer György. Az előadás kezdete 8 órakor. Pályolyek! Fenntartott helyek! TELEFON 15-10. HÁZTARTÁS Kürthy Emitté lapja, a magyar gazdaszónvok nélkülözhetetlen közlönye 1908. januárban kezdi meg XIV. évfolyamát Mintegy 100 rovata a külső és belső háztartás minden ágára kiterjed. Ezenkívül ezernél több konyharecept. Előfizetési ára: Negyedévre 3 kor. Félévre 6 kor. 1 évre 12 kor. Kizárólag a: Budapest, VIII., József körút 31/B. Tessék mutatványszámot kérni. HATSCHEK BÉLA optikai műintézet. emberi-műszerek gyári raktára és formák készítője. (operatív teljes mellőzése.) Szemüvegek vagy orrszoritok minden szemhez és orra külön-külön választok; orvosi receptek szerinti megrendelések pontosan készitve. Található naponta reggel 10-ig, d. n. 1-4-ig, este 8-10-ig. Budapest, VII., Király-utca 69., földsz. 3. Régi sebek, melyek gyógyíthatatlannak látszanak, vagy begyógyultak és újból kinyílnak, vagy mindenkor folynak, vagy szivárognak és részben beszáradnak, Régi sebek, melyek tökéletesen nem gyógyultak be, vagy viszketnek és gyakran felkapartatnak, vagy sömörrel párosult viszketegségből származnak, Régi sebek, melyek bármilyen egyéb bajtól származnak, alaposan, fájdalom- és minden utólagos kellemetlenség nélkül begyógyíthatók a valódi Erényi-Ichtiol-Salicil segítségével. Az eredeti «Erényi-Ichtiol-Salicil» 3 koronás dobozokban csak a kizárólagos készítőnél kapható: Erényi Béla DIANA-gyógyszertára Budapest, Károly-körút 5. (Postai megrendelések utánvétel mellett aznap szállíthatnak.) Több mint egy millió köszönőlevél érkezett be a világ minden részéből.

SZÍNHÁZAK

Csütörtökön 1907. december 19-én

Király színház

Varázskeringő

Operett 2 felvonásban. Hítek Dörmann és Jacobson. Fordította Mércs Adólf. Zenéjét szerzője Strauss Oszkár.

Várszínház

Lárva

Úránia színház

A babona.

Kezdeté 10 órákor

APOLLO-SZÍNHÁZ

Telefon 83-22

Karácsonyi ajándék.

A tengerész gyermeke. Egy felakadó lányok. Japán játékok. Gyermekek-lobball. Elragadott gyermek. Orvvadászok. Téli álom. A ki mindenáron Sherlock Holmes akar lenni.

CHICAGO színház.

VII., István-ut 39 szám. Telefon 93-09. szám.

E heti újdonságok:

Az éjjeli ór. A tengerész leánya. Egy női kalap sorsa. Egy ballépés következményei. Apo gármester büne. Japán bűvészeti. Egy beletört élelményei. A bérés.

Pénteken, december 20-án a Royalteremben

Csehvonós

Négyes I. kamaraestélye.

Jegyek kizárólag Méry Bélánál Andrassy-ut 12.

Varieté-Színház

ezelelt: Nemzetközi Orfeum.

BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám.

December hó 16-tól

FREDEDLAWI

a világhírű átváltozó-művész fellépte.

EGY VIG SZOMORJATEK 28 átváltozás 15 perc alatt. ÚRÚTO UTOPIÁBAN önekes varázslatok 11 szereplővel. KOMPONISTA-KONGRESSZUS 20 világhírű zeneszerző bemutatása.

Azonkívül az összes újonnan szerződött attrakciók és magánzsámok fellépte.

Az előadás kezdete este 8 órákor.

Minden ünnep- és vasárnap délután 1/24-kor előadás mersékeli helyárrakkal.

A téliertben reggeli 9 óráig HEGEDUS GYULA elsőrendű cigány zenekara hangversenyez.

A téliertben éjjeli 12 óratól reggeli 5 óráig

NAGY BALL MABILLE

Ki nem hallotta még híret!!

Takats világhírű szabadalmazott állítható gyomorvédő-öve és ny-mor- és hátvédő öve. Igazán Áldásos hatásának, amely a gyomorbajt kóli, gyomorgörget, hasmenést, hasi kargást rögtön megszünteti. De min! egészség biztosítást is nagyon sokan egész családok is viselik, de ott aztán nincs is becseser hanem csupa öröm és vigasz, mert minden járvány és minden betegség egyedül biztos ellenszere. A gyomorvédő öv ára 1. számú mox legoltsókra alkalmos 4 kor. II. számú alkalmos termékekre 6 korona. Hátródóval gyomor-, has-, hat- és derék védő. I. sz. 6 kor. 50 fill. II. sz. 8 korona 50 fill. ez nagyon sokan viselik alsó in helyett is, különösen az intelligens osztály, mert hasznosabb, kegyelmesebb és egyszerűbb is, mert melegebb is szabályozható és rem bolhatások, rendelésnél a derék körmérete és téli vagy női irandó. A ki elapra hivatkozik, a pénz elölzetesen mekküldi bérmentve kapja, külföldről 2 kor. val több küldendő be. Szétküldi a világ minden részébe, a feltaláló ezime TAKATS DANIEL NAGYVÁRAD, Sorompó-utca 11. Ezzim megörizendő.

CIMBALMOK,

Legújabb szabadalmazott szél becső szerkezettel, melynek hangját, hangtartását más gyármány meg se közelítheti, részletfizetésre legegyszerűbb módon jótállással kaphatók. Fonográfok, gramofonok, hegedűk, fuvolák, sziterák, okarinák stb. olcsón legjobbak. Kiváló levele elismert 10 munkáért. Arjegyzéktingyen küld. Mogyoróssy Gyula m. kir. szabadalmazott hangszergyáros Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71. Telefon 83-22.

Surányi szalonczukorka. Legfinomabb minőségben. 1 kg. 4 K., 2 kg. 7 R., 4 kg. 12 R. utánvétel mellett bérmentve. Finom friss teasütemény is kapható. Surányi cukorkagyár. Nagy-Surány, Nyitra megye.

Jól lát? Ha nem, akkor forduljon bizalommal. BATSCHKE optikusos, csak Károly-körút 6. sz. ahol szemüvegek és látásüvegek is legolcsóbban kaphatók. Ingyen ártóvizsgák bérmentve.

ajándék egy Rákóczi gramofon. Fordítható elegáns karral, viraftáccsokkal, hangversenyhangdobozzal 6 lemezzel és 400 angol tülvel együtt 40 korona. WAGNER HANGSZER KIRALY-nál Budapest, VIII., József-körút 15. Lemez-vevőim a úke mindig ingyen kapják. Általános hangszor árjegyzék ingyen.

Alapított 1850 évben. SEMLER J. posztó kereskedés cs. és kir. udvari szállító Bpest, V. Deák Ferenc-ut. és Bécsi-ut, sarkán. Bendkívüli kedvező alkalmat nyújt karácsonyi és ujévi ajándékok bevásárlására az által, hogy a raktaron levő legújabb cikkeket december hó 1-től 1908. január 3-ig mélyen lezállított áron adja el és pedig urak részére: öltöny, nadrág és kabatszőrvek, divat moltonyek, plaidok. hölgyek részére: angol kosüm keimék elismert legjobb minőségű női posztók, selyem plüsch (Scal) plüsch, humalaya kendők és kocsitakarók.

FOLIES CAPRICE. RÉVAY-UTCZA 18. Igazgatók: LEITNER és KELETI. Rendező: ROTT SANDOR. Az előadás kezdete 1/29 órákor. Ma, 1/410 órákor! Leánynézőben. Bohózat írta: Satyr. Rendező: Rott Sándor. 1/41 órákor! Újdonság!! 1/4 II órákor! „Kirándulás a szabadba” (Ein Ausflug in's Freie) (Cabarets) előadja a Folies Caprice egész szomórvete. Rendezték: Geiger Izsó ballett-mester és Rott Sándor. 11 órákor Terbitsch Sándor új szolójával. Végül „Ländliche Unschuld” Buzlók bohózat írta: Satyr. Rendező: Werner Maó. Happali pénztár 9-1-ig és délután 3-6 óráig. Az 1-ső emeleti Casino de Paris-ban minden este 1/212-től angol és francia különlégességek fellépte.

Szombaton, december 25-én Royalteremben: lesz Thibaud Jacques párisi hegedűművész első hangversenye Budapesten. Jegyek kizárólag Méry Bélánál, Andrassy-ut 12. szám. Sár- és hoczipók, vadászmoltony, lábszarvédó, járgársóruházat és kocsitakarók FÖLDVÁRY IMRÉNÉL, Kossuth Lajos-utca 18. és Rákóczi-ut 7. Árjegyzék bérmentve. Karácsonyi rendeléseit fénykép, nagytások, festmények és selyem arcképes dísz tárgyakról, kérem mielőbb megtenni. RIVOLI fényk. és fest. műterem Budapest, Rákóczi-ut 30. Esti felvételek. Telefon. Vidékre árjegyzék díltalanul.

ÉVŐESZKÖZÖK EZÜSTBÖL és ALPACCA EZÜSTBÖL, DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK A LEGELÖNYÖSEBBEN. POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29.sz. VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK. ARJEGYZÉK 2000°RAJZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

FONTOS! PHOEBUSZ!

Reisenleitner F. ur Bécs, I., Franz Josefsquai 59 a következő levelet írta a Phoebusz világító vállalatnak Budapest, VI., Dávid-u. 1. Raktár: Andrássy-ut 21.

1906. évben kávéházamban 2 villanyos ivilámpa és 26 villanyos izzólámpa volt felszerelve, melyek összesen 2200 gyertyafénynyel égtek, ezért havonként a nyári hónapokban 732 koronát fizettem. — Az idén eltávolítottam a villanyos világítást és helyette az önöknél vásárolt,

6 darab, 6 égővel ellátott «PHOEBUSZ» gázlámpákat

alkalmaztam. Ezen lámpák összesen 5300 gyertyafényvilágosságot adtak és világításért havonként csak 398 so fillért fizettem, tehát a «Phoebusz» gázlámpa világítással

mégegyszer oly erős világítást nyertem és megtakarítottam 45% ké szpénzt

Kiváló tisztelettel
Reisenleitner F.,
kávés.

**Drága hus,
olcsó hal!**

	Kilója
Kabeljatej nélkül	80 fill
Tőkehal	110 »
Tőkehal helg. kicsi	60 »
Tengeri lazac	80 »
Tengeri pisztráng	90 »
Kabeljau	90 »
Sima epényh. közép	140 »
Vörös laposhal	170 »
Pásztás tarkóshal	150 »
Rhombushal	360 »
Nyelvhal	550 »

Hal-szakácskönyv ingyen.

Magyar Halkonservgyár és Halkereskedelmi r.-t. Budapest, Közp. vásárcsarnok. Garay-teri halcsarnok Király-utca 60. Batthyányi-teri vásárcsarnok.

Bőrszékikar

bőrszajtolás és bőriraragás

KENDI ANTAL
Budapest, IV., Károly-utca 2

az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi bőrszékék és karosszékében, jóval olcsóbb árban, mint eddig.

Használt székek átalakítása bőrszékékre olcsó árakban. Legolcsóbb bőrbutorok és állványok.

6 évi jótállással 6

ÓRÁK

arany- és ezüst-lánczok, ÉKSZEREK

OSEKELY

RÉSZLET- ÉS FIZETÉSRE.

KOCH J.

BUDAPEST, FERENCZ-KORUT 41. SZ.

Képes árjegyzék ingyen.

Csekély részletfizetésre.

Mindenütt kapható a legfinomabb

Weider tejszín és Zsolna csokoládé

Csokoládé dessert bonbonok.

Weider Ármin és Béla

csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA.

Óraink pontosak, mint a nap!

Kérje ingyen óraárjegyzékünket! **Tőlünk rendeljen**, ha szolidan és becsületesen akar kiszolgálva lenni. Valódi Roskopf-rendszerű nikkel remontoir-óra 5 K. Valódi nikkel tuja óra 15 K. Igen finom valódi svájci ezüstóra 15 K. Pontos megbízható ébresztőóra 3 K. stb. Kockázat kizárva, becsérélés megengedve. **Magyar Ipar és Kereskedelmi B.-T. Budapest, Király-utca 98/h.**

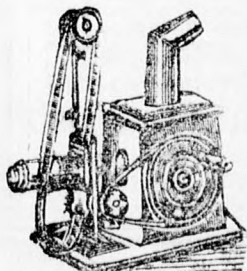
Hajfestő-fésű

egyszerű fésűvel által fest és vagy vörös haját valódi szőke, barnára, vagy fekete! Teljesen ártalmatlan! Egyik használati Ezerk használatban. Egy darab ára 6 korona. Székhely: SCHOLLER J. Altl. Bécs, I., Kurzbaugasse 41E.

Vigyázz!! Jön a vonat

Mit hoz?

Gőz-áramú és villamos vonatokat, gőz-hőlég és villamos gépeket, fizikai kísérleti eszközöket. Kinematografokat és Laterna Magikákat, társasjátékokat. **Hol kapni? Kizárólag CHIMURA S. Első magyarországi villamoserőre berendezett lát.-műszer és tanterv szakintézetében Budapest, Ferencziek-tere 2. Telefon 79-37. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.**

Párisi világkiállítás «Grand Prix» 1900.

Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID

cs. és kir. szab. mosóvíz lovak számára.

Egy liter ára K 2.80. Az udvari istállóban továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóknak több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtti és utáni való erősítésre és gyógyításra, az inak merevségénél stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabírási a trainingban.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak ezen védjeggyel valódi. **Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.**

Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám és VI., Andrássy-ut 28. szám.

A legújabb
hajtok és najsütővasak.

MÜLLER J. L.-féle

Brise de Violette

Legkedveltebb bőrye illat

• frissen szedett bőryának illatával egyenlő kellemessége tartossága és finomságára az egyéni feltételnek megfelelően ezen újdonság felhívul minden férfiakat kiváló illatú és kellemes illatú által

Övegye 1.50. Kapható 2.50 és 4.50 forint

MÜLLER J. L. CS. ÉS KIR. UD. SZÁLLÍTÓ

Koronaherceg-u 2 Rottenbiller-u 2

AZ EGÉSZ ORSZÁGBAN KAPHATÓ

Buha és hajkefékben vagy választék.

Igyekeztek mielőbb bennünket felkeresni, vagy egy levelező-lap útján bekérni a most megjelent

Világhírű és versenyképes „Lyrophon“, Grammofon beszélőgépeink és hanglemezeink árjegyzékét, amelyeket gyári

Árakon hozunk forgalomba és garanciát vállalunk a szerkezet pontos működéséért.

Nagyon diszes állványra épített „Művész“ grammofonjaink már megérkeztek

és megtekinthetők Budapesten, VI. ker., Teréz-körut 1/c. I. emeleten levő helyiségünkben.

Vásárolni egy tökéletes grammofont olcsón ritkán lehet, míg nálunk

Áremelés nélkül eredeti gyári áron szerezhetők meg a Lyrophon beszélőgépek. Havi vagy negyedévi

Részletfizetést is engedélyezünk, dacára a részletfizetésnek áraink nem emelkednek.

Irjon tehát sürgősen árjegyzékért, melyet ingyen és bérmentve küldünk.

IVÁN és VÁRI
BUDAPEST,
VI., Teréz-körut 1/c.

Ekszerék

ezüstneműek, egyházi szerek, ótvosművek, órák, angol ezüst különleges

ségek a legjutányosabb árban beszerezhetők

részletfizetésre is

SÁRGA JÁNOS ékszergyáros
KÖLOZSVÁRT. Képes nagyarjegyzék ingyen.
Gyár: Görög templom-u. Forakár: Mátyás k.-t. 13.

DÓSA KÁROLY

első budapesti ablak és lakástisztítási vállalata

Budapest, VII., István-tér 16. sz.

Eiválhat minden o szakba vágó munkákat, ugymint adlóbeeresztést, ablaktisztítást, féregment esít stb legolcsóbban és teljesen megbízható eredménnyel

6 évi jótállással 6

ÓRÁK

arany- és ezüst-lánczok, ÉKSZERÉK

RÉSZLET-FIZETÉSRE. DIAMANT S.

BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRUT 9. szám az udvarban.

FÉRFEK ÉS NŐKNEK

makacsabb heveny és idült folyásoknál befecskendezés nélkül legbiztosabb gyógyszernek a

SANID TOKOCSKÁK

bizonyítottak. Egy dobozt (100 labdaos) használati utasításul 8 korona utánvét mellett. Kezdő gyengeség és impotenciának egyedül biztos szer a híros dr. TIMKO-féle erőlabdaosok. Egy üveg ára 10 korona, küld a

„MAGYAR KIRÁLY“ gyógyszerár, Budapest, V., Marokkó-utca 2/a.

PARFÜM CORDIAL

Nº 4711

Erős, utól-

érhetetlenül kellemes és maradandó illat. Kapható minden finom üzletben. Ferd. Mühlens Kőln a Rhein Fióküzlet Buda, VI. Homórháza 3. sz.

Polgár Sándor

m. kir. szabad nyert orvosi m. és közszeres BUDAPEST VII. Erzsébet-körut 50. Legelőnyösebben beszerezhető orvosi, sebészeti és betegápolási eszközök. Suspendorium, Irrigator, felekendők stb legújabb találmányok és kir. szabad Polgár-féle sárvírók, has- és köldök kötők. Valódi francia különlegességek (óvszerek) Hészlema képes árjegyzék ingyen és bérmentve Fény című levelek ügyelni

Fütyülők

minden más sósorszeszre, mióta kísérletet tettem az Alföldi Fehérkeresztes Sósorszeszszel.

Gyártja: Az Alföldi Cognagyár r.-t, Kecskeméten.

MESEKÖNYVEK IFJUSÁGI IRATOK

karácsonyi és újévi ajándéku

Kaphatók a kiadó
ATHENAEUM
irodalmi és nyomdai
r.-t. kiadóhivatalában
Budapest, VII-ik ker.,
Rákóczi-út 54 s általa
minden hazai könyv-
kereskedésben.

Meséskönyvek 5-10 éves gyermekek számára!

2 korona 40 fillérért kapható:
diszes bekötésű kiváló gyermek-könyvek!

- Ezeregyéjszaka legszebb meséi.** Ára diszes kötésben 2 K 40 f
- Tündérmesék.** Írta Benedek Elek. Helbing Ferenc színes és fekete rajzaival. Ára diszkötésben 2 K 40 f
- Legszebb Grimm-Mesék.** Gara Rikárd eredeti rajzaival. Ára bekötve 2 K 40 f
- Katóka Tündérországnak.** Írta Mendelényi Béla. Mesekönyv képekkel. Diszköt. 2 K 40 f
- Tündérország.** Mesék és regék a gyermek ifjúság számára. Meséli Bánfi János. 2 K 40 f
- Andersen válogatott meséi.** Hat színes képpel 2 K 40 f
- Csodavilág.** Mesegyűjtemény Benedek Elektől. Színes képekkel 2 K 40 f

3 koronáért kapható:

- Eredeti magyar gyermek- és népmesék.** Összeállította Radó Vilmos. Színes képekkel díszítve 3 K
- Nagyapó meséi.** Számos képpel díszítve. Ára kötve 3 K
- Andersen meséi.** Gara K. és Márkus I. képeivel. Ára 3 K
- A mi Gázsink.** Egy gyermek életéből. Dallamos, rimes versekben elbeszéli Szöllőssy Oszkár. Számos képpel díszítve 3 K
- Arany tulipán és egyéb elbeszélések.** Számos képpel díszítve. Írta Benedek Elek. Ára szép színes kötésben 3 K
- Itt sem volt, ott sem volt.** Mesevilág. Elmeséli Benedek Elek. Negyvennél több szebbnél szebb mesét ismer itt meg a 6-10 éves korig terjedő gyermekek. Diszes kötésben 3 K
- Világszép Sárkány Rózsa és egyéb elbeszélések.** Sok különálló nagy képmelléklet és számos szövegek közti rajz díszíti a szöveget. Diszes vászonkötésben ára 3 K
- Bálványos vár és egyéb mondák és regék.** Írta: Benedek Elek. Széchy Gyula rajzaival díszítve. A honfoglalás és tatárjárás festői mondáit regéli itt Benedek Elek. Ára szép színes kötésben 3 K
- Híres mesék.** Népmesegyűjtemény. Elmeséli Faylné Hentaller Mária. Igen sok képmelléklet van e kötetben. Ára 3 K

4 koronáért kapható:

- Világszép mesék.** Írta Benedek Elek. A »Tündérmesék« és »Csodavilág« egyesítve. Diszkötésben 4 K
- Napkelet tündérvilága.** Mesegyűjtemény az Ezeregyéjszákából. Diszkötésben 4 K
- Arany kalászkok a mesék mezejéről.** Mesegyűjtemény Benedek Elek és Bánfi J. meséiből. Ára diszes kötésben 4 K
- Legszebb magyar gyermekmesék.** A Meseország és Tündérmesék egyesített kiadása. Diszes kötésben 4 K
- Mesekincstár.** Összegyűjtötte Faylné Hentaller Mária. Faylné Híres mesék, továbbá Regék és mesék című mesekönyveit tartalmazza ez a vaskos kötet. Diszes kötésben 4 K

10-15 éves gyermekek részére alkalmas ifjúsági iratok!

2 korona 40 fillérért kapható:
diszes kötésű ifjúsági művek.

- Nagy Magyarok élete.** Ezen könyv megdicsőült nagyjainkat mai napig ismerteti. 10 kötet jelent meg. Írta Benedek Elek. Ára kötetenként egész vászonba kötve 2 K 40 f
- Az elefántok hazájában.** Írta Barfus. Egy magyar ifjú kalandjai Afrikában. Színes és fekete képmellékletekkel. Ára szép diszkötésben 2 K 40 f
- A híres-neves Don Quijote lovag kalandjai.** Írta Cervantes. Az ifjúság számára átdolgozott új kiadás. Ára diszkötésben 2 K 40 f
- Derék Ferkó.** Írta Marryat. Átdolgozta Donászy Ferenc. Hat színes képpel Ára csinos diszkötésben 2 K 40 f
- Tamás úrfi csinjei és kalandjai.** Írta Mark Twain. Mint Twain minden könyve, úgy ez is ragyog a jókedvű humortól. Ára diszkötésben, sok képpel 2 K 40 f

3 koronáért kapható:

- Az arany szalamandra.** Írta Donászy Ferenc. Elbeszélések. Képekkel. Diszkötésben 3 K
- A három kenyeres pajtás.** Ifjúsági regény Gaál M.-től. Diszkötésben 3 K
- Az utolsó kuruc.** Krónikás történetek II. Rákóczi Ferenc korából. Írta Tóth Sándor. Ára kötve 3 K
- Bórharisnya-Történetek.** Cooper. A bórharisnya. A prairie. Fordította dr. Kárpáti Károly. Színes képekkel. Ára diszes köt. 3 K
- A magyar szabadságharcok vezetői.** Írta Koltai Virgil. Nyolcvannyal képpel. Kötve 3 K
- Az indiánok réme.** Írta Treller Eerenc. A történet hőse, a rétségek fia, ezernyi kalandon viszi keresztül a gyermekolvasót, az indiánok csodás misztikus földjén. Számos képpel. Ára diszkötésben 3 K

4 koronáért kapható:

- Rüstig Zsigmond a brémai kormányos.** Új Robinson. Marryat kapitány után a magyar ifjúság számára átdolgozta dr. Kárpáti K. Diszes bekötésben ára 4 K
- Egy magyar diák élete Mátyás király korában.** Írta Donászy Ferenc. Történelmi elbeszélés az ifjúság számára. Számos korrú képpel. Diszkötésben 4 K
- May Károly művei.** Diszes kötésben képekkel:
- A medvevadász 4 K
 - A Balkánon át 4 K
 - A Rio de la Plata mentén 4 K
 - A sivatagon keresztül I. 4 K
 - A sivatagon keresztül II. 4 K
- May Károly gyönyörűen megírt kalandos elbeszélései s pompás vadászrajzai ifjúságunk legkiünőbb olvasmányait képezik.

5 koronáért kapható:

- Budapesti séták.** Írta Tóth Rezső. Mühlbeck Károly művészi rajzaival. Megkapó közvetlenséggel írja le a szerző e munkájában mindazt, amit a három falusi kisdíák, a szépséges Budapestre kerülvén, lát, hal és tapasztal. Diszkötésben 5 K

Leányok számára 10-15 éves korig terjedő ifjúsági művek!

2 korona 40 fillérért kapható:

- A Szödy-leányok.** Regény fiatal leányok számára. Írta Faylné Hentaller Mária. Garai Ákos művészi tollrajzaival díszítve. Ára diszköt. 2 K 40 f
- Idegenben.** Regény fiatal leányok számára. Hat művészi rajzzal díszítve. Írta Zempléni P. Gyuláné. Ára csinos diszes kötésben 2 K 40 f
- Arva Margit.** Regény fiatal leányok számára. Képekkel. Írta Faylné Hentaller Mária. Ára diszkötésben 2 K 40 f
- Tannenburgi Róza.** Írta Schmid Kristóf. Átdolgozta Donászy Ferenc. Hat színes képpel. Diszkötésben 2 K 40 f
- Genovéva.** Schmidt Kristóftól. Megható történet fiatal leányok számára. Hat színes képpel. Diszkötésben 2 K 40 f

3 koronáért kapható:

- Vera naplója.** Leányregény. Képekkel. Írta Lengyel L. Ára 3 K
- Vadrózsa.** Elbeszélés jó kis leánykák részére. Írta Giese Márta. Németből fordította Sárosi Bella. Ára erős kötésben 3 K
- Rákócziné.** Történelmi elbeszélés. Nyolc művészi rajzzal díszítve. Írta Hock János. Ára diszes kötésben 3 K
- Jánoska. Az arany gyűrű. A paradicsom.** Írta Benedekné Indali Etelka. Elbeszélések. Képekkel. Ára diszes kötésben 3 K
- Makrancos Erzsike.** Írta Rhoden Emma. Magyarosította Koltai Juliska. 12 képpel. Ára diszkötésben 3 K

3 korona 60 fillérért kapható:

- A tűzhely körül.** Elbeszélés az ifjúság számára. Írta Tóth Pál. Goró Lajos nyolc eredeti rajzával. Gyönyörű magyar stílusban megírt tizen-nyolc elbeszélés. Különösen 10-14 éves leánykák számára megbecsülhetetlen ifjúsági irat. Ára bekötve 3 K 60 f

4 koronáért kapható:

- Kis gazdaasszony.** Egy leányka naplójából. Írta Szabóné Illésy Pirooska. Ára angol vászonkötésben 4 K
- Leánytörténetek.** Elbeszélések fiatal leányoknak. Írta Halden Erzsébet. Ára színes diszkötésben 4 K
- Leányvilág.** Két regény fiatal leányok részére. Írta Faylné. Ára 4 K

4 korona 80 fillérért kapható:

- A csodaszép baba kalandjai.** Írta Cosmar A. Hat diszes kivitellő színes képpel. Elegáns vászonkötésben 4 K 80 f
- A csodaszép baba és az ő barátjai.** Írta Cosmar A. Színes képekkel. Ára csinos vászonkötésben 4 K 80 f
- Leánytörténetek.** Elbeszélések az ifjúság számára. Írta Halden Erzsébet. Tartalmaz összesen hét kedvesen írt elbeszélést. Színes képekkel díszítve. Ára 4 K 80 f

Ifjúsági iratokról részletes árjegyzéket kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal.

Még mindég tart karácsonyra 30.000 drb dísz tárgynak ingyen kiosztása

és pedig minden vevőm vagy megrendelőm részéről ezen rendkívüli kedvezményben, mely 1 darab jegecezett (tiffany) asztali dísztáblából vagy vázából áll, melynek értéke 1 frttól 3 forintig, ezen kedvezményt az egész országban elismert legnagyobb és legolcsóbb üveg-, porcellán-, konyhaberendezés, dísz- és nászajándék áruháza nyújtja **Karlsbádban végzett** személyes vásárlásaimról megérkezve értesitem t. vevőim és rendelőimet, hogy óriási mennyiségű árut partiba vásároltam és azok ugyanily partie árban kerülnek eladásra és pedig:

6 személyes likőr készlet festett aranyozott csak ... frt —.95	12 személyes ebédlő készlet festve és aranyozva, rococo stílusban, 84 darab csak ... frt 25.—
6 személyes boros, sörös vagy vizes készlet festett és aranyozott csak ... frt 2.50	6 szem. kávé v. teás készlet festve és aranyozva ... frt 3.—
6 személyes fehér porcellán ebédlő készlet ... frt 3.25	6 szem. kávé v. teás készl. fest. és ar. rococo stílusban csak frt 3.50
6 személyes fehér porcellán préselt ebédlő készlet ... frt 3.50	1 telj. angol mosdókészl. csak frt 3.—
6 szem. ebédlő készlet festve és ar. rococo stílusban csak ... frt 6.95	1 nagy frt 5.—
12 személyes ebédlő készlet festve és aranyozva, rococo stílusban, 52 darab csak ... frt 14.50	1 Porcellán tányérok csak 5, 7 és 9 kr.
	Vizes v. boros pohár csak 5 és 6 kr.
	12 darab zománc edény ... frt 2.50
	1 asztali lámpa ernyővel ... frt 1.—
	1 asztali lámpa nagy díszes tulipán-nal ... frt 2.50

Oriási választék függőlámpákban 4 forinttól feljebb.

Ingyen láda, ingyen csomagolás.

TAKÁCS FERENCZ

VIII., Baross-tér 5. sz.

»Hermes« levélrendezők,
»Hermes« számlarendezők,
»Hermes« gyorstűzők,
»Hermes« iratgyűjtők,
»Hermes« iratdobozok

minden jobb papírútleben kaphatók, hol nem, úgy kérem közvetlenül hozzám fordulni.

Kertész M.

Irodai cikkek, különlegességek gyára.
BUDAPEST, VII., Hársfa-utca 12.

(saját házban), Telefon 27-43.

Képes árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve.

Elsőrendű uri-szabó üzlet
Kizárólag mérték szerint

Oszli zakkó öltöny
Raglán v. téli-kabát
40 és 50 kor.-ért
Dus választék bel- és
külföldi szövetekben.
Nyáron készült egész
rimom télikabátok 50
koronáért kaphatók.

Mechlovits és Fái
törv. bej. uri szabók,
Budapest,
V., Váci-körút 76.

Argentor- Művek

4057
Argentor ezüst
K. 20.—

Rust & Hetzel

cs. és kir. udv. szállítók

Budapest, IV., Váci-utca 5. sz.

Mindenféle dísz- és használati-tárgyak, evőeszközök a legjobb minőségű chinaezüsből és a legmodernebb kivitelben.

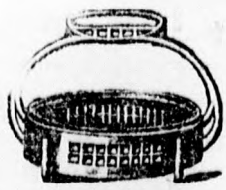
Naponként újdonságok jelennek meg.

Sétabotok és cigarettatárczák valódi ezüsből dusvá asztékban.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A legjobb tisztítószert valódi chinaezüst részére

az »ARGENTOL«
Darabja 30 fillér.

4115
Argentor ezüst
K. 9.—

3706
Argentor ezüst
K. 23.—

3850
Argentor ezüst
K. 23.—

Jessék
a címre
ügyelni!

Gramofonok

a legjobb minőségben 30 korona értékű lemezekkel együtt, csekély havi részletfizetés mellett már 85 koronáért (és feljebb) kaphatók

Aufrecht és Goldschmied

hangszeráruházában

Budapest, VII., Rakóczi-út 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

E hirdetés rovatan minden szövegszerű beiktatása közönséges... 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatan minden szövegszerű beiktatása közönséges... 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő.

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó árú kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C 286

Allást, képviselőt

foglalkozást, ha keres, ha helyzetén javítani akar, rendelje meg a „Magyar Pályázati Értesítő és Munkaközvetítő” Csáky-utca 4. Egyes szám ára 40 fillér. Mutatványszám ingyen.

Ügyvédjelöltet

keresek azonnali belépésre. Dr. Izsó Bertalan ügyvéd Torna. Abauj-Torna mgye.

Narancsot

édes, vékony héjú 5 kilós postakosaranként 3 koronáért aranyárga citromot kettő, nemesfajú almát 2-50 óriási maronit kettő, vegyes gyümölcs datolyával, fűgével 3 koronáért szállít Müller J. Budapest, Damjanich-u 47.

Lakást,

butorozott szobát, bármely célra, berendezéssel is, mindenféle bérhelyiséget gyorsan, csekély díjért közvetít a lakásbérhelyiség-közvetítő csak V. Gresham-palota Mórleg-utca 2. sz. Telefon 81-08. Minden bérhelyiség nyilvántartva.

Rekedtség

biztos és kellemes orvosa Rétly-féle cukorka-60 fillérért mindenütt kapható. cs

Parketiagyár

Gyöngyösi ajálja gyártmányait.

Házak,

villák, telkek, gyártelekek, a főváros minden részéből eladásra vagy kibérlésre előjegyzésben. Huszár Budapest, V. Gresham-palota Elsőrangú ajánlások. Telefon 81-08.

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap-és államvizsgákra (egyes tárgyakból is) Kolozsvárra; Budapestre ugyszintén államszámvetéltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szeminárium; Budapest, VI. Rózsa-utca 44. III: 8

Régi ezüsttárgyakat

és zálogcédulákat veszek és eladok mindennemű arany- és ékszerárut, úgymint régiségeket, drágaköveket, arany- és ezüstórákat, láncokat, gyűrűket, ezüst-evőeszközöket. Kérjen árjegyzéket ingyen. Fuchs Dávid utóda Budapest, IV., Váci-utca 18. I. emelet. 26764

Pénzkölcsönt

magánpénzt azonnal, takaréktól leggyorsabban ingatlannal, bekebelezésre, félévi utólagos 6 százalékos kamattal, bármilyen kölcsönért tessék hozzám fordulni. Tarácsky Ferenc, Rottenbiller-utca 5/b. Válaszbélyeg. 27428

Finom

őszi juhturót 5 kg. bődön 6 koronáért bérmentve Svájci tégláját kilója 1.60 fill-ért szállít közvetlen a Felső Magyarországi hegyi juhturógyár, Nagyszabos. Gömörmegeye.

Singer varrógépek,

egész új 30 frt, szakértőleg javítottak 12 frttól följebb, jótállás mellett szállít Habán József műszerész, Almássy-tér 14. Képes árjegyzék ingyen. 27483

Uzletvételt

és átadást minden irányban ingyen közvetít Huszár, Budapest, Gresham-palota. Csak levélileg. (Válaszbélyeg). Elsőrangú ajánlások.

Csemegeszőlőt

legnemesebb fajokban, fagymentesen csomagolva, 5 kilós postakosaranként 4 koronáért, valamint saját méhészetemből garantált liszta színmézet 5 kilós bádögödönökben 7 koronáért szállít Rottmann Hermin Kiskunhalasán.

Magán építő iparos

iskola előkészít építő, közműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat, Vagi Izsó műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 27225

Veresáfonyabefőt

BARTA-féle, 5 kilós postakosárúveg 6.-korona FELKA, KONZERVGYÁR Felka, Szepes. 88972

Polgári

iskola bármely két osztályt száz forintért készíti elő Kovács-féle tanuló-otthon. Nagymező-utca 21. Egyenkinti tanítás. (Hölgyek is) 27508

Erdőbirtokot

vagy erdőt sürgősen keresek megvételre. Részletes leírást és feltételeket „Fakereskedő” jelige alatt kérek a kiadóba. 27368

Építkezéseket

Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes telkeket törlesztésre felépít. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építésiroda Bpest, Rákóczi-út 71. 789

Rizzonyok

Minden családra nézve legfontosabb, könyvet a gyermekáldásról több mint ezer köszönőiratral díszítve 12 fill-ért postaközzel 1 koronáért levélbélyeggel. Fischer Rózsa asszony Budapest, VII., Damjanich-utca 22/E

BUTOR

árverésről, finom és egyszerű butor, hálósobák és garson szobák Szalonbör-fotellek, gyönyörű tükör, díván, borszék, íróasztal, porzasszőnyeg és egyes darabok; Földes B., VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Szepességi csemegék

BARTA-féle veresáfonya befőtét, maina-, szamóca-, ecipkebogycsokit, gomba- és huskonzerveket, pastomokat ajánl a FELKA KONZERVGYÁR Felka, Szepesmegeye. Kérjen árjegyzéket.

Polgári, gimnáziumi,

kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes, Almássy-tér 16. sz. II. em. 18. sz. Válaszbélyegyet kérek. 25465

Dió,

garantált ideit, egészséges, fehérbélű nagyszemű vékonyhéjú, métermázsánként 50, huszonötökiló 13, ötökilós mintakosárral 3.20 koronáért utánvétellel bérmentetlenül szállít Mhájlóvits György, Monor. 27441

Allást

mindenkinek minden irányban ingyen közvetít Huszár, Budapest, Gresham-palota. Csak vidékieknek. Válaszbélyeg.) Elsőrangú ajánlások.

Alkalmi vételt

Butorok, visszamaradt szövegek, kényszerítő körülmények miatt eladók; mahagoni hálósoba 180 frt, íróasztal könyvszekrényvel, olajfestmények 2 frt, nagy perzsa szőnyegek, lámpák, 3 áru villany 14 frt. Árverési butorekladás. Dob-utca és Holló-utca sarokpincze. 26616

Kolozsvári

jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alkalmasan és lelkiismeretesen készítünk elő a legfrövidebb idő alatt kipróbált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikorét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Változólagos speciális tanfolyam melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen csekély díjazás al. Levélbeli érdeklődésekre ki-merítően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2.

Festményeket

addig ne vegyen, a már kiállításomat írtató művészekből meg nem kezdte, mert útem meg-lepő olcsó árban vásárolhat! részletfizetésre is! VIRÁNY GYULA Andrassy-út 38. sz.

Ki a YES-OUI-SI

czímű lapot megrendeli, jászva minden megerősítés nélkül cs onállón az

angol és francia

nyelveket alaposan megtanul-hatja. Előzetes ár negyven-eként minden kiadásra 3 korona. Megrendeléseket elfogad és mutatványzamokat küld a kiadó-hivatal. Budapest, Andrassy-út 97. szám.

Ajtók ablakok,

VASREDÖNYÖK, VASRÁCSOK, kapuk használ-lak és újak ol-csón kaphatók

Lefkóvits Jakabnál

Bpest, V., Csáky-utca 28. Korall-utca sarok. Lipót-körút közelében.

Erdélyi

csemegealma ötökilós postakosárral 2 korona 40 fillér. Jeney Átila földbirtokosnal. Pokakeresztno, Marostorda-megye.

Magánkutató iroda

Rákóczi-út 75. Kényes megbízatásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 26703

Zálogcédulákat,

brilliantokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb árban vesznek. Brillantokért többet fizetnek, mint utonnan kerültek. SCHILLER IZIDOR, Síp-utca 8. 26316

BUTOR

Alkalmi vételt Butorvásárlók figyel-mébe ajánlom legjobb minőségű butoraimat. Háló-, ebéd- és uriszobák, valamint egyes butordarabok, oszáló-atos olcsón, minden elfogadható áron kaphatók PECHNER N. butor - nagykereskedő Király-u.28. az udvarban. TELEFON 38-7L

Zálogcédulákat,

brilliantokat aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb árban vesznek. Brillantokért többet fizetnek, mint utonnan kerültek. SINGER JAKAB ékszer-kereskedő, Budapest, Király-utca 9L. Izabella-u. sarkán.

Modern

urasági butorok

alkalmi vételő és eladása háló-, ebéd-, szalón-, uriszoba és íródal teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és réz-butorokban. GROSZ SANDOR és társa Budapest, Liszt Ferenctér 8. sz. eszlött Gyár-utca Telefon 14-09.

Saját gyártmányu

vas- és rézbutorok

Rézgy 45.- frt Vasgy matracczal 8.50 * Gyermekágy 11.50 * Sodronyágy-betét 3.50 * Vas- és rézbutorok gyárti árban.

WEISZ LIPÓT

Király-utca 99. szám. TELEFON 57-01.

Polgári draki

Pontos kiszolgálás! Kifülnő szabás! Vidékre mintái küldök nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek. Zeliszka János angol uri szabótérme BUDAPEST, Andrassy-út 59. I. em.

Allandó vállalat

a legfontosabb angol és bol-töldi szövegekből.

Gallérok, kézelők,

legszebben tisztítottak. Hattenberger Béla gőzmosógógyárában Kassa.

Önök övni kell a feleségét!

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tulbó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hála-látok ezrei igazollják, díszkötően küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Fran Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50.

Stenográfia.

Ingyenes, magyar. német gyorsírási és gépírási tanfolyamok kezdődnek december havában a főváros legnagyobb és legkedveltebb szakiskolájában a „Stenográfia” Orsz. Gabelberger Gyorsíró és Gépíróiskolában, Kereskedelmi szaktantárgyak; Sok-szorosított kurzusok; Jelentkezés egész nap!

VI. ker., Váci-körút

33. szám.

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvás-rácsozatok, kerítőtárcsék, koramillapok, Kollhoim, lapok olcsón kaphatók Kelemen Mór, építélet-bontes vállalkozónál Budapest, Nador-u. 72-74. 416k szlet Szénel-ut 6

Most jelent meg!

Pekingtől—Párisig : Automobilon :.

Borghese herceg utja Ázsián és Európán keresztül. Irta Barzini Luigi, Fordította Garádi Viktor. 117 eredeti fényképfel-vételt után készült képp. 12 képmelléklettel és 1 térképpel.

Ára füzve 12.- korona. Díszkötésben 16.- kor.

Singer és Wolfner

Budapesten, VI. ker., Andrassy-út 10. szám.

Urasági butorokat,

szőnyegeket, csillárokat

és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzle-eket is) vesznek és eladók.

Nagy Zsigmond

VI, Lázár-utca 3 (a Váci-körút mellett).

Gyönyörű választék a leg-finomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni pliszand vagy másfajta háló, ebéd-, uriszoba és szalonbutorokban. Bőrhálósobák, bőrgarnitúrák és kárpitosfélekben Porzsa, smyrna és más szőnyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárokból, gáz, villamos stb.-hez.

Ára tartós bekötetésben 2 K 60 f.

Kapható a kiadó Athenaeum részv. társaság könyvkiadó-hivatalában (Budapest, VII., Rákóczi-út 54. szám) és minden könyvkereskedésben.

Polgári iskolai

reáliskola, gimnázium, kereskedelmi, egyéves ön-kéntességre képesítő vizs-gákra, valamint mindentféle javító és pótló vizsgákra legfrövidebb idő alatt a leg-jobb sikerrel előkészít. Tan-nár Budapest, Thököly-út 2. I. em. 3. ajtó. 26814

Fenyőborevicska

(Ganiperus) BARTA-féle, 3 liter 7.50, 4 liter K 9.- hőmentve. FELKA KONZERVGYÁR Felka, Szepes. 26973

„MAGYAR”

TEXTILIPAR

Folyóirat

A gyapjú-, gyapot-, len-, kender-, selyem-, juta-ípat és kereskedelem közlönye, Szakszerűség és kiadókiváló Ujvidéken.

Megjelenik havonta kétszer, Előfizelési ára egy évre 12 kor.

Urasági butor

Eladók és veszek; mahagoni hálósobákat, ebéd-löket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és szmirna szőnyegeket, függönyöket, fűg- és bronzcsillárokat, petró-leum-lámpákat, bronzszob-rokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia

Allandó nagy lakberendezési kiállítás!

FV., Sommelweis- (Ujvilág-) utca 21., kapubejáratt. Az egész házban. Telefon 17-77.

Fiókölzet nincsen. 26618

Most jelent meg az 1908. szököévre szóló

ATHENAEUM

NAGY KÉPES

NAPTÁRA

49-İK ÉVFOLYAMA.

Orvosok, ügyvédek, kereskedők, közigaz-gatási hatóságok és tisztviselők részére nélkülözhetetlen az

ATHENAEUM

NAGY KÉPES

NAPTÁRA

az 1908. szököévre.

Ára tartós bekötetésben 2 K 60 f.

Kapható a kiadó Athenaeum részv. társaság könyvkiadó-hivatalában (Budapest, VII., Rákóczi-út 54. szám) és minden könyvkereskedésben.